CHANG.CHIN BU

1939

CHANCHIN

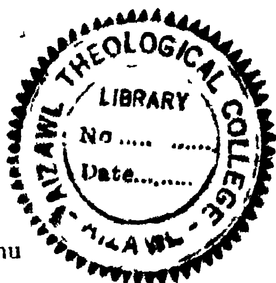
Bu 3na | **MARCH 1938** | Ami ... / Dàrkawm ... 1/-

Enkawltu (Editors) : Saingh'nga & L Railuia Sailo B A

Chhuahtu (Publisher) .– The Assistant Superintendent. Lushai Hills, Aijal

Daktor Sap K E. R. Robertsona kha Sap tharin a rawn thlak ta a, a hming chu D. Tennant, M. B., Ch. B., I. M. S. a ni.

A CHHUNGA THU AWM — Phk.

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS, AIJAL

A

gtlanga mite'n an hmu tlai hle kan ti hle mai. Dâk te a awm lo a, ng hmuh theih loh avangin hmu tlai ni a.

Tuulai chanchin te leh thu dang hmanhmawh deuh te kan chhuah thin avangin thingtlang mite pawh hian rang deuhin hmu thei sela kan ti hle a ni: chuti lo chu thu te kha a lo hluiin a lotlâi lutuk a, ngaih pawh a ngaihnawm thin lo.

In khua te vai kal hi lam turin chah thei ula, in hmu hma thei deuh ang. In bialtu Rahsi te an lo awm lo thei a, in mi chah te tân pawh tlawha harsa a ni thei a; in khua te tlawh ber hmuna Chanchin Bu kan lo dah thin in duh chuan khawngaih takin min han hrilh ula, kan lo dah tir thîn ang e,

Editors.

MIZO RAM

Larsapte nupa lozin avângin Hmar lam lal leh Chhim lam lal tam tak an sawm a, lal 300 lai an sawm a, an hote nen an lokal chiam a, Aizawlah mi an tam nasa mai. Assembly in a zawm leh ngâl a, hapta hnih chhung lai chu mikhualin Aizawl kan khat a ni mai e.

x x x x z x x

Puipun avângin hritlâng a lêng ang tih kan hlau hle a, nimahsela engmah kan ti lem lo. Amaherawhchu February thla chhungin mi thi an tam hle mai; thenkhat te chu tha lai tak te pawh an ni nual a. Chung zingah Pu Hrawva B. A. fa sên dahawm tak te, Pu Mak-

thanga nupuia nu te, Pu Vankhuma leh Vandailova pa te, Pu Lianbuka fa naupang ber dawttu te an tel a, pawi kan tih pui em em mai. Mi dang kan sawi lohte pawh hi pawi kan ti pui bawk a.

x x x x x x x

Pu Lunghnema Sailo, Sialsuk lal pawh January ni 5 ni khan a thi a. August ni 20/1937 a dam lo ṭan tawh kha a ni a, a na rei hle mai. Amah hi kum 42 mi a ni a, kum 23 a lal a ni. Fa paruk a thih sin a, mipa pahnih leh hmeichhia pali an ni. A ṭapa upa ber chu thingnawi fawm rual a ni a, 1937ah Lower Primary a ting a ni.

x x x x x x x

Zosap Rev. David Edwards B. A. leh a chhungte chu an ram lamah chawl turin an haw ta. an chawlh a la hun zân lo a, nimahsela a nâu a nat hle avângin a hun hmain an haw a ni. Engmah daltu dang a awm loh chuan an lo haw leh ang. Mizo rama a awm chhungin a pa leh a unau pakhatin an boral san tawh a, tunah pakhat a na leh hle a ni a, kan khawngaih hle mai a ni. A nau damlo chu lo dam tha leh se kan ti ngawt mai.

x x x z x x x

Zosap Daktor kan nei leh pawh a ni thei an ti a, a lawmawm hle mai. Mizoin damdawi hi kan ngaina hle mai a, Durtlanga Daktor sap awmlo hi pawi kan ti hle. Amaherawhchu Shillong nen kan inchuh deuh pawh a ni thei e an ti a, kan changlo mai ang tih a hlauhawm hle. Kan duh em avângin chang hlauh ila kan ti ngei e.

x x x x x x x

Sorkar Daktor sap thar kan nei bawk a. A thinna lamah chuan a sang hle a ni. Ch. B. hi zai thiam tihna a ni a, M. B. chu damdawi lam thiam a ni thung a. Zosap

Daktor a awm bawk chuan kan vannei hle a ni ang.

x x x x x x x

Hmaṇ deuh aṭang tawh khan âr a pûl a. Ni dang âr pûl aiin a zual a, an mang ṭhap ṭhap zel mai a ni. Ar a pulhin ran hante pawh a pul zui duh hle a, hrite pawhin a zui mek ṭhin a ti a, thenhtawpa fimkhur tur a ni. Natna danglam deuh leh hri ang deuha awm tur chu rang taka Daktor lam râwn zêlah ti ila a ṭha hle ang, fimkhur ang thei a awm ngai lo e.

x x x x x x x

Mizo rilru âwn lam chu tunlai hi chuan sum deh chhuahna lam a ni berin a lang. Harhna thu pawh tun laiin sawi a awm ta lo a, pawisa lak luh theihna lam ngawt hi mipui rilru a ni zawkin a lang.

Pawnpui pawh tunah chuan-a ṭha tih nachang kan hre ta deuh a ang hle. Hmun tina mun tah au tum ta deuh.

x x x x x x x

3rd. Bn. Burma Rifles, Mymyo khua a sipai-ho lado lem sirna-ah Sipai pakhat Neihlala Mission Veng, Aizawl mi chu, pûma a inbual laiin, a chuanna pûm chu a darh phuta, a tlâ a, thil zumin a loohhun ta a, Maymyo dam-dawiin-a ni 4 a awm hnuin 27/February/1938 Pathianni khân a thi ta.

x x x x x x x

ASSAM RAM LARSAP

Assam Ram Larsap te nupa Aijal ah an lo zin a, February ni 18 chawhfâk hun laiin Aijal an lo lût a. An lo [illegible] lalte chuan an theih anga ropuiin an lo

Aijal an lo lum ni chuan Pu Mikthanga lal hovin Chanmari kâwnah an lo hmuak a, puanzâr te nên, an tiropui hle mai. Pi Zan hoin Mizo hla thar Zarkawtah an lo hmuak bawk a. Mipui chuan Zarkawt atanga Dâwrkai lam kawng sîr an awh thut mai a, hotu ho chu mi an la tam ngai lo ang e tih tûrin mi chu an tam a. Lârsap ho chu an hnung deuhah an zui dul dul mai a ni. Khawpui kawng chu an titai a, hnahthel pakhat tlâk pawh an phal lo a ni ang e tih tûrin an chhar zîl a.

Dâk in bulah Dâk in hnathawk ho tlemtê an intlar a, chumi zawm chuan Salvation pâwl ho, an puanzâr nên an intlar a. Pisa kaiṭênah Pisa hnathawk ho an lo intlar bawk a. Pisa kawt atanga Bawrsap hung thlengin Boy Scouts ho kawng sîr tuakin an intlar thla thluah bawk a. Sap thlânmual zâwn kawng sîr leh lamah lal ho tamtak an intlar bawk a. Tin, Bawrsap hung chhûngah Sap ho ṭhenkhat leh mi pawimawh deuhte an intlar a, Manding Sap leh a hote an intlar bawk a.

Pisa tual a lo thlen chuan Boy scouts ho, a chawimâwi nân an âu that that a. Chutih laite chuan mipui a zuitu khân an rawn chim lek lek mai tawh a, Dâk in lam kawngahte khân an lo lang huang huang mai a. Bawrsap hung chhûng a luh hma chu an zui dûl dûl a, Pisa kiang aṭang te-in an thlîr tiai ṭuai mai a ni

A tûk Inrinni zîng dâr 10 vêlah chuan Lâmmualah sipai an lâm a, Larsap nupa an lokal bawk a. Larsap lo kal chu a Sap sipai hruaiin an rawn hruai a, mâwitakin an sipai ṭhuamin an inthuam a, pakhat a hmaah a kal a pakhat a hnungah. Larsap chuan kawr pangngai a [illegible] a paw lam hi a hâ a, tangkapui lian mâwitak pakhat [illegible]

a. A lo luh chuan sipaiin chibai an lo bûk a, sipai a en vêl hnuah tangkapui, Sardar Bahadur an tih hi, Subadar Major Lankapati Jaisi hnênah a pe a. A entu mipui chu a hmuaktu ang mai khân an tam leh ngei mai. A hmuh theihna âwmah hi chuan an awm vek tih mai tûr a ni.

Chumi lâm bân chuan mi ṭhenkhatin an bia a, Bawrsap inah. A betute chu hêng hi an ni :—

Mr G. P. Jarman, Lungleh S. D. O.
Mr B. M. Roy, B. A., Sapte.
Pu Buchhawna Khiangte B. A., Sapte.
Babu R. C. Dass, Supervisor.
Pû Pachhunga, Dâwrkai,
Pastor Chhuahkhama.

Lal ho chu 10 an ruat a, pahnih, Kamliana Sailo, Tachhip lal leh Liannawla Kelkâng lal an lokal thei lo a, pariatin an be ta zawk a, chung chu hengte hi an ni :—

Pu Khamliana Sailo, Lalluaia Sailo, Lalhleia Sailo, Thangburha Sailo, Zabiaka Sailo, Lalsailova Fanai, Lalhlama Fanâi, Makthanga Khiangtê.

Tlai lamah Bawrsapin thingpui ruai a ṭheh a, Sap ho zawng zawng, Vai sipai hotu, Vai babu ho, Mizo Sawrkar thawk leh Mission lam mi ṭhenkhatte leh chhim leh [illegible] Tal famtak an sâwm a. Sâwmte chu 300 dâwn lai [illegible] a. An sâwm te zawng zawng an lokal hnu dar li [illegible] chu a sipai ho vênin a-lokal leh a, Lallukhum [illegible] tangkapui hnu te a pe a, chumi chhûng chuan mi- [illegible] an lo ding a. Tangkapui hmute chu hêng hi an

1. Bawrsap te nupa
2. Rev. E. L. Mendus B, A.; Aijal
3. Rev. R. A. Lorrain, Sherkor,
4. Pastor Challiana Serkawn
5- Pastor Chhuahkhȩama Aijal
6. Zabiak Sailo Rotlâng
7. Lalhlcia Sailo, Buallawn lal
8. Lalkhama Fanâi, Darzo lal
9. Liannâwla Zahau, Kelkâng lal
10. Thangburha Sailo, Lungdâr lal.

Chumi a pêk zawh chuan thingpui in tûrin a ṭhu a, chumi ah chuan mipui te pawh chu an ṭhu ve a. Thingpui in lai chuan Khuangpui leh Baza an lo rem a, a mâwi ngei mai. Thingpui in zawh dâwn lam chuan Khuallamin Mizo tlangvâl an lo lâm a, thingpui in te chu an kal hual a, an lâm chhuak nghâl zêl a, Nula kawrchei ha, vakiria khim te hiân cheraw an rawn kân a, an mâwi hlê a, Lârsâp hote pawhin an hmu duh hlein kan hria. Thingpui in chu a lang thei lai hmun aṭangin mipuiin an lo thlîr ṭuai mai bawk a.

A tûk Pathian ni chuan Dawrpui biak in ah Sap ṭawng inkhawmna a awm a, Sap ṭawng thiam Pathian thu awi chauh an kal a, Lârsâp nupa leh a hote pawh an lokal a. Lârsap chuan Pâthian lehkhabu chhiarin a ṭan nghe nghe a, a ṭan sawha ṭawngṭaina thu sawi ah Pu Edwardan a ho a, Pu Menan thu a sawi a.

Thawhṭanni-in zîng dâr 10 leh a chanve aṭangin Lâr-sâp nupaih Damdawi in an en a, Lârsâp chuan Bawr[illegible] Pisa te, Tan in te, Sipai ho in te a en vek bawk a. Chan[illegible] kau lam chuan chhim lam leh hmâr lam Zosap [illegible]

hnathawktu thenkhatte nen lehkha zir lam thu an sawi ho a ni. Thawhtan ni tlai lamah hian Pi Zaii ho zaipawlin Bawrsap tualah hla an sa a, ralkhat atanga lo ngaih chuan a mâwi êm êm mai a, Larsap nupa te pawhin mâwi an ti hle'n kan ring.

Thawhlehni zing lamah chuan Skul an tlawh a. Hmeichhe skul ah chuan Piu mâwi pakhat, mahni thiante chunga thil tha ti tam ber, mi rawngbâwl bera awm lawmman atan a pe a, chumi chu kum tina dawn tûr a ni a, kum khat chhûnga mahni thiante chunga thatna entir apiangin an hmu dâwn a ni. Tun tumah chuan Lalneihpuii, Suakkunga fanu'n a hmu a. Hmeichhe skul atân lal chhung thlâ a pe bawk a An zirtu dan te tha a tih sak hle a ni.

Piu mâwi chu mi dang hnênah a pe bawk a, Nupuii, Reiek lal fanu hnênah Pawnpui tah lam ngaihtuah avangin a pe a, Subadar Major nupui hnênah pawh a pe bawk.

Thawnlehni tlâiah chuan Sipai ho intihsiakna lâmtualah a awm a, Larsap te nupain an en a, lâwmman pawh Larsap nupuiin a sem a. Larsap kalna apiang chu mi an tam thei ngei mai. A entu chu a vêlah khân an lêp tiar tuar mai a ni.

Aijala a châm chhûngin Mizo rama Sap awm, hemi lai [illegible] awm chu chaw vawi khat a ei pui theuh hlawm a.

Nilaini zing dâr 10 leh a chanve-ah thirsakawrin [illegible] an pan thla leh ta a, Sairang ah rei lo tê an awm [illegible] 3 ah lawngin an kal nghâl zêl a. An lokal laia [illegible] tang leh a hah deuh ho chu lâwmman a pe

Mr B. M. Roy B. A.,	taugka paina ip	a pe a.
Babu R. C. Dass	sikret paina bâwm	„
Pu Sainghiuga	pencil	„
„ Hrangdâwla	tiang	„
„ Thangphuta	„	„
„ Zawngauva	„	„
„ Thanga II	„	„
Babu R. K. Deb	pencil	„
Md. Golam Ahmed Chow-dhury	„	„

....

TUNLAI CHANCHIN

CHINA LEH JAPAN: An la indo zel. Sawrkar dang erawh chu tumah ala kaihhnawih lo fo. China ram Japanin an lak tawh zawng zawng chu Sq. mel 220,000 lai a ni ta, chu chu Assam ram let li tiat a ni. An indo china Japan sipai thi zawng zawng 50,000 an ni a, hliam te chu 150,000 lai an ni an ti. China lam mi erawhchu a tlem lamah pawh Japan let li hian an hek tawh ang an ti. Tunlai chuan an in-nawr nasa leh ta hle mai. China hmar lam aṭanga rawn hmâ tute leh chhim lam aṭanga rawn hma tute Japan ho chu a laia intawh an tum a, an intâwk lek lek tawh a ni. Japan ho hian hma an la sâwn zêl. Hmân ni lawk khân China thlawhtheihna pasarihin Japan ram Formosa khawpui ava rûn ve a, thlâkpuah 40 lai an thlâk a. Anmahni sawi hmang chuan Japan thlawhtheihna pawh 40 lai tichhiain an inhria. China thlawhtheihnain Japan ram a rûn hmasak berna a la ni. Shanghai [illegible] Japan sipai zu rûi pakhatin German Daktawr [illegible] tak. Dr. Edward Birt an tih chu [illegible] la [illegible]

a bei vak mai a, vih hlum a tum 'a, "Nang kan English nioho," tiin a auva; mahse China Police sipai pahnihin an chhan 'him ta hrâm a, a mit khing-khat chu a del ngei ang, an ti. Chuta German hotu chuan, Japan ho hnênah thu khauhtakin a sawi a, "In rawn hrilhfiah ngei ngei tur a ni," a ti.

Kan Kumpinu thlawhtheihna pakhat pawh, Bangkok khua atanga Hongkong ah a thlâwk chhe lai chu, Japan thlawhtheihna tam fê-in an ûm ta mai a, an bai a ni ber a. Pakhat phei chuan a kâp zui zawt zawt mai a; mahse a 'chhe lo a ni âwm e. Japan Sawrkar chuan kan Kumpinu Sawrkar hnênah ngaihdam a dîl a, "Kawng dangah thlâwk tawh thin ula a tha ang," an ti a. Mahse kan Kumpinu Sawrkar chuan, "'Kan thlawhna kawng tuman min rêlsak lovang,' an ti e," an tih chu.

China ho erawh chuan, "Kan thih ral raih hma chu kan tang zel ang, kan mite thi leh hliam chu tûnah nuai li emaw, a nga emaw lek kan la ni a, eng tham mah a la ni love. Kan mitthi leh hliamte vaibêlchhe bi-a chhiar an nih hunah erawh chuan, 'Engtizia nge ni ang aw?' kan la ti chauh ang," an ti lun mai a ni. An pâu zawng a'la khauh hle fo mai.

SPAIN: Ternel hmun nasataka an inchuh hnu-a, Sawrkar lamin an lâk tâk kha, mi hel hovin an rawn bei leh vak mai a, an la ye leh ta thung a ni. He hmun hi vawi [illegible] ve ve an inchhuhsak tawn ta a nih chu. An inbeih [illegible] ber tum chuan Sawrkar lam-mi chu 3,000 an thi [illegible] 10,000 an kai bawk a ni an ti. Rem thu-ang [illegible] a la awm lo fo. Hnam dang sipai awm ve-te [illegible] chhuah an la rawt reng fo, a rem dawn dawn

a ni âwm e. Mi hel ho chan hi a la ṭha deuh fo zâwk a ni. Khawpuia nu-nau thlâkpuaha thlâk hnan loh tur, tin kan Kumpinu Sawrkarin a rawt chu, Sawrkar lam chuan an pawm a; mahse mi hel ho chuan an la pawm rih lo.

GERMANY : January ni 30 kha German Nazi Sawrkar kum 5 a nihna a ni a. Hitleran thu a sawi vak mai a. A thusawi ṭhenkhat chu hetiang deuh hi a ni: "Kan ram lâk hlui kan ngen chhuah hma chu kan ngen a bâng lovang. Spain indote chu mi hel hovin an hneh zâwk chuan Europe ram zawng zawng tân a ṭha zâwk ang. Khaw chhak lamah pawh, China-in a hneh ai chuan Japanin hneh sela, Sap ram Sawrkar zawng zawng tân a muan-awm zâwk ang. Russia Sawrkar tihdân ṭhalo dodâl tura Italy nêna kan inkawpnaah Japan a lo tel ve hi a remchâng ngawt a ni, hei hian khawvêl muanna a siam a ni. Tin, Sawrkar dangten Chanchinbu ahte nasataka German min sawichhia hi kan tuar thei tawh lo, dân ṭhalo tak a ni. Heihi chhân lohvin a awm mai lovang, kan chhânna tur erawhchu eng ang nge ni ang tih sawi theih a la ni lo," a ti a ni.

RUSSIA : An rama mi pawimawh tak tak 21 an man a, Trotsky-a pawlte, mahni ram Sawrkar tihchhiat tum niin an hria a, March ni 8 ah hian an chung thu an rêl dâwn, tihhlum thu an chungah a tlu ang tih a rinawm hle. Hetianga mi pawimawh tak tak inman buaih-buaiha tihhlum buaih buaih hi Russia Sawrkar hnuaiah hian a tam ta hle mai. Heihi an ram tichaklotu târ nasa tak chu a niin a rinawm. Mahse an ro chu a rum hle lo, Sawrkar dangte chu tute pawh ṭang kawp mahse Russia Sawrkar mai hei

thei tûr an awm love, an la ti fan a ni. Stalina an hotu ber chuan, "Sawrkar dang tute nen pawh kan inrem thei ang, mahse German leh a thurualpuite ho nen hian chuan engtik ni emaw zawng kan la in mû leh ar ngei dâwn tih zawng briat sa a ni e," a ti a ni.

KUMPINU (Britain): Tun hnâi lawkah khân Parliament upa-min zinga mi pakhat Mr. Anthony Eden a bâng hlawl mai. Amah hi mi pawimawh tak, Sawrkar dangte nena inlaichîn dân tûr kawngrosutu ber leh thu inthlun khâwmna ber upa a ni a. A bân chhan ber chu, an hotu ber (Prime Minister) nêu, Italyte nêna inremna thu sawi hun chung chângah an ngaih dan a dang ta tlat mai a, chuvang chuan a bâng ta a ni. Hemi a bân avâng hian Germany te leh Italy te chu an lâwm êm êm mai a ni an ti. Germany leh Italy te chuan Mr Anthony Eden a bân chuan Kumpinu Sawrkarte nena inbiak remna kawng a inhawngin an ring sâwk a ni. A thlâktu atân chuan Lord Halifax an ruat ta. Hapta leh lamah chuan Kan Kumpinu Sawrkar leh Italy Sawrkar inbiakna a awm tawh ang. Lord Halifax hi India Larsap tuna mi hma hma leha awm tawh kha a ni, chutih lai chuan Lord Irwin tia koh a ni.

Salvation pawl hotu ber General Evangeline Booth chu kum 73 mi a ni tawh a. Pawltlak hi an sipai pawl dan chuan a bân hun a ui. An inthlâk dâwnin khâwvel hmun hrang hranga ai-awhtu an intawk khawm a, a thlâktu an thlang ṭhin a ni a, tunlai khawvel muan loh danh avângin an intawhkhawm thu chu an la sawi lawk [illegible] rih lo.

CHANTAWKA KHAWREL.

Khawvela mi tam tak te hlawhtlin theihlohna oh retheih leh vanduaina hi an chan tâwk niin an ngai ṭh.. a, an tâu engmah tih a sawt lovin an ring ṭhina tin a ni. An chakna leh an thiltibtheihna neih chhun pawh kha a sawtna leh a ṭangkai lehzualna an zawnpui ṭhin lova, an tawm bo pui mai ṭhin a ni. He mi thu ah hi... kan Mizo te hian rinna nghet tak kan neiin a laug. Chan tâwka khawrêl aia liam hian awm theih niin kan ring ṭhin lo. Chu chu kawng khatah chuan a dik bawk hle. kan awmdan ang apiang chantâwka khawrel ni a kan ruat chhung chuan. Nimahsela mi tam ber chuan a hun lovah chantâwka khawrelah kan inruat ṭhin a ni. Mi tam tak chu chantâwka khawrel ni a an indah hnu pawhin thil nasa tak an la ti thei a, an nun dan leh an damchhung thu nasa takin an la ti danglam thei ṭhin a ni, Chutichuan dik takin chantawka khawrel hi a awmlo, kan damchhung-a kan hlawhtlinna leh kan vanduaina chu kan tih leh kan thawha rel a ni zawk a ni.

Mi tam berte chuan thil lian leh thil ropui, thil hlû leh thil ṭha te chu phû vein an inhre ṭhin lova, an tâu tih theih ve a ni lo emaw an ti ṭhin a, engmah beih hrâin an tum ṭhin lo a ni. Chutichuan chutiang thil te chu mi tihah an dah mai ṭhin a, miten an tih zawh hnu chuan vanvadâkin an en a, "Remchâng chu hmu ila, kei pawhin thil nasa tak ka ti ve tawh tur," an ti ṭhin a ni. Mi chu tiang chuan remchâng an hmuh laiin mite an hnawn a, anmahni chu chantawka-khawrêlah an indah mai si ṭhin a ni. Chu tiangin mahni awm dân ang apiang chantawka-khawrêl nia ngaia, thil dang tih tum lote hian rinna dik

LUNGLEN HLA

(Sajhnuna, Lêng lal phuah).

1. H[illegible]wi vêl ila, nang ang zalêng an awm [illegible]
Ka lâwmna leh ka lungkham i ni ;
I tel lo chuan chung tûr ni, Lên-
[illegible] rei vawng vawng.

[illegible] zing— eng lai pawhin,
[illegible] chhâwl ang ka uai
ngei ang e ;
[illegible] pâr iang sak-hmêl chul lo,
Ngaih lai bâng thei lo.

2. Awm a har, khua rei tin-kim dâwn ila,
Thin-lai hnêmtu mi' ngaihpui ve u ;
Suih-lung [illegible]ng, thâl favâng Lên-
Kâwl, a êng riai e.

3. Min dâwnpui ve u, ka lenrualte u,
Ka hril sêng lo, thinlai lung rûk hi ;
Chhâm ang ka zâl, dawhtling Laikhum-
A'n, ka nuar reng mai.

4. Berhvatê, sirva chhâwn thiam chang thei se,
Awm-khua a har, vawiin ni chhûn chu ;
Min hnêm tûrin, ko thiam Hûiva-
Tô, ka ngai mang e.

Registered No. C. 2495.

CHANCHIN BU

Bu 4na | APRIL 1938 | A man kum 1 Cheng 1/- Dâka thawnna 1/4/-

Enkawltu (Editors): Sainghinga & L. Kailuia Sailo B. A

Chhuahtu (Publisher) :– The Assistant Superintendent. Lushai Hills, Aijal.

India ram Larsap, Marquis of Linlithgow Sap ramah a châwl dawn a, Bengal Larsap Lord Brabourne an a ai a awh ang a, Assam ram Larsap Sir Robert Reid an Bengal Governor ai a awh ang Assam ramah chuan Mr Hogg Bengal Chief Secretary a lô-awm thung ang.

A CHHUNGA THU AWM Phek.

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS, AIJAL.

MAHNI NI.

Hnam fing ṭhenkhat chuan kum khat chhung a ni khat tal hi chu mahni nî bikah an neih a. Chumi nî chuan hna thawh hrangte sakhaw biak dan hrang te leh ngaihdan inhrang te pawhin an hranna an hre chang lo a, hnam khat an nihna chauh hriain an inkawm hoin an inkhawm a, mahni hnam hla te an sa ṭhin. Ram danga awmte pawhin chumi chu an awmna apiangah an serh a, an inkhawm a, an ram lam an hre reng ṭhin a ni.

Hnam khat inzawm khawmna ṭhatak a ni ang a, mahni ram hmangaih theihna tak a ni bawk ang. Kum khat a ni khat tal "kan nî" tih tur kan nei ve lo hi a pawi hle mai. Kût nî hi hmanlai chuan apui-apangina an nghahhlelh ṭhin a ni a. Tunlaiin kan intiho thei talo. Sakhaw biak hrangte, hnathawh hrangte kan intihho theih nî, kan hnam leh kan ram kan ngaihtuah bik na nî, ram danga awmte pawhin kan hnam leh kan ram an hriat zual nî hi nei ila, mahni hnam hla "a tual chhuak" ngei sa ṭhin ila hmasawnna kawng khat a ni ve thei tur. Ngaihtuah thiam leh hla phuah thiamin hemi kan mamawh hi an phuhruk thei lawm ni aw?

MIZO RAM.

March thla hapta hnih lai chu thlî a thaw hle mai a, ṭileng zan khua khuain thlipui ang main a tleh a, a ninawm ngei mai.

March thla chhungin lo an hal zo deuh thaw a. April thla chhawhma lam thlengin ruah a sur lo a, khua a lum hle mai. Aijal chhungah chuan Santen a len pawh a hlauhawm hle. Hmun tin a mi fimkhur ah a ṭha e.

Assam ram Larsap lokal khân Aijal Damdawi in siam ṭhat vel nan cheng 1000/- a pe a, a lawmawm ngei mai.

Major Kawlkhuma Salvation sipai hotu fapa Lalrema chu Chandraghona khuaah a thi a, a pawi hle mai—Tlangval lai tak a ni a. Culcutta aṭangin a nâ a, a haw a, Chandraghona-ah damdawi panin a kal a, a thi ta a ni. A nu leh a pa hnenah kan tuarpuina kan hriattir e.

Reiek khaw kiangah sipai pawl khat indo lem zirin thla khat lai an awm a. Leiverh an siam a, lei an lai a, thlan ang deuh, sei deuh takin, A chung chu thingro bungin an rem phei a, buhpawlin an khuh a, leiin an vur leh a. Sipai ho ṭin hnuin an mau feite khuaa mi'n an thiar khawm a, hmun hrang hrangah an hal a. Chumi leiverh kiang chu an hal a ni awm a, thing kha a lokang ta hlawm a, a chim nial nual a, nu pakhat, Laldailovi, pasal nei hlim deuh hian a kang bâk chu zawh a tum a, a tliak a, khurah chuan a tla a, a kang a; thiloin an huuk chhuak a, mahse a tukah a thi ta a, a pawi hlo mai.

HRIATTIRNA.

Pawnpui tah ngaihtuahnain ṭial rân tur a tih ang niloa ṭial chu, tu ta mah lak a nilo ang. Thingtlang mite ṭial dan tura an duh chu chhawhchhi-buh-pawlh ang, la rawng dum leh vâr inzat renga hlum kawp zet hi a ni.

An tih loh ang, mahni thua ṭial an duh lohna chhan chu an ṭialin a ṭialnate a intiat tlâng lo a, a rawngdumte a tam lai leh tlem laite a awm a, a ṭialnate a inzawnin a ruallo a, chutiang chu hralhtlak loh tih chhiat mai mai a loni.

A. G. McCall
Joint Organiser,
Pawnpui tah ngaihtuahna.

HRIATTIRNA.

Bawrhsap Aijalah awm rei lova a zin avangin May 1, 1938 aṭanga May 12, 1938 chhungin pawnpui rawn pek theih a ni lovang, hnadang a tam avangin.

Sd A. G. McCall,
Joint Organiser.

HRIATTIRNA.

April ni 1, 1938 aṭangin Burma rama lehkha leh parcel te thawn man hemi hnuai a mi ang hi a ni tawh ang.

1. Postcard mal anna 2 ni ṭhin kha anna 1
2. Postcard thuah anna 4 ni ṭhin kha anna 2
3. Lehkha thawn bawm ounce khat aia ritlo anna 2¼ ni ṭhin kha anna 1½ a ni tawh ang, tola khat aia a rit loh chuan.
4. Registered chanchin bu tola 10 aia ritlo chu anna chanve a ni ang.
5. Parcel seer chanve aia ritlo chu anna 12 a ni.

PAWNPUI TAH NGAIHTUAH, PAWL INKHAWM VAWIHNIHNA THU NGAIHTUAH ṬHENKHATTE.

1. Pawnpui vâr ṭha lehkha sen bel tling zo, cheng 4/8/- man ṭhin khân cheng 5/- loman tawh se, a sen bel tling zolo chuan cheng 4/- man tawh rawh se.

Hrilhfiahna. Mizoin dawrkaiah kawr thar lei dawn sela, a faia, a thara, a ṭhat chuan a man kim pek a hniallo ang a. A bawlhhlawha, a fai loha, a thar a nih loh chuan a thar man ang a pe duhlo ang.

Pawnpui ngaihtuahtuin lehkha sen bel kai a var pawnpui chu an hralh leh thei a; pawnpui vârlo, bawlhhlawh leh tah tlalo, a pawr ruallo chu Bombay leh Calcutta leh hmun danga mi'n a man ngaiin an lei duh loang.

2. Pawnpui tih fai leh tah ṭhat hi hotu, lal leh Pastor leh Kohhran mite, khawtlang thawvenna ngaihtuah pawl pin a tahtute hi zirtira, an theih ang tawka ti ṭha leh ingun tura fuih leh tih pui chuan ala tih ṭhat leh zual theih an ring tlat a ni.

A. G. McCall,
Joint Organiser.
Lushai Hills Cottage Industries

NGAWR DANNA THAWH-LAWM DILNA.

He ngawrna hlauh-awm tak hi a lodarh zau deuh deuh a, mi-rethei leh hausate, Phai-mi leh tlang-mite pawh a thliar lova.

He natna danna turin vantlangin theihtawp an chhuah nan Larsap Nupuiin tun lawk khan India rama mi zawng zawng thawh-lawm a dil a.

Mizovina an thawh-lawm chu Aijalah emaw Lungloiah emaw an thawh ang zelin 100 ah 95 zelin an rawn pe kir leh dawn a ni a.

He dilna hi kawng hnihin kan ṭanpui thei a ni. Chu chu tangka lam leh Assam rama hemi ngawr danna ngaihtuah-tu pawl zawmin, kum khatah cheng 5/- pekin emaw anmahni zawma, kum khatah cheng 1/- pekin emaw a ni a.

He dilna hi mahni neih chhun chhun mamawh ngawih ngawih pe lovin, a thei apiangin pe sela tih a ni a.

Thawhlawm chu Aijal sap-tê Mr, B. M. Roy, B. A. hi a vawngtuah a inpe peih a, a hnenah thawn tur a ni.

Tin, thingtlang khuate chu in 50 in chêng 1/- aia tamlo pe thei sela, District Committeein an lawm em em ang. Heihi harsa lutukin a lang lova.

Tin, mi tupawhin amaha thua, a hranga a pek theih chuan lawmtakin kan lopawm ang.

Thawhlawm chu May 31st, 1938 hmaa pek luh tur a ni e.

Sd/- A. G. McCall
President,
Lushai Hills Anti-Tuberculosis
Committee.

Dated Aijal,
The 7th March 1938.

HMASAWNNA

Mizo hian kum reilote chhungin hma kan sawn nasa hle e tiin kan induh phah hle ṭhin. Kan kiang vela Tlang mi dangte nêna intehkhinin kawng tamtakah hma kan sawn kan ti a. Thil ṭhenkhat khatah chuan kan danglam nasa hle mai a, danglamna hi hmasawnna a nih chuan hma kan sawn hle zawng a ni ang. Inchheina lamahte, Sakhaw lamahte, lehkha zir san lamahte hi chuan kan vêla hnam mâwl ve deuh chu kan khûm hial awm e.

Amaherawhchu kan en ngun chuan kan hmasawnna hi a pawnlâng lutuk a ni. A bul lam hian hma kan la sâwn chhe hle mai a, kan bul phûloin kan ler lam, a laug thei lamah hian kan duah a, kan bul pawh kan la uai kar ngei dâwn mai. Kan hmasawn dan hi a bulah a inla fello a ni.

Kan inchhunglam leh keimahni rilru taka ṭan lovin mi hmuh theiha langsâr mai ah hian danglam kan tum a niin a lang. Kan chaw ei dante kan ngaihtuah chuan pipu thlêng leh fian leh ei dan kha kan la tidanglamlo a, chawhmeh ilo, taksa ṭhatna tur lam pawh tih danglam nachang kan hrelo a. Kan hriamhreite leh kan khâwlte pawh kan la tiṭha chuanglo a, mihring rilru tak pawh kan la tiṭha chuanglo. Kan in sak dân, rante nêna la awmho pawh kan la tidanglam naselo.

Eng vangin nge kan bul lamah hma kan sâwn loh tia nguntaka bengsika kan ngaihtuah chuan kan hmeichhiaten lehkha an thiam tam loh avâng a ni. Hmeichhia hi inchhunglam ngaihtuahtu an ni a, ei leh bar rêltu an ni. Lehkha an thiam loh chuan ṭha zawk leh zâwklo pawh an hrelo ngê ngê a, mawi leh mawilo, âwm leh âwmlote an hre lova. Lehkha thiam an tam ve phawt loh chuan kan bul lamah hma kan sawn chaklo ang. Mipa lehkha thiam zat hi hmeichhia ni ta zawk se, tun ai hian hma kan sâwn ṭha zâwk ang.

Mifing pakhat Rousseau an tih chuan, "Mipa hi hmeichhe thu thuin an awm a ni. Mipa ṭha in duh chuan hmeichhia ṭhatna duhtîr phawt mai ula, mipa chu an ṭha mai ang" a tih angin mipa hi hmeichhe duh ang anga awm tûm kan ni a, kan hmeichhiaten ṭhatna an duh leh kan ṭha anga, chhiatna lam an duh zawk leh kan chhia ang. Ṭhatna an duh theih nan lehkhate an zir sìng deuh tur a ni. Tunlaiin tlawmngaihna a reh ta e, kan tihte hi kawngkhat ngaihtuah chuan kan hmeichhiate tha tih zawng a nih tâk loh avâng a ni. Zu inte an tam hi hmeichhiain zû-in an huat loh avâng a ni pakhat hi e a ni.

Hmasâwn tak tak kan tum chuan kan hmeichhiateah hian kan ṭan tur a ni. Kan sawi tawh angin kan hmeichhiaten hma an sawna, inchhunglam kawvsak d[illegible] tih danglama, faina te, mawina te, folna te an [illegible] ṭhatna te an ngaihnat theihna chu lehkha an thiam chauhin a ni. An awm dân pangngai anga lehkha thiamlo an nih chhunga mipa tluka kan siam leh man-leh mual kan neih loh tir avangin kan hnam a sângin a ṭha chuanglo ang a, lehkha an thiama, a inphu tawka an lod nglam hian hmâ kan la sâwn dâwn chauh a ni,

Hmeichhe lehkha zir hi hnâ an hmuh nân chauh a nilo a, an ṭhatna leh an inzirna avang a ni zawk tur a ni a. Hmasawnna leh kan hnam ṭhat tlanna ber tur a nih hriain hmeichhe lehkha zir hi uar tur a ni.

L. K. S.

THUṬIAM HLEN.

Nikhat chu hmeichhe naupang kum nga mi hian khawlaiah bêl a thlauh keha. In a thlena a nu hauh a hlâua, a ṭap a. A ṭah lai tak chuan Sir William Napiera khawlai lêngin a hmu a, "Chemtê engahnge i ṭah le?" a ti a. Naupang chuan a ṭahna chhan a hrilh a, "Kapu, khawngaihtakin min siam ṭhat sak thei ang em?" a ti a. Sir William Nepiera chuan "Ka siam ṭhat sak theilo ang che; amaherawhchu a ang tak leina tur pawisa ka pe thei ang che," a ti a, a iptê a'n dapa, pawisa a loak hauhlo mai a. "Hâw tala, i nu hnenah chuan bêl keh ang leina tur, mi pakhatin min pe dawn e ti mai la, naktukah hemi hmunah hian tun ang hun bawkah inhmu leh ang khai, pawisa kape ang che" a ti a. Naupang chuan a ring a, hlimtakin a hâw ta a.

Sir William Napieran a in a thlen chuan a dawhkânah lehkha pakhat a hmu a. A mi hmuh duh takin lênga a sawmna a ni a, hmuh a duh hle mai a, lenga a sawm hun chu naupang a tiam hun lai tak kha a ni a, hmuh duh hle mahse a naupang tiam chuan a ring ve dawn si a, tih thlawn chu a duhlo a. "Naupang nên kan intiam a, mi ring si a, ka ti thlawn thei loang, chuvangin lolên duh hle mah ila ka thei dawn loe" tiin a chhânga, naupang hnena a thutiam chu a hlen ta a.

Thutiam hlen hi mi rinawm an ni.

RANGAMAṬIA MIZO SIPAI CHANCHIN.

Rangamatia khuaah hian Mizo sipai awm ṭantirhna chu a rei hlo tawh a. Mahsela tun hmalama mi te chu chanchin chhui tham awm hmain an bâng leh mai ṭhin a. Tûnlai mite erawh hi chu kum 1926 vêl aṭang khân an awm ṭan a, tûn thlengin tluang takin an la awm rih zêl a, chuvangin an chanchin hi in lohriat ve atân ka han chhuah a ni. Ka sawi dik lohna leh hmaihte a awm chuan anmahni pawhin khawngaihtakin min ngaidam rawh se.

Rangamatiah chuan Armed Police zawng zawng chu 90 lai an ni a, chu mi zingah chuan Mizo chu 17 an ni. Tin, Civil Police lamah pakhat Asst. Sub-Inspector of Police (Pulit hawldar) a awm bawk a, an zain 18 an ni. A. S. I. (Civil Police) 1 Taia, (Chawngbiala fapa); Lance Naik 2 Vawmkaphranga leh Chalbuanga; Baja pu 2 Vankala leh Vanhnuna; Khuang pu 2 Liankhama leh Khuala; Tawtawrâwt pu 1 Patawia; leh Sipai 10 an awm a ni.

Tûnlai hian Thingrema leh Challnawka chu Daccaah Physical Trainingin an thang mêk a ni. Hetianga Lal tur Lian mi fel leh inchei nalh leh pian mawi, thil thiam mi, chak, an duh a ni a, vai aia Mizo an thlang hi a lawmawm hle a ni.

An ṭhatzia: Heihi kan ziak duh ber chu a ni. Lunglei lam aṭanga Chittagonga zin hi an tam hle mai a, anniho hian vui lo leh phuunawi hauh lovin vai khua si ah mahni inlei chawp siin mikhual hi an thleng rong rong mai a. Tun hma aṭang khan an ṭhatzia mi sawi hi ka hre ṭhin tawh reng a. Tunah chuan keimah meuhin an ṭhatzia hi ka hre chhuak ve ta a, fak leh theih hi niin ka hre

lo a ni. Mizo tupawh hmelhriat pawh hriat loh pawh anmah-ni awmna pan tawh phawt chu lâwmtakin an lothleng zel a, ni hnih khat chhuah pawh ni lovin thla hnih thla thumte hial pawh ṭhenkhat chuan an châm chilh a. Ṭhenkhatte chu kal leh zelna tur pawisa te an nei tawh lova, anniho hian an pawisatein an kalna tur lamah te chuan an kal tir ṭhin a, mikhual avangin pawisa pawh an khawl theilo tak meuh a ni. Keini khual zinho lah hian ṭanpuina ngaih-tuah aiin nei reng chung pawha an hnena vehbur khawn te emaw an neih chuan ei sak ṭeuha, puar zeta hawn san luah luah mai hi kan chîn zawng a ni si a. Rangamatiah hian lo-awm hauhlo sela ava pawi dâwn em!

Sakhaw thu: Tlangvâl mahni nu leh pa dîp hauh lohna hmun—zu leh thil dang duh tinreng awmna, nula tih leh Mawk (Mogh) leh Chakma nula ṭha tak tak nalh tak tak awmna, an ṭawng lah chu anmahni tluka thiam si an ni nain an invawng fel hle mai. Heng avang reng reng hian tumahin sazai hmu an la awm hauh lo a ni.

Inkhel lam: Hockey khêlah chuan Mizo chu tumahin an tluklo. Football khêl atan pawh sipai zawng zawng zinga a thiam ber pawl an thlanna zingah Mizo pahnihte chu an tel ve ṭhin a ni. Tin, intihsiakna reng rengah hian Mizoin hlawh an hmu tam ber zel a ni. Vawikhat intih-siaknaah hian lawmman hmun li hmun nga laite an dawng ṭhin. Lawmman hmu tam ber ṭhintu chu Lunglei Rahsi veng khuaa Rahsi penson Pu Dâwra fapa Liankhama a ni. Tin, Pu Lalchhuaka fapa Hrangbuka pawhin a hmu tam bawk. Hêng an lâwmman hmuh hi keini Rahsi veng Koh-hran te phei chuan kan lochhawr ṭhin a, khâwnvar an dawn te chu Biakin atan an rawn pe ṭhin a, khawnvar khai mi te nen, kan lâwm ngei mai a ni.

Tin, Chittagongah pawh mizo sipai 4 an awm bawk

a. Police bawk an ni. Hrangkhuma pahnih an awm a, Kapthanga leh Di-auva. Hrangkhuma Ina phei hi chu kum 10 aia tam mah a ṭang tawh a, mi mangang ṭanpui nan pawh a inseng nasa hle tawh mai. A ṭhiante dang pawh hi mi ṭha tak tak vek an ni. An tlawmngaihzia an ṭhatzia hi lehkha maia ziak zawngin a siak love.

An hnathawhnaah hian tluangtakin thawk sela. Mizo fate timawitu leh ti ṭhatu an nih theih nan Pathianin malsawmrawh se.

K. Sumleta
Lungleh.

LAWRKHAWM

1. Hmanlai nawalh arsi 3 chuang siamtu Sweden miten nawalh hman nawn theih an siam leh a. Vawi 1 nawh hnû-an ti hlum leh ta ila, a la nawh nawn leh theih ta fo a ni an ti. A man a tam lutuk loh chuan keini Mizo tan a ṭha bik ang

2. Lung: hi kuttum tia ren râwn chauh chattak 5 hûk chauh a ni a. Mahse a thiltih chu a ropui hle mai Dirkar 1 chhungin vawi nuai a phû a, thla 1 chhungin vaibelchhe 4. Tin, darkar 1 chhunga a thisen pêk chhuah chu mds 10 aiin a tlêmlo a ni an tih chu.

3. France thil siamtu 1 chuan **darthlalang thar** chhah tak mai—thing phek anga kilhna a kilh a, han hem chawrh chawrh pawha ngam a, thingzaina pawha zai theih eng ti zawng maha keh hlauh awmlo— a siam an tih chu.

4. Mexcico mi Teofilo Sanchez chuan a duh thusam a kim avangin heti hian lehkha a ziak a :— "Mi vanduai tak ka ni, ka hlim si, ka hausa si, nupui ṭhatak ka nei bawk si ; chû achhapah ṭhian mak tak te ka nei bawk si. Bâk

leh han sâm tur reng ka nei talo. Chuvangin ka nunna ka ti tâwp daih mai teh ang," a ti a. A inkap hlum der mai an ti.

6. Slovakia mi pakhat chuan nupui hmêlṭha êm êm mai a nei a. A lung hi a awi êm êm mai a, chuti ema a duh avang chuan, "Heti khawpa min ti lawm thei chuan mi dang pawh a ti lawm thei ngei ang," tih avang ringawt maiin a ṭhik ta êm êm mai a. A nupui chuan a khawngaih ta hle mai a." A nih leh ka hnar hi tan la, chuti-chuan a ṭha ang," a ti ta a. Tichuan a tan ta a. Mahse Police hovin an hria a, rorelna inah an hruai a, thlaruk a tâng ta rih e an tih chu.

5. Vai dan hi a ṭha nge a chhia?

Naupang	kum	1	hnuai lam	zâ zêlah 10	chu pasal	nei an ni.
„	„	3	„	„ 4	„	„
„	„	5	„	„ 15	„	„
„	„	10	„	hmun 3 a hmun 1(⅛)	„	„
„	„	15	„	„ 4 „ 3(¾)	„	„
Tin „	„	1	„	„ 1500 chu hmeithai (widows		„
„	„	3	„	7000	„	„
„	„	5	,	30000	„	„
„	„	15	„	3600	„	„
„	,	15	„	322000	„	„

Mi hei zozai hi khawvel awm dan a chhiat a ṭhat leh engmah hriat hmâin hmeithai an chang a ni a, pasal leh hma 'hi an dan a ni si a, pasal thi chu hmeithai dan a ni leh si a. A rapthlâk ngei mai.

7. Italy mi Succi ni 60 chaw a nghei a, ni 1 chuan ni [illegible]. He mite hi tunlai nghei reiberte an ni.

7. America rama California khuaa damdawi-in lian chu

ṭhhâwng 20 a sang, Acres 30 a zau a ui a, Khum 4200 a neia Khawvêl damdawiin lianber leh hriselber a ni an ti 8. He khua ami vek sakawr pakhat chu fit 2 a sâng a ni a. Ser 150 (m. 3 leh ser 30) bûk a ni. Khawvêl sakawr tê ber a ni ang, an ti.

9. Easbourne kianga LULLINGTON biak in chu hlam 2 leh a chanve bial a ni a. Ṭhutna 20 chauh a awm. Khawvêl biak in tê ber a nih an ring.

10. Mr. Ewing chuan Meilawng pawisa chanve tia vôl a siam a; bung hrang 200 lai a nei a. A tak ang bawkin a khâwlte leh engkim a awm vêin a kal tin theih ve a ni an ti a. Hei pawh hi lawng tê ber a ni an ti bawk.

11. Thlawhtheihna pawl pakhat hruaitu pakhat chu mêl 9 leh a chanve a sâng a thlâwk a. Thlâwk sang ber a ni rih bawk.

12. Burma nula Ma Pua Thin chu thilrit in-châwisiakna an hman lawk khân a tel vê a, Mawnd 2 leh sêr 30 a châwi vâwk mai a, lawmman a hmu an tih chu. Tûnlâi Burma nula an chuan a chakber rih a ni, amah hi kum 22 mi a ni.

Engtikah tak Lushei nulate hi mipa zîngahte intihsiakna an chhuak vê ang maw ? Mi fate en nan leh sawi nan chauh em ni kan inhman dâwn lê ! Han tive duh pawh kan inrêl zêl mawlh hi a pawi mai a ! !

Suakṭhuama,
Maymyo.

TUNLAI CHANCHIN

BY P.S.D.

Sâp ram (Europe): Mi tamtak chuan in lohre tawh

ang a, tûnlai Sâp ram chanchin a buai hle a ni. Thla hlui khân Austria ram chu German hovin an hneh ta dêr mai a, chem lovin an lu an lâksak a ni ber e: indo leh inkah buai pawh awm hauhlovin Austria ram chu Germanin a nei ta; tunah chuan Austria leh German chu ram khata ngaih a ni ta. Germanin a lâksak dân hi kimchangtaka sawi theih pawh a nilo a, hriat thiam pawh a harsa a ni. Nimahsela hetiang deuh hi a ni; Austria ramah hian German hnam tamtak mai, hmun thuma ṭhena hmun khat lai an awm ve a. Austria sawrkar rorêlna pâwl zîngah chuan German ho chuan, an phû tâwk leh an tam ve ang hûin aiawh neilovin an inhria a, chu chu German sawrkârin a vuipui a. Chutiachuan rem thu sawi tûrin Austria hotu ber Dr. Schussnigga leh Herr Hitlera German hotu ber chu an intâwk a. Nimahsela an inbe rem thei ta mang meuhlova, Austria sawrkar rorêl pâwl inthlan hun chu a lethleng dâwn a, chuveleh German hotu ber Herr Hitlera chuan sipai nuai hnih lai a hruai a, Austria ramri vêlah chuan an inohhêk ta mup mai a, thlawhtheihna 500 lai mai chu Austria khawpui chungah chuan fei kibâr angtak mai hian an thlâwk nguai nguai mai a; Austria te ang ram têuau deuh tân chuan a râpthlâk hle âwm e Tichuan Austria ho inthlang tûr chu German ho chuan an khap ta a. Hitlera ho e in Austria ram chhungah chuan an lut ta zêl a, an khawpuiah te an lût a, Austria sawrkar mi lian leh mi pawimawh tamtakte chu an man a. Hitlera chuan a duh duh chu hotu ah a ruat ta nghauh nghauh mai a ni. "Tûn achinah Austria leh Germany chu ram khat a ni tawh ang," tiin a puang ta nghâl a.

Hitlera chêt dân hi kan Kumpinu sawrkâr te leh

France sâwrkâr te chuan mak an ti hle a, rem an tilo hle a. Kalhna thute pawh an thawn a, mahse Germanho chuan an pawisa silova. Austria ram mi tamtakte chuan ram tlansanin an chhuak zung zung a, Juda tamtakte chuan German laka tihduhdahna nasa tak an tuar an ti.

Spain indo te kha chu tunah chuan mi helho an chak zawk dawn tih chu a lang ta hle mai. Mi helhovin hma an sawn zel a, Sawrkar lamte chu an tawlh zel a, an ṭang theilo lek lek ni tawhin a lang. Sawrkar dang chu tumah an la tel tak tak lova. Amaherawh chu mi helho zingah chuan Italy leh German mite kha chu an la awm reng fo. Mi helho hian an hneh chuan Spain ram hi German leh Italy in eugemaw tiin chanvo an insiam ang tih hi Sawrkar dangte hian an ring a, an hlauh ber chu a ni a. Nimahsela mi hel hotu ber General Francoa chuan, "mi helhovin kan hneh hunah chuan sawrkar dang tumahin kan Spain ram hi hniak khat bial vel pawh an nei thei lovang, Germanin an nei hek lovang a, Italyin a nei hek lovang. Amaherawhchu kan ṭhiante eng ti kawng zawng pawha min puitute leh kan buai laia kan chunga ṭhate kha chu kan ensan lovang a, kan lawmna kan la entir thei ang, kan Spain ram hi hnam khat lungrual taka kan awm hunah chuan," tiin a puang a ni.

Kan Kumpinu sawrkar leh Italy sawrkar inbe rem tûr kan tih kha tûnah hian an inbe mêk a ni a, an zo lek lek tawh a ni, tûn thla chhûng hian chuan an zo vek ang. An inbiak dan ṭhenkhat chu hetiang hi a ni. Spain ramah reng reng hian Italy hian engmah neih tum suh se. Libya ram ata hi Italyin a sipaite lachhuak sela, a pawimawh ang tâwk chauh dah rawh se ; Swez Canalah hian tupawhin englai pawhin lawng an kaltîr hi phal tûr a ni,

indo lai pawh ni sela. Palestina ramah hian Italy pawimawhna chu Kumpinu sawrkar pawhin hre ve hawk sela, tih te a ni deuh ber.

Poland ram leh Lithunia ram pawh thla hlui khân an intihuai chiam thelh pek a. An ramin vêlah Poland mi hi Lithunia miten an that a ni awm a, chuvangchuan an lobuai dawn a. Polandho chu sipai nuai khat lai leh thlawhtheihna zahnih lai nên an thawk a, Lithunia ram ri bulah, Hitlera ho ang mai bawkin an va inchhêk rup mai a, mahse engmaw tin an inbo rem leh ta a, engmah mcuh zawng an intih talo.

Khawchhaklam (Asia) Tun thla te leh thla hlui lai te khan India ram khawpui deuh deuh hmun tamtakah in tualvuak a awm pek a, mi thenkhatte an inthlum nual mai a, an intihlham bawk a, a pawi hle mai thin a ni. He tia khawpuia intualvuaknate a loawm hian Mussolman leh Hinduho an ni ber thin a, tun tum pawh hian Hindu leh Mussolman karah a ni ber a. India ramah hian Sakhawpui leh Hnampui pahnih, Hindu leh Mussolman hi an awm a, he mite hi kumkhua rongin an inngeih thei hauh lo mai a. Hei vang hian India ram hi mahni ro inrelin awm thei tur pawh niin a langlo, kan Kumpinu sawrkar in min awp avangin muanna leh remna hi a awm hram hram niin a lang. Kan Kumpinu sawrkar hian min ensan phei sela chuan hnamte deuhte tan chuan lungngaihthlak tak tur niin a lang.

India Larsap (Viceroy) thla hi emaw a chawl dawn a, Bengal Larsap-in a aia awh ang a, chu mi ai chu Assam Larsap, February thla a Aijala lozin khan a zuk awh thung dawn a ni. Keini Assam rama mite chuan kan Larsap ve tur chu Bengal sawrkar-a thawktu, lian ber G.P. Hogg-in rih dawn.

Registered No. C. 2425.

CHANCHIN BU

Bu 5na } MAY 1938 { A man kum 1 Cheng 1/-
Dâk a thawnin 1/4/-

Enkawltu (Editors): Sainghinga & L. Kailuia Sailo B A

Chhuahtu (Publisher) :– The Assistant Superintendent.
Lushai Hills, Aijal.

Mi ṭhenkhatin mi dang chunga an lawmthu Chanchin Bu a chhuah turin min han thawn ṭhin a. Vantlang hriat a ṭûl-in kan hriatpui lo a, anmahni inhriih tâwkin kan ngaih avangin kan chhuah sak thei lo a. Chanchin Bu phêk hi a tlêm bawk si a, dân naranin vantlang hriata ṭha leh ṭul kan tih hi chhuah kan tum ber a ni.

Editors

A CHHUNGA THU AWM — Phêk.

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS, AIJAL.

HUN

Mizovina hun kan chhiar dân hian a huam zau lutuk a, a chianglo hle. Hun bi pakhatin dâr kâr khat dâr kâr huih emaw lai a huam a. Mi pakhatin chawfâk hun a tih hnu dâr kâr khatah mi dangin a hun a ti ve chauh thei. A tu-a-mah chu an dikin an diklo bîklova; chutiang zêlin kan hun dangte pawh a chianglo a ni.

Tûnlaiin mi tamtak chuan kan hun bi hman dân ang hi kan hmang thei talova, dâr kâr leh minitin hun vawn a ṭûl a. Kan Mizo hun chhiar dân kan la hman vâng emaw ni, minitin hun kan vawng ṭha ve thei hauhlo tih theih a ni. Hun ruat aiin dâr kâr chanve te, a aia tam tein emaw kan tlâi fo mai.

Inkhâwmna te hun bi tiamin kan ruat a, hun bî takah kan kal ngilova, dâr kâr chanve te chuan kan tlâi ziah a, a hun taka kal chuan dâr kâr chanve te a reilo bera nghah a ṭûl ṭhîn.

Inkhêl hun bî te kan ruat a, kan dân pangngâiin tiam ang hun dâr kâr chanve hnuah kan kal ṭhîn a. Mite'n min longhâk a, min nghah chhuah zawh loh chuan an loinsawng chawp a, kan aiawhtu te an losiam a. Hun bi vawng ṭhînte chuan inkhelpuiah pawh min duhlo lek lek tawh a ni.

Mi ṭhenkhat chu mahni thua awmlo, mahnia hun nei ve theilote kan awm a; chutianga theih loh chu tupawhin min ngaithiamin min hriatpui thei. Keimahni thua kan awm theih hun, kan vawn ve theih hun ngêiah pawh tiam hun ang kan vawnglo hi a pawi hle mai,— kan tlin lohna ṭhalotak pakhat a ni.

Kan Mizo hun vawn dân hi mawhohhiat theih a nilo a. Dâr te kan hria a, kan nei hlawm bawk a; kan zir loh leh kan tum loh mi a nih avâng ohauh a ni

Engtinnge hun vawn dik hi kan zir theih ang le? Kohhran inkhâwmna leh sikul lamah hian hun tak vawn hi ohîng ila a ṭha borin a rinawm. Hêngah hian mi tam zâwk kan kal a ni a, a bul ṭantu ohu an ni thei ber ang. Tûnlai hian hun kan vawnglo a ang deuh; sikul lamah phei ohuan ka hrelo a, Kohhran inkhâwmnaah hian kan vawng ṭhalo hle. L. K. S.

SAWMNA.

Hmanni ohu lehkha ip sen deuha thun lehkha sen khauh, kutphah tiat, a lehlam pang khâwla ohhut hi ka hmu a. A lai leh a lêr lama hming ohauh lo ohu ka ohhiar thiam lo a. Thu pawimawh tak a ni dah lawmaw tiin lehkha thiam ka râwn a, "Hei paruana an tih te hi em ni ngai le?" ka ti a. Ani ohuan chhiar pawh a la ohhiar hmain "Inneihnaa telve turin an sawm ohe a nih kha", a ti thei mai a. Inneihnaa sawmna a nih chuan a hming ohuanga te kha an innei dawn zu nia tiin ka ngaihtuah ve thei ta a. A mipa phei ohu ka hriat zawng a ni nghe nghe a, (Chuvang chuan lehkha chu ka hmu hi a ni reng âwm a). "A laia hming ziaka te kha innei tur ohu ni ta sela, a lera mi hrang hming lo-chuang leh tlat kha eng tizia nge ni le"? ka ti leh a. "A sawmtu hming putu a ni", a ti a. Mi dang daihina min sawmtu hming pu ta ohu a nu leh a pa te kha an boral ta em ni dawn le tiin zawt pawh ni lem loin ka phun ohhuak a. Ka mi rawiha ohuan a hriat zawng te an lonih ve avangin an dam tih min hrilh a, ka lawm hle ohhap a. Mahni kal vel theilo

a, mi dang kal tir ni silo, lehkhaa han ti ta tho tho si chuan an nu leh pa hming pawh han chuan tir se a harsat chuan dawn loh nen chuan, eng atana mi dang sawmtu hming han put tir nge ni ang le ka ti a, ka rilru te te chuan âwmlo ka ti deuh hle mai a. A sawmtu hming tumtu hriat leh loh a mênan anmahni chhung hming ngeiin min sawm sela chu ka lawm zawk daih tur, anmahni ka hmel hriat zawng te an ni kher bawk si a.

Ka mi râwna khan ṭhian a nei a, an ṭhian dun chuan lehkha sen khauh chu an chhiar a, an nui vak vak mai a, an nuihna chhan hreve lo ta chu ka ngaih pawh a ṭha maug lo a, ka hmelah pawh ka lo tilang a ni ang chu, ka mi rawna chuan an nuihna chhan chu min hrilhfiah ta a. "Kan nuihna kha engmah dang a ni lo a, hei sawmna hi Sapṭawngin an chhut tir a ni tih i hria a, an Sapṭawng hman hi a diklo hle mai a, kan nuih a za a ni" a ti a. Kei chuan in chhut teh ta ṭhut chu a diklo thei ang, khawlchhut te a diklo thei ngai em ni tiin ka lo-ngai mai a.

Eng atan nge maw Sapṭawng kher khera an han tih reng ni aw?. An mi sawm tamtakte chu keimah ang bawka thiamlo an ni ngei awm si a. Chua-chhapah a thiam tak tak deuh te nuih tiza lek mai a ni lehnghal si a. Sapṭawng ka thiam e tia an ûanna nge maw ni, dan a ni emaw an tih vang le?

Iknorana.

KAN INCHEINA LEH KAN CHIBAI

Incheí dân: mahni phûtâwk inbel a ṭûlzia, a lutuk a mâwilohzia thute hi kan hre zing hle tawh a. Thu tam ber hi chu sipailo (civilian) tân a ni deuh bîk a. Sipai hi chuan incheina rustsa, sawrkâr thuam (uniform) leh

mahni thuam narân (mufti) an nei a; hông ruatsa hi kawngro nei tê-a hâk tûr an ni a. Uniform leh mufti hâk pawlh te hi dân a nilova; mi tamtakin heihi kan la pawisalo fo mai a, pawisak i zir ṭheuh tawh toh ang u.

Hmânni chu lâmmuala sipaiho infiam kan en a, Mizo holdar ṭhenkhatte kiangah ka ṭhu a. Ka kianga holdar ṭhu pakhat chuan lamlian lam chu a hawi a, "En teh u! khi mite ṭhian dûn khi Mizo chu an ni maw? An inchei dânah chuan sipai an ang hle mai â!" a han ti a. Ka han en chhoh ve chuan Mizo hmêl tih hriat tak mai tlangvâl pahnih hi ka han hmu a. A sâng zawk chuan sipai phulalên kamis a ha a, a kekawr uk buang erawh chu sipai ta a nilova. Mawza dum leh pheikhawk vâr a bun bawk a. A lu chu moh kawlh, zuah-leh chawr tîr chauh a ni a, sipai lukhum zum dum a khum thle ngâk a. A kamis leh a lukhum aṭang lo chuan sipai a anna a awmlova. A ṭhianpa erawh chuan kawrchung uk-buang chungah kamis vâr nghâwngki nalh zet a theh chhuak zán a. Sipai kekawr uk nawh-khawng auh a ha a, sipai mawza leh sipai pheikhawk a bun bawk a; a lukhum pawh chu sipai lukhum pirh, Assam Riflos chhinchhiahna chuang ngêi hi a ni a. A lukhum leh a ke lamah chuan sipai a nih hriattak a ni a.

Kei chuan, "Sipai thawmhnaw leh sipailo thawmhnaw an hâk pawlh ve ve a nih khi le! A tâwi zâwk khian a kawrchung leh a kamis hlîp sela, a ṭhianpa phulalen kamis khi hâksak sela a fel mai ang chu," nui chung hian ka han ti a. Holdâr chuan, "Khiti khi an ni a, ram dang aṭanga lokalte tak hi incheinaah an fîmkhurlo zâwk ṭhîn. Dân narânin engemaw bun tê-ah lo chuan sipai

chhuṭi te phei chuan sawrkâr thawmhnaw (uniform) hi an inbel teivet tûr pawh a nilova, tuallai lênna mai maiah chuan thuam narân (mufti) an ha zâwk tûr a ni a. Uniform pawh chu lo-ha ta sela, an thawmhnaw inbel chu sawrkâr a ni leh vek tûr a ni a. Mahni mawi tih zâwng a nih nâk ti-a inremlo zeta inchei hi hnam daugte nuihza siam leh mahni hnam tiṭlâwm chauh kan ni. Mahni'n zah naohâng hrelo mah ila, kan aia hnam fingte leh dân hriate kan tizak a ni," a ti hman chauh a, Jamlianah chuah Manding Sâpto nupa an lokal a, an kiang vêla sipai dingte chuan chibai an lobûk auh auh hlawm a. Ṭhianate pahnih erawh chuan inthiamlobna hmêl pu tih hriat fahran sî hian an melh hruk hruk a, an hnung chhawn ta a.

Sipai an ni nango maw chu le ? Manding Sâp a nih an hre lâwm ni chu le ? Hre ta kher mah suh sela, chibai bûk âwm Sâp a nih tal chu an hre âwm sî a. Mizo tlangvâl sî chuan ram danga awm bo daih pawh ni sela Mizo rama Sâp tlêmzia te leh, a awm chhunte chu chibai bûk tâwk âwma sâng vek an ni tih mi â lingletlo chuan hriat a ni sî a. An hrelova an bûklo a nilova, an duhlo a, an rilruah induh vena an teih avângin hrelo innihtîr an tum a ni zâwk Phaiah te Sâp an tam a, mingo narân lah an tam bawk a, mahni hotute leh hriat ngaite chauh chibai kan bûk ṭhîn a. Mizo ramah erawh chuan kan Sâpte leh kan mi hante hi hria ila hre suh ila, min hria se min hre suh se chibai kan bûk tûr a ni. Heta, "hria" ka tih hi "hriat narân nilovin "inhmelhriat" a ni.

Sawrkâr hnathawkte leh mi hnuaia hnathawkte rêng rêng tân chuan a ṭûl bîk a, kan hna pakhat a ni nghe nghe zâwk a ni a. Sawrkâr hnathawklo, mahni mûma

mûm mai mai pawhin tuallaiah leh inbiak nikhuaah chuan mi liante chibai bûk hi zir a ṭûl êm êm. Inhlauhna avâng nilovin, inzahna entîrna a ni zâwk a; mahni leh mahni inchâwimâwina a ni zâwk.

Pu Buchhâwna chu, entîr nân, ka laichîn, ka pa unau-a fanua pasala û tûr emaw, ka nu nuṭaa nupuia laizâwna fapa emaw a nih avângin chibai ka bûklo tûr a nilova. In chhûngah chhûngkaw thu-ah erawh chuan bûk kher tûr ka tilova, tuallai leh pisaah chuan ka laichîn a nihna kha thlîrlovin, rorêltu a nihna ka zah zâwk tûr a ni a. Hêng dân mâwi, mahni hnam inchâwimâwina hi khawpui mite leh dân hnuaia awm sipaite ngêi pawhin kan la zawh theih loh chuan engtikah nge thingtlângpa bâwm ak tehlulin chibai an bûk ang!

Mi lian chibai i bûk avâng khân i hmun pângngâi aṭang khân i hniam ta a nilova, i bûka kha i châwmâwi a, Mizo bawk a nih phei chuan hnam dang hmuhah i châwimâwi a, nangmah nena in inkâra hriatlohna anga thil awm tûr kha i kiantîr zâwk bawk a ni.

Kan chunga thu nei theite kher kan bûk hi chu **hna** tûr a ni a. Kan chunga thuneitu ni kher mah suh se, kan aia lian kan bûk hi **zahna** entîrna, inchâwimâwina, hnam fing tawhte dân a ni a. Hmasâwnna kan ngaihtuah sî chuan hêng thu tênau kan tihte hi hmaihlova zawm zêl i tum ang u.

Tûnlai Tlangvala.

BURMA SIPAI CHANCHIN THAR.

Burma rama sipaia ṭan hi mi tamtakin kan lobeisei fo avângin tunlaia thil awm tharte hi hriat ve châk tamtak an awmin ka ring a. Kum khat chauh Reserveah

ka awm hmun a, Burma rama rei lote sipai dân han zir nawn leh turin min ko a, March ni 13 khan Maymyo khua ka lût leh a. Sipai lam thu pawh tamtak chu a lo-danglam ta.

Rawngrût la pawl kha sipai pawl pangngaiah an losiam ta a. Sipai pawl tinin rawngrût chu an la thei ta vek-a, rawngrût la hotu kha chu rawngrût la hotu chu a la ni tho a. Reserve pawl te nên a enkawl a ni ber. Ani pawh hian rawngrût chu a la la ve tho bawk a ni.

Tunah hian Rawngrût latu ber lakah chuan kan hnawng hle mai, kan ram hlat avangin chhuṭi kalmam leh Reserve nih hnua kohna harsat avang a ni ber a, mahse Sâp dang dang an nih avangin mi la duh te an lo awm mial bawk ṭhin. Kâwl sipaia ṭan duh chuan heng thu hi ngaihvon sela kan duh a ni. Kan tlin leh tlin loh pawh hre loin, hmun ruak awm leh awm loh pawh hre loin, kir lehna pawisa nei si loin an lokal mai ṭhin a, kan ṭhiante ho hian pawisa te leh awmna tur te harsa tak leh buai takin an lo ngaihtuah a, thawhlawm tam an hawv tir nual bawk. Mahni unau laichîn bul tak nei si lo chu lokal an tum si chuan an awm chhûnga ei tur leh haw lehna duih pawisa kengin lokal ṭhin sela a ṭha a ni. Sipai zingah thlen theih a ni si lo a, chaw zawrhnaa ei leh riah tur a ni tih hi hriat ṭheuh tur a ni. Hmel hriat ngai loh te hnenah thâ leh pawisa kan sêng tam peih vak lo tih hi inhriat thiam tlân a hun a ni.

Kum tinin ṭum hnih ṭum thum buaipui tur an lokal chung pawhin kan ṭhian te tuna thawk mêk te ho hi an ṭha êm êmin an hnenah lawmthu sawi a ṭul hle a ni, chutih ahnêkin ṭheukhat te chuan an rêl tih pawh kan

hria a, mahse a rêltu chu a sual zawk niin ka ring tlat a ni

Tin, kawl sipaiah hian kan hnawn deuh tâk avang hian Mizo rama kan hotu leh mi lian te ho hian kan sual vâng niin an ring ṭhin a, misual chu kan awm bawk taka, mahse mi 64 vêl zingah, mi kâra kan awm chung pawh hian hêng mite hian hotu nihna an hmu ve a ni a, mi tminga lût leh mi hnam kâra hei zat hi hotu an lo-awm tl ei ve hi kan tâwk ve hlein kan inhria a ni.

Havildar (bel 3) Darṭhuama Kâlte. **Naik (bel 2)** Hranglura Tlau. V. Zabiaka Vanchhawng. Kapchawla Chawhte Patea Pachuau. Sukṭhuama Pautu **Lance Naik (bel 1)** Dammrûma Hualngo. Rova Lakher. Ralkapa Dapzar. Thanova Zahau. Thangbuaia Dapzar. Thangluaia Fanai lal. Hlokluaia Fânai, Saitawna Thangluah. Khawma Kulte. Rongkhuma Pachuau. Rawksanga Ngonte Pachhunga Rالte. Lawlawnga Taal pawi **Reservist** Nk. D C. Tuaha Haalnar. P/n Suta Chuaungo. R/m Zathanga Zahau. **Pensioner** Nk. Khawchhana.

Tunah chutin battalion sipai paal 4 ah an awm a. Kum tharah hian hmun an inthlong leh dâwn a, 1938 Novemberah 2nd Bn Maymyoah 4th Bn Mandalayah an insawn ang. 1939 Februaryah 1st Bn Maymyoah 3rd Bn Mingaladonah an insawn bawk ang. Burma indan chinah India Army group No. 20 kha an bân a, "The Burma Rifles" an ti ta a ni.

Burma Rifles a ṭan duh tak tak chuan kan ṭhiante chhuṭi leh Reservist te pawh râwn bawk sela a ṭha ang

D. C. Tuaha,
Reservist Comp.
Maymyo
5/4/38

HRIATTIRNA.

Pa-pawl (Assemblies of God) siam tum te kha aumahni inah pawh inkhâwmna nei hrang lo tura sorkâr thupek au ni a.

March thla chhung khan Sorkar thupêk âwi loin Zakamlovan a inah inkhawmna a lonei ṭhin a. A thu ngaihtuah a ni a. Heti ang hian Zakomlova chuan thupha châwiin ngaihdam a dîl avângin ngaihdam a ni a, a in pawh ṭhiat loh a ni ta rih.

"Tun hnuah dân anga thupek zawng zawng chu ka awi zêl ang a, tuna sorkar thu diklotaka ka awilo ang hian awi loh ka tum tawh lo ang. Chutianga thupek ka awi ang a, sorkar thu hmial ka tum tawh lo ang tih intiam kan nân lawmtakin cheng 25/- ngawr ṭanpuina thawhlawmah ka pe a ni."

A. G. McCall
Superintendent,
Lushai Hills.

HMAI-HUH

Daktor Sâp (Civil Surgeon) in hetiang hian a ti a ni.—"Hmâihuh hi miin an vei ṭan tirh têa sawrkâr a hriattîr var a ṭûl a ni. Chutiloohuan inkâi darh a ni ngei a, a darh tawh hnuah chuan a vên ṭhat hleih theih loh a ni."

Chuvângin hmâi-huh vei au awm phawt chuan an awm veleh sawrkârah hriattîr thuai tûr a ni.

A.G. McCall,
Supintendent,
Lushai Hills.

MIZO RAM

ṬIJAL KHAW CHHUNGA DECEMBER 1937 AṬANGA APRIL 1938 THLENGA RUAHTUI CHANCHIN

December 1937 Tarik 1 aṭanga tarik 4 thlengin tlêm tê têin ni tin a sûr. December ni 5 aṭangin January ni 16, 1938 thlengin a sûrlo. Ni 17 niin a sûr hlek a, ni 18 aṭanga ni 20 thlengin a sûrlo. Ni 21 niin tlêmtê a sûr. Ni 22 aṭangin February ni 3 ni thlengin a sûrlo. February ni 4, 9, 12 niin tlêmtêin a sûr a, February ni 13 aṭangin March ni 12 thlengin a sûrlo. March ni 13, 14, 16, 18, 19 niin tlôm a sûr leh. March ni 20 aṭangin April ni 14 thlengin a sûrlo leh a ni. Chumi hnu chuan ni 15, 21, 22, 23, 24, 26, 29, 30 a sûr a, chumi ni 8 chhûng chuan inches 6 leh point 85 a sûr a ni.

April thla ni 14 zing lam dâr 7 leh minit 28-ah lîr a nghîng a, second (mit khap kâr) hnih chhûng a nghîng a ni.

Lunglch bial khawthlang lam, Tlabung vêl vânneihzia leh an lâwm thu dante khawchhiarin chhuah turin min han hrilh a. "Lianhnûna, Palian lalin damdâwi in tân chêng 120/- a pe a. Bawrhsap leh S.D.O. te avângin Tlabung damdâwi inah nurse pakhat a awm a. Tlabung vêla mite tân a thlamuanthlâk hle mai," a ti a. Lianhnûna Palian lal vêk hian Tlabung manmi sipai pisa atân sana liantak chêng 18/- man lai a pe a. Mikhual pawhin an chhawr hle an ti a, kan lâwmpui hle.

Sêrkâwnah khâwlohhutna (Printing Press) an nei ta a, "Tlâwmngaihna" thla hmh dına chhuak tûr an chhû a, an chhut hmasak ber April thla ta kan lohmu a. A khâwlchhut lon a thu leh a lehkhate pawh a ṭha hle mai a, an hlawhtlin zèl kın dubsık ngawt mai.

TUNLAI CHANCHIN.

By. P. S. D.

Sapram (Europe)—Tunlai Sapram Sorkar te chu an awm a nuam êm êm thei mang lo. Germany-in Austria ram a neih ashin kıa chı, German chungah rinhlelhna an nghat ta deuh ṭheuh a. Khawılam hawiin nge German hi a chêt loh dawn tih hi an ngaihtuah hle a ni. Mi rın lohna lam ping taka chêt thut hi German hian a hmang a, Austria ram pawh kha a luah mai ang tih êm chu an lo ring mang lo a ni a, mahse a luah ta mai si a. A ti dâwn ngei tih chu France te leh kan Kumpinu Sawrkar te chuan hre lawk se chu a ti ngam lo pawh a nithei a ni. Tunah pawh hian Czechoslovakia Sawrkar chu Sapram Sawrkar dang te chuan an hlauhpui ta hle a ni. Heihi German ramrıtu pakhat Sawrkar a ni a, a ramri awm dan lah chu German ram hual chhungah a han in khawhlut vak mai si a, chu mi lai vel chhungah chuan German hnam hur maktaduai 3½ lai an awm lehnghal si, chuvâng chuan a ramri awm dan leh mihring awm te kan en chuan German Sawrkar ta tur reng ni âwm tak hi a ni rêng bawk a. Chutih a-hnu hmanah chuan chung Czechoslovakia ram chhunga German awm te chu an Sawrkar chungah chuan an vui lohnghal si a, buaina ropui deuh tak a chhuak ang tih hlauh awm takin a awm a ni. Amaherawhchu France Sawrkar leh Russia Sawrkar chuan

"Germanin Czechoslovakia ram a beih leh chuan kan che nghal ve mai ang, inrâwn inrâwn pawh a awm lovang," tiin thu an puang a, chu tiang a ti ve turin kan Kumpinu Sawrkar pawh an sawm ve a, mahse thu engmah an thlak nghet duh meuh rih lo.

Kan Kumpinu sawrkâr leh Italy sawrkârte chuan inremna chu an siam ta a. Amahorawh chu he inremna hi mi tamtak chuan thil ṭangkaitak niin an hre thei manglo a, mahse rorêltu pâwla mite chuan an nemnghet ta sî. France pawhin kan Kumpinu sâwrkâr hnung zuiin tûnah hian Italy nêna inremna tûr thu an sawi leh mêk a ni. Italy sawrkâr leh Mussolini-chuan pawimawhin an inhre hle tawh tûr a ni. Chu tak chu Mr. Anthony Eden, hmâna bâng ta khân a hlauh a ni a, Italy nêna rem thu sawi a duhlo a, a bâu phah pakhat kha a ni bawk a ni.

Herr Hitlera, German sawrkâr hotu ber chu tûn lai hian Italy ramah a zin a, Rome khawpuiah an châwimâwi a, an tiropui ngei mai an ti. Ramri aṭanga Rome khawpui thlenga a kalkawng vêng tûrin Italy mi maktaduai thum an ruai an tih chu! A hun-awm âwm teh e !! He mite pahnih Herr Hitlera leh Signor Mussolini, tûn lai khawvêl mi ropui ber pahniha sawi, Rom khawpuia an intâwk hi thu eng tak rawn rawt ang maw tiin khawvêlin an ngaithla a ni. Nimahsela sawrkâr lam thupui engmah vak sawi âwmlotakin sawi chu an ni bawk. Anmahni inkawmngeihna leh an sawrkâr inṭhianzia tilangin an intlawh tawn mai mai a ni thei e.

Spain: An indona chu a la bâng chuang rihlo na a, thla tam daih tawh âwmin an langlo. Mi hel hote chuan hma an la sâwn zêl a, hmân deuh ai kha chuan an sâwn chaklo deuh. Sawrkâr lam chu an ṭawng zawng a la

khauh hle fo; mahse chauh thu ba-rawh a ang deuh tawh, puihnate nasatak an hmuh thar phut loh chuan rei ţang thei âwmin an lang talo. Aohâng chîngin Barcelona khawpui chungah Mihel hovin thlâkpuah an thlâk ţhîn a, pawi nasatak an khawih ţhîn a, nunauto pawh tamtak an thi ţhîn. An ram hmun lia ţhena hmun thum lai chu mi hel ho ta a ni tawh.

China leh Japan: He mite indo chu tûnlai chuan an inbei nasa hle âwm e. Thla hlui aţang khân China ho hi an che thei ta deuh hle a, Japan ho ţan hmun pawh hmun tamtak an chhuh leh a, a hmasâwn zâwkah en hau ţang ve ta thung a ni. Chûng an ţan hmun hloh hnu la kîr leh tûr chuan Japan ho chu nasa lehzualin an inpuu khâwm a, theihtâwp chhuah takmeuhva beih an tum a. Chumi Japan er leh bei thei tûr chuan China ho pawh nasa lehzualin an lo-inpuu bawk a. China ho chuan râl hmaah sipai 800,000 a chhêk mup mai a ni, tunah hian. China ho hian hriamhrei leh râlthuamte tûn hma ai khân an longahin an lonei ţha ta zâwk a, an lothurual ta bawk a, chuvâng chuan an chak ta hle niin an sawi. Ţan hmun hniak khata sâwn tûr pawhin nasataka inbeih a ţûl ta a ni an ti. An inûm tawn deuh reng reng a ni, mitthi leh hliamte chu an intlânsan zet zut mai a ni. Ni khat, leh-lam an chak chuan, a tûkah lehlam an chak leh ve a, an ţan hmun diktak sawi theih a ni rihlo.

Russia sawrkârin thlawhththeihna 500 leh thlawk thiam mi 200-in China hi a pui a ni âwm a, chu chu Japan-in an haw deuhva, mahse engmah zawng an tih thei hlei-lo. Japan ho hi an chau ta deuh rêng rêng niin a lang ter, beih vak an tum pawhin engmah an su kaw thei chuang ta meuhlo fo mai. China khawpui pakhat Japan

thlawhtheihna 30 in an rûn a, chumi bei tûr chuan China thlawhtheihna 64 an thlâwk chhuak a. Japan ta chu 21 an tichhia a, China lam ta erawh chu 5 chauh a kimlo an ti. Thlawhtheihna lamah pawh an thei ta rêng rêng niin a lang.

PI PU DÂN.

Hmasânga pi leh pute chuan,
Chengrâng chawia tharsa hâwlin ;
Hnâmchem chawiin thlunglu an la,
Diar ţial khima tan chhâwn tawnin.
Hringmi an ai, nghosai an âwi,
Kâmkei lu lâmdâr ang an chhai ;'
In lam leh ram lama thang chhuah,
Chatuan pialrâl kaina an ti.

Hmasânga pi leh pu te chuan,
Siamtu vâiin thingbul lungbul ;
Ran lu kim leh tinreng an hlân,
Bînghâi roţhum bel leh dawnkâwn.
"Hai-ha, chibai," an thiam hla nen,
Awmlai-lêng chhêmkian zai an rêl ;
Sawntlung sial sawm leh dar za nen,
Rauthla-leng tlan chhuah zai an rêl.

3. Hmasânga pi leh pute chuan,
Chawng leh lâma ei leh bârin ;
Ţuan rêl lovin nîng zu an dâwn,
Lâwm lai rôla riah ram ţuanin.
Zalêng vâhn nuthai an hêl,
'Lanu sawm thum a zâwllo chu ;
Pâwla sâi râl a ţi" tiin,
Thanhâwl vâl lung a uangthuang ţhîn.

4. Tunah erawh nun a dang ta,
Hrânghlui vâl kan duh tawh lovang ;
Thiam thu a dang, thau thu a dang,
Ngai teh, thil hluite an ral ta.
Âtna leh sualna hawisanin,
Thil ţha thil mawi i zawngtang u ;
Kan pi pute hming chhia chhilh nân,
A-hmei a-pa i ţang ang u.

P. S. D

HRIATTIRNA.

May 20th aţanga July 15th thlengin pawnpui leh rumal tumahin lei turin rawn lâk tur a nilo ang, a ngaihtuahtute an zin bo rih dawn avangin.

Buchhâwna
for Superintendent,
Lushai Hills.

Dated Aijal,
The 3rd May 1938.

DILNA

Mizo hian mi eng ang nge ṭha kan tih a, kan fak zâwng ber '

Mi awm seli in tiha, in duh thusîm ang han ziak ula, Editors hnenah han thawn ula, kan duh ber apiang te Chanchin Bu ah kan lo chhuah ang e.

Editors.

THILTÊ-THAM ANGA LANG.

(a) **Meitalh**: Meitalh hi kan Mizo mei lâkna tha ber a ni a, hmânlâi phei chuan 'nupui manah te an pe tel hial a ni' an ti a. Kan hmanraw zingah hian a pawimawh ber pâwl a ni a.

A siam awl dân: Nihliap tang kuang phêk hi rawh hnual la, meitalh chîngkîm pangngai ang hian elh kual la, rawh hnual tawh a nih avangin i siam zawh vek hunah tuai la, a têk êm êm a ni Tin, meilung chu hriam varin chher la, meibu pawh tang takin kang la, vawikhat talh mai pawh a kit thuai ang. Hmânlâi anga a siam a harsat tawh loh avângin, mi tinin awl taka neih theih a ni, ching ṭheuh ila mei zûk nân chuan a tha êm êm mai si a, nawhalh a pawisa kan sênna ṭhin kha a lonêp êm êm ang.

(b) **Nun dân mâwi**: Hnam thar g lâi mêkin, hnam fing zâwkte khawsak dan apiang hi kan zir a, silhfên lamah leh ngaihtuahna lamah 'tih te pawh an han chhuahfo tawh ṭhin tih pawh kan hria a, hei hi a dik êm êmin a rinawm a. A ni tak a, hnam ṭhang lâite chuan hnam fing tawh te nun dân hi kan kai awl êm êm a, zir pawh kan tum zêl a, a ṭha a ni. Amaherawhchu hnam fing tawh te chuan, hnam ṭhang lâi mêk tena thil tê tak tê, engmah lo anga an ngaih 'kha thil pawimawh berah an ngai zâwk thin.

awm zêl tur R. C. L.

Registered No C. 2425.

CHANCHIN BU

Bu 6na } JUNE 1938 { A man kum 1 Cheng 1/- Dâka thawnin 1/4/-

Enkawltu (Editors): Sainghirga & L. Kailuia Sailo B. A.

..uahtu (Publisher) :- The Assistant Superintendent. Lushai Hills, Aijal.

THU AWMTE Phêk.

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS, AIJAL.

MIZO RAM

Kuminah tlangvâl pahnihin I. Sc. an ekzam a, an pahnihin an tling ve ve a. Zaireman 1st. Division-ah a tling a, Lalmawian 2nd. Division-ah. Tlangvâl pahnih bawkin I. A. an ekzam a, Lalrinthanga Sailo in 1st. Division-ah a tling a, pakhat chanchin chu kan la hre lo.

Pu Rualkhûma, Sub. Overseer Sadiya ramah a insawn a, a aiah Vai pakhat a lo awm dâwn a ni. Pu Rualkhûma P. W. D. ziaktu, Aijal ami leh Pu Saikhûma Sailo, Lungleh Store keeper, an inthlâk dâwn bawk.

Bawrsap fanu, Pi Zolûti'n Calcutta ah pasal a nei dâwn a. A nu leh a pa pawh Calcutta ah an kal ta.

TLAWMNGAIHNA

Kum 350 lai a ni tawh a, Sâp ramah sipai hotu pakhat a awm a. Sipai hotu ni thei chu mi huaisen leh mi feltak a nih chu rinhlelh rual a ni lo va. Nimahsela a huaisen leh a fel bîk avâng ni lêm lovin a chanchin tûn thlengin kan la hria a. Kan naupan laia kan zirlai buahte pawh a chanchin kan chhiar ṭhîn. Nakin hnu thleng pawhin sawi a ni fo ang a. Mihring zîngah tawh phawt chuan mi rilru siam ṭhatu a nih fo a rinawm.

Indonaah nasatakin an hliam a, a tui a hâl êm êm a, tui lah chu a vâng si a. A sipaiten tui no khat chauh an rawn lâksak a. A in dâwnin, a kianga sipai hliam ve bawkin tuihâl hmêl pu takin a lo en vawng vawng hi a hmu a, a in ai chu a pe a, "In teh zâwk âw, kei aiin i mamawh zâwk e," a ti a. A tlâwmngaihna avâng chuan

tûn thlengin mi hmingthang zîngah sawi a ni ve ta fo a ni. A hming chu Sir Phillip Sidney a ni.

Indona hmunah chauh tlâwmngaih theih a ni lo va, mi zâwnnaah leh thlân laihnaah chauh tlâwmngaih theih a ni hek lo, kawng hrang hrangin tlâwmngaihna chhuah theih a ni a. Mi lian leh mi ropui chauhvin tlâwm an ngai thei pawh a ni lo va, ṭha-lai chauhvin tlâwm an ngai thei a ni hek lo. Mi tinin kawng hrang hrangin tlâwm an ngai thei a ni.

Tlâwmngaihna hi, **vântlâng ngaih dânin a phût bâk, mi tâna ṭha tih hi a ni a.** Vântlângin-a min phût ang chauh kan tih chuan tlâwmngai kan ni lo va, kan tih ang chauh ti kan ni a. Thlân lai tûra ruat chin leh mi zâwn-a thawk tûra ruat chinin, thlân an laih a, mi an zâwnin tlâwmngai an ni lo. Amahorawhchhu an tih tûra ruat an sâwn chuan tlâwmngai an ni. Mahni-hmasial lama bâk sâwn chu tlâwmngaih lohna ṭhuai a ni leh thung a.

Tlâwmngaihna hi hnam tinin an fak a, an chawimawi a. Mizo ramah pawh tlâwmngaihna tak chu ngaihnêp a ni chuang lo va. A langa chawimawina awm mah suh se, mi tinin an rilru-in an chawimawi reng a ni.

L. K. S.

NGAWRNA HRI

He natna hian tûnlaiin India ramah hian mi a that tam hle mai. Natna kai samtak a nih avângin a pung duh hle a ni. He natna hian Khasi lehkha thiam a suat fe, Mizo, Phaituala lehkha zir pawhin kâi an awm ve ta zeuh zeuh. He natna hi tihdam har hle mahsela, dan' a harsa lutuk lo ve. Chutih avângin he natna dan' nân tûnlaiin

Lârsap nupuiin thawhlâwm a khawn nghe nghe a, theih-tâwp chhuah ṭhouh nân a ṭha e.

He natna awmtîrtu chu, a hrik (germ) têtak tê, mita hmuh tham loh a ni a. Chumi hrik tê chu kan lo hîp luhin emaw, kan lo ei telin emaw kan kâi ṭhîn a ni. Hemi hrik hi ni êngah chuan rei a nung thei lo va, ni hmuh lohna hmunah erawh chuan rei tak tak a nung thei. He natna laka invêng tûrin a kâi theih dân hriat hmasak a ngai ang. A kâi dânte :—

(1). Ngawr damlovin a khâk a chhâk mai mai a, khâk chu a lo ro va, thliin boruakah a chhêm darh a ; chumi khâk ro-ah chuan a hrik a tel a ; chu chu kan hîp lût a, kan kâi ṭhîn a ni.

(2). Ngawr ei loh inna thlêng leh no aṭangin kâi a sam hle.

(3). Ngawr mutna khum leh silhfênte aṭangin kâi theih a ni bawk.

(4). Bâwng ngawr hnute-tui aṭangin kâi theih a ni bawk.

Chuvângin keini Mizo, Thingtlâng mi kan invên dân tûr tlângpui berte chu hêng hi a ni :—

(1). Ngawr tawhphawt chu khâk chhâkna bûr neihtîr a, a khâk chu hâl ral emaw, phûm tur emaw a ni. Hawina lam apiangah khâk chhâk tûr a ni lo. Tin, khâk rêng rêng hi in chhûngah chhâk tûr a ni lo.

(2). Tupawh, chhûngte ngawr nei apiangin, ngawr tân ei leh inna thlêng leh no hran an hmantîr tûr a ni. Tin, Mizo zînga kan thil chîn ṭhalo-tak chu, thingpui inna no sil lova mi dang pêk nân hman leh in bâng in-chhûn te hi a ni. Thingpui-ruai ṭhehna hmunah te chuan ngawr pawh an lo awm ru reng thei a, mi dangin kâi a hlauhawm. No hman hnu chu sil zet loh chuan mi dang pêk

nân hman tûr a ni lo. In bâng in-chhân pawh hi chîn tur a ni lo. Kan chhûn dàwn vêk loh hmûi chiah hma-in chhûn tûr a ni.

(3). Kan sawi tawh angin ngawr hrik hi ni êngah a dam rei lo, kan tih kha. Kan silh leh fên, kan mut puanto nî-ah pho fo tûr a ni; tin, fai tak takin kan vawng bawk tûr a ni.

(4). Bâwng ngawr hnutê aṭangin ngawr hi kâi theih a nih avângin, bâwng damlo hnutê ei tûr a ni lo.

Khîng lo pawh khi ngawr dan nân tih tûr tamtak a awm a, a vaiin sawi theih a ni lo va. Kan Mizo tân tih harsa lo leh hriat harsa lo deuh deuh chauh ka han ziak a. Ka ziak zawng pawh hi kan zawm chuan, he natna hi kan Mizo zîngah a darh lo sawt ang.

Haflong. R. K. Khuala.

MI LIANTE CHIBAI BUK DAN

Mi lianto chibai bûk dân hi tlêmin sawi ka duh a. Min lo ngaihthlâk-sak ula, mi zawng zawngin hre ṭheuh ila a ṭha mle mai. Mizovin mi lian chibai kan bûk hian, Vai Bengali tih dân angin kan ti tûr a ni lo va, Sipai chibai bûk dân pawhin kan ti tûr a ni hek lo. Ṭawngka-in "Chibai," kan ti chauh tûr a ni.

Vai chibai bûk dân kan zir a, mi ṭhenkhat chuan kan kut ki ing hmaa kan chal kan tawk a. Ṭhenkhat chuan sipai chibai bûk dân kan thîk a, kan bân-rêk leh kan chal te kan intawhtîr a. Mi lianin min lo thlîr dân chuan a mawi lohzia mai chu! Zâwng nungchang ang chauh hi min tohkhin a ni a.

Kan Pu Bawrhsap hian kan chibai bûk dân kan hman dik lohzia hi mi tamtak hnênah a sawisêl tawh a : nimahsela mi tam zâwkin kan la hre lo a ni. Chuvângin tûn achinah mi lian chibai kan bûk chuan, ṭawngkâ chauhvin, "Ka pu chibai," kan ti mai tûr a ni. Mi lian duhzâwng a ni lawk a, kan tân a awlsam zâwk bawk si.

Hrângdâwla.
Bawrhsap zuitu.

THEI ṬIAK THU HRIATTIRNA

Aijal Sawrkâr huanah hian thei ṭîak ṭhenkhat, taima leh huan enkawl peih denhte tâna pêk theih kan nei a, a hnuaia ziakte hi a ni a, Min han dîl ula kan lope ang chê u, ram tina thehdarh kan duh a ni.

1. Pomegranate (Vâi ṭawngin Bedana)
2. Lakhuih thei.
3. Sêrthlum.

Sêrthlum hi chu a tam tawh bawk avângin man lo-a sem a ni lo-a, pawisa 2 zêl a ni,

Kan sem darh duhber chu **Bedana** hi a ni. Aijalah te, Champhâiah te a rah tawh a, Ram tinah a ṭhat theih kan ring a ni. Phaitual ah a to êm êm. Sêr khatah chêng khat te, chêng hnih laite pawh a ni ṭhîn, a rah chu sêrthlum tia vêl a ni a, pum 5 vêl hi sêr a tling ṭhîn. A hmin huna lawh hnuin a pil ro-châr thleng pawhin a vawn theih avângin Thingtlânga mite tân pawh sumdâwn nân a ṭhain kan ring a ni. Damlo tân a ṭha hle an ti-bawk. Lungpui hmunah a ṭha duhin an sawi (a kâr lei chu a ṭha tûr a ni a). In bul dûrah te a ṭha duh bawk.

R. Buchhawna, Khiangtê,
Sâptê, Aijal.

THILTE THAM ANGA LANG. (Chhunzawm lohna)

Entirna siâm ila, Natna hrik hi tê tak tê a ni a, mi khawih pawi zo âwm pawh hian a lang lova, chung chu an ngâi pawimawh a, tin, aia upa žâwk te, hotute biakdân te leh In hmun, lo ramah te hnam mâwl ten-a engmahlo anga kan ngaih te zawng zawng pawh hi hnam fing tawh te chuan mihring nun thuam mâwitu ni-a an hriat tlat avangin an ngaisâng êm êm ṭhin a ni. Chutiang bawkin Kristianna ah pawh hian thil tê tham ni a kan hriat te hi Kristian rawn thuam mâwitu a lo ni a, thil tê tham ngaihsak hi a ṭûl êm êm a ni.

Tin, Sâp hnamfing tawha kan ruat te hian an taksa hi an lo buaipui êm êm a, chuvângin engpawh hi thawh-hlelh an neilo a ni. Chutiang bawkin keini hnam pawh hian kan taksa buaipui naohâng kan hriat ve hunah chuan kan hnam rethei tak hi a lo mâwi êm êm ang.

R. C. L.

NGAWR ṬANPUINA THAWHLAWM

Major and Mrs. McCall, Aijal 75-0 0. Md. Azimkhan Bros. Lungleh 3-0-0. L. N. Kumar De Bros. Lungleh 2-0-0. Md. Sarafudin Khan, Lungleh 1-0-0. Babu Surandra Bijoy De, Lungleh 1-0-0. Babu Nobinchandra De, Lungleh 0-8-0. Pu Kamlova, Shopkeeper, Lungleh 0-8-0. Maulvi Isuf Ali, Lungleh 0-8-0. Pu Bawngbila, Lungleh 0-4-0. Pu K. Bawla, Lungleh 0-4-0. Babu Nirendra Chandra De, Lungleh 0-4-0. Maulvi Sultan Ahmed, Lungleh 0-4-0. Tajuddin Ahmeh Chowdhury, Tega Mugh 5-0-0. Esamuddin Chowdhury, Tega Mugh 5-0-0. Akhil Chandra Karmakar, Demagri 15-0-0. Maulvi Muffazal Ilushan Khan, Demagri 10-0-0. Tara Cha-

ran De, Demagri 10-0-0. Md. Dela Mia, Demagri 5-0-0 Jagat Chandra Karmakar, Demagri 5-0-0. Nibaram Chandra Karmakar, Demagri 5-0-0. Pu Vungdanga, Demagri 3 0-0. Mongphothoi Mogh, Demagri 3-0-0. Sarat Chandra Assamose, Demagri 2-0-0. Kalu Mia, Demagri 3-0-0. Pu Thanzama Chawngthu, M. O. Demagri 3-0-0. Pu Buana Khiangte, S. I. P. Demagri 3-0-0. Dr. Saichhunga Sailo, S. A. S. 5-0-0. Pu Panga Pachuau, Compounder, Demagri 4-0-0. Bakti Ran Jaisi, Mail runner, Demagri 0-8-0. Dr Bhangshidhar Bora, S. A. S. Lungleh 2-0-0. Dr. Lukira S. A. S. Lungleh 2-0-0. Pu Hauva, Compounder, Lungleh 1-0-0. Pi Lianchhawmi, Nurse, Lungleh 0-8-0. Harish Chandra De, Cook, Lungleh 0-2-0. Dhanbahadur Chetri Bhisti, Lungleh 0-2-0. Pu Khualchhawna, Wood cutter. 0-2-0. Pu Bawngtila, Sweeper, Lungleh 0-2-0. Pu Lalawrha, Sweeper, Lungleh 0-2-0. Pu Thanchhunga, appr. Compounder, Lungleh 0-2 0. Pu Thanglianchhunga, Chaprasi, Lungleh 0-2-0. Pu Vanthanga, Medicine carrier, Lungleh 0-1-0. Pu Bualkunga, Vaccinator, Lungleh 0-4-0. Mr. G. P. Jarman, S. D. O. Lungleh 5-0-0. Pu Ngaihluta, Shopkeeper, Lungleh 0-4-0. Pu Sata, Lungleh 0-4-0. Pu Hnuna, Tailor, Lungleh 0-4-0. Jahan Singh Dama, Tailor, Lungleh 0-4-0. Dr. S. C. Gupta, M. B., S. D. M. O. Lungleh 3-0-0. Babu Rohini Ranjan Barua, Postal Clerk, Lungleh 1-0-0. Babu Satindra Mohon Nath, S. P. M. Lungleh 2-0-0. Pu Ngurtawna, Havildar Compounder A. R. Hospital, Lungleh 0-8-0. Pu Chhanga, Compounder, Lungleh 0-8 -0. Manbahadur Chetri Bhisti, Lungleh 0-2-0. Pu Hrangzika, Sweeper, Lungleh 0-2-0. Pu Hnuna, appr. Compounder, Lungleh 0-2-0. Pu Ruala, appr. Compounder, Civil Hospital, Lungleh 0-2-0. Pu Suakthuama, Lu-

shai Runner, Lungleh 0-4-0. Pu Butta, Lushai Runner, Lungleh 0-4-0. Pu Saikhuma, Lushai Runner, Lungleh 0-4-0. Pu Khama, Post-man, Lungleh 0-8-0. Pu Thanglaia, Runner, Lungleh 0-4-0. Pu Siamehhunga, Runner, Lungleh 0-4-0. Ganesh Chandra Assamese, Lungleh 0-4-0. Pu Taizanga, Lushai Runner, Lungleh 0-4-0. Pu Chalthanga, Lushai Runner, Lungleh 0-4-0. Pu Rianga, Lushai Runner, Lungleh 0-4-0.

Total Rs. 194-2-0.

B. M. Roy.
Honorary Treasurer,
Lushai Hills District Anti-Tuberculosis Fund, Aijal.

LUNGLEH ASSOCIATION

10. 9. 34 ah khân kan noi ṭan. Kan Lunglei lam Sâp ho leh mi lianhoten an ngaihsak avângin tûn thlengin hma lam kan la sâwn zêl.

Kan Bawrhsâp Petera khân min chawisânpuia, Rs 50/- lâi thawhlâwmah a pê a; Pu Kevichusa B. A. khân min uarpui lehzual a, tûna kan Sâp hian min uarpui lehzêl tûnah chuan kan lo-nghot sâwt ta hle.

Tin, vâi ṭawng zir hi a ṭûl êm avângin skula zir theih ni sela tih an titlû a, Pu Zoehhâwni pain a la ngaih'uah kan ring.

Tin, Sâp upa hriatrongna in sak thu pawh rêl a ni a, pawisa tamtak a ngaih avângin kan huphurh hle mai. mahsela miten phaltakin (Sâp upa, Mizo ram tâna ṭangkai êm êma chu, tûn hmaa a bnathawh ṭhatzia lo-hmutut

chuan) an rawn pe ta zung zung a, tûnah chuan Rs 800 dâwn lâi a loawm ta. Mi tamtakin an la pe kimlo nghe nghe a, eng pawh ni sela kan nghâkhlel si a, in chu Fa-vângah sa ṭân phawt mai ila an ti a, tûnah kan Overseer Pu Thangnghilhlovan a thingphel leh lung te a ngaihtuah sauh sauh mai. A hmun tûr chu Aijal Bawrhsâp leh kan Lungleh Sâpin an ruat tawh a, a hmun pawh kan Lunglei sâpin a laihtîr vek tawh mai. Lunglei Pisa piah Rahsi vêng lam Sub Overseer in chhak bangla hlui awmnaah a ni.

Tin, thawhlâwm thawhtute hming kimtakin kan hre theilo a, a hlâwmma lothlong an nih hlawm avângin kan theih ang angin ka han ziak chhuak e.

1.	Aijal Bawrhsâpho leh Y. L. A. ho	Rs	306	0	0
2.	Lungleh S. D. O. leh mi dangte	„	180	4	0
3.	Serkâwn Missionary leh an hote	„	178	5	0
4.	Shillong Skul naupangho	„	27	7	3
5.	Tlabungho	„	25	0	0
6.	Dr Ṭhuama's, Tuipâng	„	15	0	0
7.	Sadya Mizo sipaiho	„	8	1	0
8.	N. E. I. G. Missiona hnathawkho	„	27	9	0
9.	Rangamáti Armed Police-ho	„	9	10	0
	Total		777	4	3

Theih sela thawhlâwm thawhtu zawng zawng hi an hming leh an thawh zât theuha han ziak chhuah vek ka duh ngawt mai. Mahse a theih si lo a, min ngaidam ang che u.

K. Bâwla,
Vice-Secretary,
Lungleh Association.
14. 5. 38.

FAVANG

(Saihnuna, Lông Lal phuah)

1. Ṭhâl favâng kâwl êng leh tûr-ni pui hi,
Lâwm an tam e, Lelthang zai mawi-ten nun zai lo sa ;
Lunglên zual leltê pan lenbuang zâr a âwi a,
Thlang Kawrnu lêng nên sên nau ang kan tap e.

2. Hawi vel ila pâr tin an vul siau ve,
Chatuan romei pi-pu zunlêng a zâm zo daiah ;
Tukram lêntu a kai chiai e chhaktiang dai ah,
Ṭuahpui vau a zêm thin lai a zing riai e.

3 Favâng ni êng tlâitla a mâwi ti u.
Zân khua a thiang thlasik kawng chung si-ìr pawl riai e ;
Chhawr-thla puin kan vâng khaw zawl a ên ruai e,
Tleitîr lêng nau nâwn hrin-hniang lai-tual len nân.

MIZO HMEICHHIA[illegible]

Aizawl Dawipui mi to han Dawipui kan kai ṭhîn hlawmna, mi tamtak chuan Bahrik tlânga sipai awm tlai tuai thin saw kan hmu tawh theuh âwm e. Sâwng sipaite lâwn nula an thlan thin a, chu chu a sual-lo va. Tlangvâl an ni a, in thlir ngai tûr a ni, nulate tan pawh a nuam zâwk mah thei a. Amahe [illegible] sipaite chuan, achâng chuan, thlîr nama in an thlirin a langlo.

Mizo hmeichhiate chu Nu loh Nulate pawh hriat chian thein [illegible] hok loh le, sipaite chuan Nulate, achhing phei chuan Mi Nute pawh, Thingtlang mi emaw, Aizâwl mi emaw [illegible] rha douh awh, mi chho douh emaw pawh.

an duh duh an zu chawkzân a, nuihzâah te pawh an zu siam a, an zu pâwng au mai mai (molest) te kan hmuh châng hi chuan kan lâwm manglo ṭheuh âwm e. Kan fa-nute emaw, kan farnute emaw, kan nupuite emaw, kan nute emaw an lo-auh kher phei chuan kan nuih a zâ hauh lovang. Mahse heng thil te hi kan hnat theih tûr pawh a lo-ni manglo, keimahni ngêiin kan lo-zirtîr ṭhat êm avângin an ti mai a lo-ni. Apâwng a-puiin kan hmei-chhiate tumahin min tih nawmnahsak mai mai ngâi lovang a, kan hnam dânin kan cheibâwl dân an hmu a, an ti ve mai chauh a ni zâwk. Sipaite chu kan dem thei love.

Kan khawsak dan hi a han inen teh ang u: Mizo tlangvâlte hian kan Nula (leh hmeichhia rêng rêng) te hi kan dimlo zet mai. An khawlâi lêng hmu ila, kan hriat loh mi pawh niso, ngâwi rengin kan pêl ṭha duh manglova. Aw han thian kâk kâk chu a dim pâwl tak a ni mai a. Thu chhân thiam har fêt fêt, A nalh mang e, A hmêlṭha mang e, A biangno mang e, Ka lokal ve ang e, Ka duh che, Mi duh lovang, tih te hian kan dêng zui awk awk mai ṭhîn a ni. Chu chang pawh a ni lova, a aia ṭhalo zâwk leh thu râpthlâk pui pui, heta sawi ngam loh te pawhin kan ti ṭhîn a. Mikhual nula tleirâwl zakzum deuh te phei hi chu an ṭit dîk dêk nên, Aizâwl khawLaia an han kal a, Aizawl tlangvâlin kan han au tak tak chuh, an kang durh dawrhin, an khua te pawh a sik ur ur tave ang. Hnam dang Mizo rama la awm ngailo te phei chuan 'min lo-hmu sola, kan nula auh te chu, misual'emaw an ti ngei ngei ang. (Aizâwl Zovâlsuala)

He dân ho hi bân dâih tûr a ni e. Vâi ramah te chuan hetiang thu hi rorêltute huêna an thlen chuan

thil duai a nilo, an ngai pawimawh hlo ṭi ia a ni. Mizo ramah enge a an ang le?

Mi pakhat chuan heti ang hian a ti: "**I farnu te, i nu i pi te miin lo-kâwm sela, lo-bia sela, lo-dim sela, lo-zahder sela, i tih angin mi farnu te, mi nu mi pi te hnênah ti ve rawh.**" He dân hi zir ṭheuh thei ila ava ṭha dâwn em!

Awle heng hi chu khawlai tiin a ni a, an in lamah chuan dim deuh pawh an hlawh vo tawh ang chu, an in lam i han en teh ang, ti ila. An ina an hnathawk lâi tlangvâlin kan han rîm a, kan ṭhut hual ang tiau tuau a, Mei mi han zial teh, Mei mi han choh teh, Mei mi han ṭan teh, Tui mi han tulh teh, kan ti zûr zut mai a, kan tibuai hle ṭhîn. Mahse hêng mei leh tui thu hi zawng a sual lem love, keini pawhin kan theih zâwngah te chuan kan pui ve bawk a. Hêng hi erawhchu a pâwi a ni: zahthlâk khawp hial hiala kan va dem te, an nu an pa te leh an chhûng te kiâng pawha zahmawh burû pui pui kan va sawi khum ngam zêl te hi. (Engpawh hi a ṭûlna hmun leh hun chu a awm a, mahse mi ṭhenkhat chuan pa te hming pawh kan sawi ngam silo. Fiamthu hi a ṭha êm êm, mahse kan fiamthu chu maite tân ngaihthlâk a hrehawm bân thuai aṭha a ni). Tin lên hi chiutâwk pawh kan nei lova, zân a rêi ta e, i ṭîn san tawh ang u, mut an duh tawh ang e, tih kan tum lova, mi zawng zawngin duhtâwk ṭheuh lên kan tum a, kan inthlâk zut zut mai a. Nulâ te chu an mut pawh chhuak se an chhuah tîr ngam heklo. Hei hi a âwmlo deuh záwk a ni. Nulâ te khân nilêngin hnâ an thawk a, rit phûrin an lo-hâwng a, zânah hnâ an thawk leh a, tin, zîng tho tûr an ni a, buh zîng

don târ te pawh an nei a, tin, hnathawkin an kal leh dâwn si a, chuvângin mon vak hi a diklo Llê mai. An tân muthilha chawlh a mamawh êm êm a ni.
(Thingtlâng Zovâlsuala).

Tlangvâlte lah hian vuina kan hmu awl hlo a, kan han vui douh chuan, I en bîk ang, kan tih loh leh, tih mawilohna leh tih hmingchhiatna kan zawng mai si a. An harsatna kha kan hre lova, Lan ngaihtuah sak nga' hek lova. A! an tân hian thiamchânna a awm mawlhlo mai. A chaklo zawk loh a dâwi zâwk hian hrehâwmna leh tihduhdahna an tuar reng reng mai a lo-ni. Anihleh engahngo mipa kan thawvon nân hmeichhiain an tuar ang, tupawhin thawvonna kan duh theuh si a.

Hmeichhia te u, lonkha zir uar ula, thiamna châl tawh u. Tûnlâi pawh hian hmeichhe lohlhathiam te leh milian fanu te chu chutiang hrehawmna chungah chuan an lêng ṭan tawh a ni. Thiamna hi a zahawm si a ; tin, chu thiamna chuan a ni milian leh mitha te chu siam nia

Mizo fate tân chuan kan dân mawilo leh ṭhalo te hi sâr lam a, thlîr tlân a ṭul êm êm a ni. Induhtawk-lohna leh insitna hi HMASAWNNA a ni si a.

A. & T. Zovâlsuala.

HMEICHHE TANGKA LAKNA AWL

Hê thu hi Hmeichhe puan tah thiâm tawhphawng chuan bengkhawa tlâk a ni, a bengkhawn lo chu an la inchhîr ang ; Tangka duhlo hi tumah awm a nisi lo a. mahni in luma chhûngkua a, a-hmei a-pa tangka dehchhuah theihna hi ngaihtuah mah ula, hei aia ṭha zâwk chhar chhuak thei hi in vâng hlêm a rinawm a ni. Mi-mal tân tih leh, mi tamtak tân : kawng tha a ni.

Pawnpuitê hi a ni ka tih chu, kan khua chuan mi 33 in an tah ta a, pawnpuitê 183 an tah ta a. A man chu Rs 605-15-0 kan têl ta a ni. Kumin 1958 hi kan ṭâm kle a ni a, mi ṭanpui êm êm a ni e, la tah velo i nih chuan bei ngei ngei rawh, i inchhun hauh lovang, ka ti-ngaih a ni.

Pawnpuitê hi i tah tih chuan i hausat deuh vo ang a, 2 emaw 3 emaw i tah zawh tawh hnuah chuan i ṭuan a lo-rang deuh deuh ang a, harsa i ti tawh lovang. Hmei-chhe puan tah thiam pawl i nih chuan, a te chi ft 5 a sei, ft. $2\frac{1}{2}$ avâng chu ni 2 ah i zo thei ang, a pawr tansa chu.

Tin, alian chi ft. 6 a sei, avâng ft. 3 chu ni 8 ah i zo thei ang, a pawr tansa chu, [illegible] hmei-chhe ṭuan ṭha pâwl deuh hna chu a ni. Hlawhtlona ngei âwm hna chhûngkuaa an thawk chu, [illegible] tan pawh an thâwm ngaihthlâk a nuam êm êm a ni e.

Kum 31 lai a ni ta, kan pu Colonel H. W. G. Cole. (Kol Sap) chuan kan ram [illegible] a ngaihtuah a. Sikul sâng [illegible] a, [illegible] mi siam tir a, ṭhialrêt. [illegible] tîr a, Bâwngte a lei sak a, [illegible] zawng zawng [illegible] zawn sak a ni, chumi kumah Dawrpui [illegible], tûn thlengin kan tangka lâk chhoh [illegible] pu Kol Sâp a la ni, [illegible].

Khi a chunga mi khi a ṭha êm em mai kan tih thei lo a ni a. Tangka lâk chhuahtheihna ṭha ber chu Sêrthlum

huan khi a ni a. Luipui dung ram lum leh hrisêl lohna hmun a ngai si a, mi ṭhenkhat phei chuan an thih phah ta zâwk zeuh a ni a, a ṭha êm êm nachhung hian.

He mi Pawnpuitê hi zawng a siamna hmun mahni chhuat lai zâwlah a ni, han chhuanlam tûr engmah a awm love ti rawh. Hmeichhe 2 in kumkhat pumhlûm thawk ta malh malh sela, Pawnpuitê 36 vê ve a lian ang hi an zo thei ngei anga a man chu Rs 360 a lochhuak ngei ang. Hna chu eng hna pawh thawh ṭhanin kan ṭuan a ṭha zêl thei a, a aia tam pawh an tah ṭheih a rinawm a ni.

Tûnlâia kan Bawrhsâpte nupaa hnathawh hi kan Mizo hnam tân chuan kil tina mi tân puan ven theihna ber chu niin a lang a ni a. He mi bengkhawn lotu nih chuan kan chân lian hle dâwn a ni.

Kan pawnpui tah chu a man kimlo hmute pawh an awm mêk a, chûng mite chu an hna han en chuan hmu kimlo tûr an loni rêng ṭhîn, aṭhen thiamlo rêng an ni a, aṭhen chu ngaihsam vânga lo-tah ṭhalo te an ni.

Atira i thiam loh avângin a man kim hmulo mah la tûnaia ṭha leh deuha tah ṭum rawh, beidawng hauh suh, heihi hmeichhe hlawh tlakna ropuitak a ni e.

Lalsailova Sailo,
Kolasib.

Registered No C. 2425.

CHANCHIN BU

Bu 7na | JULY 1938 | Amanhum 1 Chang 1/ ; Dâk a thawnin 1/4/

Enkawltu (Editors) Sairghinga & L. Kailuia Sailo B. A

Chhuahtu (Publisher) – The Assistant Superintendent. Lushai Hills, Aijal

THU AWMTE | Phêk.

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS, AIJAL.

HLAWHTLINNA.

Mi tanttakin hlawhtlinna te hi thâwk-leh-khat kum khat chhhungin cmaw lo-awm thei mai tur-ah kan ngâi a; chumi chhûnga a lo-awm loh chuan kan nei a dawng a, kan tha kan thlah ţhin Kum khat lai nghak peih hi chu 'ka bei nge sei rûn dung' tite an ni zâwk mah a. Naupang pawnto hlain "Buh za min pe u aw—kumin tei teiah mi pe u aw" an tih angin kum leh thar chu kan nghâk zo ţhin lo a.

Hlawhtling tak tak turin tei rei kan ngaithei tûr a ni. Thir lian tak hi an khâi a, thing laimu záng tak pakhat hian an khak tur ţhin a. Han en mai chuan eng tikah mah a khak che lo ange tih ţheuh tûr hi a ni a, a rei a reiah chuan a khak che ta a, a inthên ta a ni an ti a. Chuti-ang bawkin kan thiltih te a tirin lang tham lo mahsela a-rei-a-reiah hnu-hma a nei ang a, kan tum pawh kan puitlin thei ang a, kan hlawhtling thei ang.

Kan hlawhtlin theih nân "thil ţha tih i ning suh ang u," "a tawpah kan lawmman kan hmu ang."

LA

La hi Mizo ram sum hnâr ber tih theih a ni ta. Luipui kianga mi-lo te pawhin pawnpui tê ah an tah thei a, faitak leh ţhataka an tah chuan hralh a tla reng a. Khawchhak lam mite phei chuan

Pawiho hnenah pawh an hralh thei a, Luipui kianga mite lahin an tawlh thei bawk a.

Pawnpui têa tah hi a ţha ber chu a ni a ; amaherawhchu pawnpuia tah sân loh tawlh tur nei te chuan tawlh ngei sela a ţha a ni. Phai lama mite hian la an lei duh foin a rinawm. Kum khatah a man tlêm deuh mahse, kum dangah a to leh thei a ni a, sawi theih a ni mang lo. Engpawh ni se hralh theih zawng a nih fo a rinawm.

Hralh theih reng fo mah ni se, keimahni'n hralh theih lohin kan siam ang tih a hlauhawm hle mai. Tûnah hian Mizo la chu a bawlhhlawh êm mai tih a awm tawh a ni a. Kan sum hnâr hi kan chhu chat hlauh ang tih a hlauhawm ngawt mai. La bawlhhlawh hi a then a harsatzia chu a chingtute ngeiin in hre zawk ang. A leituten a bawlhhlawh chuan an lei duh dawn lo a ni tih hriat reng tur a ni. Kan tihfai loh chuan kan la kan hralh thei hauh lo ang. Vawi khat la tibawlhhlawha kan than tawh chuan a hmu-ah tifai ve mah ila, tibawlhhlawh-ah kan thang reng ang a, kan hralh thei chuang lo ang.

La tawlhtute zawng zawngin heihi ngaihtuah ngun rawh u. Nakkum aţang ngeiin in la en tifai hle rawh u chutilochu kum lehah leh nakin hnuah in hralh leh thei lo ang. Man lutuk lo mahse hralh theih fo hi vawi khat chauh man denha hralh. aiin a hlâwk a ni.

Heihi vantlang inhriattir ehhawng ula, la chingtu leh Mizo hnam pum tan a ṭha a ni.

L. Kailuia Sailo.

MIZO RAM.

Kumin Mizo ram Matric ekzam chuan an tling vek a. 1st Divisionah Lalnghinga, 2nd Divisionah Restinglya leh Dengzikpuii, 3rd Divisionah Lalhmingthanga leh Biaksanga.

Dibrugarh a daktor ekzam ho pawhin an tling vek a ni. Chung mite chu Khawmzova, Darthantluanga leh Lalkailiana an ni.

x x x x x x x

Durtlang Damdawi inah daktor a lo-awm leh dawn a, amah chu hmeichhia a ni. Sylhet Missionnary Rev. J. W. Roberts, B. Sc., fanu a ni a, kan ṭangkaipui hlein a rinawm. Favang lamah a lochhuak dawn a ni ang.

x x x x x x x

A. S. I. (Police hawldar) insawnna. Pu Kaichhunga leh Chhawnthanga Sylhet khuaah vai ṭawng lam zir tûrin an sawn ta rih a, Pu Hrangchhûnga Lungleha mi Sairangah a insawn a, Sairanga mi Riṭhea Lunglehah a kal thung ang.

x x x x x x x

TUNLAI INDONA CHANCHIN

China leh Japan kha an la indo ta zêl a. Nanking leh Peking inkar lamah chuan China an che

thei hle rih a—Shansi Province pawh an lak sak leh tawh a. Tin, chhim lamah chuan Japanhovin tûnlaia China khawpui Hankow chu lak tumin an bei mêk a, sipai chu Yangtze luidungahte an chhep tam hle. Hemi khua an lak hi chuan China chuan chauh lam an pan tawhin a rinawm a. Mahsela khaw lak mai hi a sawt chuang mang lova—Mizo indo anga inlambun te kha a tangkai hle mai a, Chinahovin an chung hle. Tin, Yellow luipui a lian a—ruah avang a ni bawk a—mahsela Chinaho chuan "Japanho bomb thlakin luipui danna a tichhia, tin a liam a ni" an ti a. Tui chu a liam ta, hmun tam tak a tichhia, mi tamtak an thi a. Japan sipai pawh 10,000 thi awmin an sawi a, hemi chhung hian China sipai hovin an lo kap buai ve chhen si a. Tin, Japan ho chuan China chhimlam-a hnam dang awm te pawh kha inthiar fihlim turin a hrilh a China chhimlam pawh kan rûn zel ang an ti a, mahse hemi te pahnih indo hi reife a daih a rinawm, Japan hovin a khawpui lak sak mahsela, ram zau tam tak ṭan theih-na a la awm.

Sapram. Spain ho kha an la indo zel a, hemi te pawh hi an la inti rei fe pawh a ni thei e, mi ṭhenkhat chuan "hai rih sela" remna a awm dah law-maw an tih pui a.

Tin, Czechoho thla hluia an buai deuh kha, tuulai chuan an buai ta mang lova, engmah a

hlauhawm lutuk ta lova.

Tin, Assam ram Brahmaputara lui dungah tui a lian pek a, thlawhhma a tichhe hle, mihring leh ran crawh an him a.

Tin, Sylhet vekı tuihriin June thla tan tirhah mi 173 lai an thi.

L. H.

HEIHI I HRIA EM?

1. Mi englo rak loneih chhawn hi hrem tuar theih a ni.
2. Dan hriat loh hi chhuanlam theih a ni lo.
3. Zu ruih laia thil tihin lei a kuai lo chuang lo.
4. Mi hlawh zat zawh hi a mawi lo.
5. Mi pelh veleha nuih vak hi a mawi lo.
6. Mi te tin zawnga silai ruak pawh lek dan a ni lo.

L. K. S.

MI THA.

Mi tlêm tein mi tha an tih zawng an ziak min rawn thawn a. An ziak atangin thenkhat kan la tawi a, kan han chhuah a, kan tha tih zawng a nih ve vang a ni lêm lo a, kan hmuh chhun kan han chhuah a ni e.

EDITORS.

Pu Kawlkhuma, Salvation sipai hotu ngaih dan : Mi tha chu heng hi a ni tur a ni. 1. Pa thian (Kristian) mi diktak. 2. Lehkha thiam. 3. Fing. 4. Hrisel. 5. Damrei. 6. Hla sa thei mi. 7. Mizo ram tanga inpe zo.

4. Ṭhuama, Hlimen : "Miin i chunga an tih i duh ang bawkin mi chungah pawn ti ve rawh" tih zawmtu.

Vanhnuna, Ṭawizo : Hlim hmel pu a mi be hmasa zêl hotute thu awi thei.

Saihnuna, Ailawng Zirtirtu Mi ngilnei, mi tlawmngai thei, hawih-hawm thei, bengvar. thuhnuairawlh thei, inngaitlawm tak, chapo lo mi, dawt sawi ngai lo, kutkem nei lo, mi thil-phal, hram tlahawlh lo, mi biak nuam tak, ṭawng duh lutuk lo, ngawichawi lutuk si lo, mi zaidam tak, a lo, fing si, mi tin rem thei, mi pawl nuam tak, mi bum hmang lo, fiamthu sawi thiam, ti lutuk lo, mi nêlawm hlim tak, mi vir lo, insum thei, mi zakzum lam deuh, phunchiar lo, insual hmang lo, mi vêlh hmang lo, mi hnehsawh ngai lo, pawikhawih ngai lo, dawizep mi lo, mahni tana ṭha chauh zawng lo, a dik a dawk thlir loa mahni chi leh kuangte pawng ṭan mai lo, hnial hrat lo.

THLAN ROPUI BER

Kum 300 pawh a la tling meuh lo, India ramah hian in ṭha ber leh hmingthang ber khawvêl pawhin mak an tih hial chu India hmeichhe thlân a ni. He in satu hi a hming Ustad Isa a ni a, thlan neitu hming chu Arjumand Banu Bejam a ni. He in satu leh thlan neitu hming hi India chanchin sawi apiangin a dai thei lo a ni.

He in mawizia hi sawiin a siak lo ve, eng lai pawhin a thar ang maiin a lang a, a tle ser mai a ni. Leiah hian a ata mawi chu a awm hlei thei tawh bik lo, lei atanga pangpar mawitak lo to chhuak ang chheng mai a ni. Heti taka thlan in mawi leh ropui si, hmeichhe ngaihnêpna rama hmeichhe thlan atan an lo sak takzia hi ngaihtuah tlâk hial a ni rêng e.

India ram lal pakhat chuan nula hmel ṭhatak, a mite chunga feltaka rorêl tûra ṭanpuitu leh, thil ṭha lo leh dik lo laka ta humhimtu chu nupuiah a nei a; tin, chu lal nupui chu a lo thi ta a, a rilru a na ta êm êm a, an ramah hian miten hmeichhia ngainep hle mah sela engmah pawisa duh lovin, he thlan hi mawi ber hi a lo sak sak ta a ni. India ramah chang a hmingthang a ni lo va, China hmeichhiate pawhin an sawi nasa hle mai a, Samarkand leh Teheran mite chuan an pi leh pute he in saknaah hian an tel ve avangin an chhuang hle mai. An sak hun lai chu Oliver Cromwell te hun lai leh English in sak thiam ber pakhat Christopher Wren naupan lai, sikula a luh lai a ni.

Asia ramah hian hmeichhia hi dah hnuai hle mah ila, Agra khuaah he thlan in ropui ber hi an lo sa ta. He hmeichhia hi Tartar mi a ni a, a pasalin a neih hnuin a hming a thlak a, Mumtaz Mahal (Lal in Kraun) a lo ti ta a ni. A hmêl a ṭhat ang bawkin a rilru pawh a puitling a, a rilru a nghetin a ṭha ngawt mai an ti. A pasal chu kawng engkim maiah

a [illegible]anpui [illegible], a [illegible] than tha [illegible]taktak a ni.

[illegible]takah [illegible] la [illegible] pawh a kal [illegible], a [illegible] chuan a duh zawl duh duh [illegible]. [illegible] chuan am pawhin an [illegible]. Mite a hneh dan chu [illegible], [illegible] rawng bâwl [illegible] mi a [illegible]. [illegible] 1630 velah khân [illegible]. Chuan [illegible] a víng lai [illegible] ndona a [illegible] Shah Jehan chuan a nupui [illegible] mi tih a [illegible]; a fate zingah [illegible] a, a [illegible] hâwm [illegible] duh hek[illegible], [illegible] chuan [illegible] [illegible] ho th[illegible] tâ[illegible] a nupui chuan [illegible] chun a [illegible].

Thenhtâwpna [illegible], a khawl ngah zawng chu a nupui [illegible] sak nân a hmang ta a ni. [illegible] hun [illegible] chu a hmun atan a [illegible]. [illegible] hmingthang apiang lemte a [illegible] Italy te, Mesopotamia te, Constantinople leh [illegible] dang a mite a chah khawm a [illegible] chuan [illegible],

Greek leh Turk leh Persian inchawhpawlh chu a themthiam ber a lo ni ta a. Lungchher chu Punjab te, Bagdad te, Ganges aṭang tein an lo kal khâwm a ; in satute chu Anatolia, Italy leh Samarkand, Persia, Bagdad mite an nih chu. Mi 20,000 laiin kum 17 chhûng an sa a, an sakna thuamhnaw lunghlu te China, Ceylon' Tibet, Arabia, Persia aṭang tea an lâk khâwm a ni. French tangka chher thiam chuan tangka kawngkhar pahnih a siam a. A thlan khuh nân chuan lunghlu phêk an hmang a, a chhuat puan phahah te maimaw an hmang a, rangkachak leh lunghlu khawnvar te pawh an siam vek a ni. A thlan tuamnan puan ropui mawitak an siam bawk. He in sak nana ral hi rangkachak tangka maktaduai sawm lai niin an ring. A pasal Shah Jehan pawh a thih chuan chu mi inah chuan a nupui kiangah an phum ve ta. A thlanah chuan sailungvarin Persia pangpar an siam a, thlan huan ang mai a ni. An danin thlan chunga mihring lem siam a thiang lo va. He thlan kiangah hian zawitêin zai ila, a thangkhawkin a rawn tiri ve riai riai a, thlan chhûng aṭanga lo zai ve ni awmtak a ni. An lo-themthiam tawh mang e ! Nupui ṭha te hian mipa an chawimawi mang e. Nupui ṭhatak nei te hi an va vannei êm !

Thala, Sèrkawn.
(C. N. ata lehlin).

HYDROGEN CYANIDE

India ramah hian sazu hi a tam hle mai a, Mizo ram angin hmun ṭhenkhatah chuan buh te an seh vak ṭhin a. Hri te pawh an leutir thei a, an huat-thla-la hle mai.

A tih bo dân hi an ngaihtuah lo a, tunlai hian a suatna an hre chhuak thar a, a ṭha hle dawnin an hre nghe nghe a. Chumi chu Hydrogen Cyanide (HCN) a ni. Boruak zing tak a ni a, hmun tinah a lût thei a. A boruak hi thil hmuh-chhuah thar a ni lo a, awmsa rêng a ni a, sazu te tihhlum nan an hmang tlan mai a ni. He boruak hi an hip luh chuan an thi nghal a ni. Mihring pawhin thihpui theih a nih avangin a hman ah hian fimkhur a ngai hle mai. Pum lam khat te an beih dawn chuan an tu phum chhoh a, chumi boruak chhuah theih loh nan chuan. An tih zawh ah chuan boruak zâng tak a nih avangin tihbo leh pawh a harsa lo an ti.

Sazu changin an haw lo a, Khumfa te, Chukchu leh Khauhriangte suat nân pawh a ṭha a ni an ti.

Mautâm leh ṭhingtám laiin nei ila chu ṭâm a awm lo tur. He boruak hi eitur leh buh ah te chuan a lûtin a cham lo a, chuvangin a ṭha a ni an ti.

L. K. S.

LAL PIAN CHAMPHAPHAK LAWMNA SHILLONG AH

Kumin 1938 June 9 Lal pianni serh lawmna Shillonga ka hmang ve chu ropui ka ti ngei mai. Amaherawhchu Sawrkar lama an chawimawi dan sawi ka tum lova, Sawrkar zara keini Mizo Skul naupang zinga lawmna lothleng chu ka han sawi ang e.

(1) Nikum 1937 August 23 zan dar 1½ ah khan kan Scout zinga mi Lalñngan rûkiû a man a. chu mi chu kan Scout Master A. A. Lyngdoh-an Sawrkar hnenah a hrilh ta a. Tin, Sawrkar chuan a thil tih ṭhat lawmman atan huaisenna lehkha (Gallantry Certificate) mawi zet mai hi tun Lalpianni serh ni khan a pe ta a, a petu lah chu kan Assam ram lalber Larsap a ni leh nghal a, ropui kan tiin kan lawmpui êm êm a ni.

Hetiang lawmman hlu tak mai a han dawng ta hi kan hnam leh a ṭhiante ho tan tak pawh a hlu zual a ni. Shillonga ah hian kum tam tak chhûngin hetiang thil hi a awmlo tih tûr a ni a. mahse tunah Lalênga chuan huai taka beiin kan hnam a chawimawi ta a ni.

Tin, D. P. I., G. A. Small (Assam ram Skul hotu ber) pawh hian a ngai sâng êm êm a, thiltih enge-maw-a lawmthu han sawi ṭalh a duh a, Lalênga tan chuan Police hna emaw, lehkha zir nan–

a chawmna (Scholarship) emaw, a duh zawk zawk thlang turin phalna a pe a ni.

(2) He mi ni bawk hian kan Scout zinga mi Kaphranga, Thangtawna leh Khûpzathanga te pawh hian Scout nihna sang tak mai **King Scout Badge** an lo hmu ta a; an lawm pui awm em em a ni. He thil King Scout nihna hi thil harsalo tak [illegible] hmuh mai mai theih a ni lo. Thil harsa tak mai, mi taima tak mai te lo chuan chan theih [illegible] lo, mahse anni ho hian an lo chang ta a, an lawm pui awm em em a ni. [illegible] a hmasa pawl tak pawh an ni [illegible] vangin entawn tlak leh hmalatu ṭha tak an [illegible] ka hria. Tin, L. S. A. inkhawmna [illegible] hnu lamah chuan Pu [illegible] a, henga thil ṭha titute [illegible] hian thingpui rimi kan ṭhe [illegible] a, [illegible] hranga awmte pawh an lo [illegible] a, [illegible] hle a ni.

L. S. A. lam thu [illegible], leh heng ka han sawi lawmman [illegible] lo lawmpui ve zau [illegible] a, a ngaihna an hle a ni.

Tin, Pu Zoramthanga Chera Bible skul val pawh a lo tel a, thu ṭha tak a sawi a, min ti hlim hle a ni.

Tin, Lal chawimawinaah chuan ram dang a ṭangin mi lian fê fê an lo tel bawk a, an zingah

chuan Mizo ram thlanglam Tipperah Rêng a lo tel ve roh a, mi tamtak chuan an hmu duh vei fût roh zuk nia.

Hêng ka sawi te hi Statesman June 12 phêk 6 naah khan a lang nual bawk a, he tiang chanchin bu hming thang taka an hming chûang ka han hmuh zet chuan zantin mai hian rûkru chaklo deuh awlsam deuhva han reh thlûk mai tur hi ka melh tha ve deuh lo mai zuk nia.

K. L. Huuna Student
Shillong.

NGAWR (Tuberculosis)

He natna avang khan Lalho hnenah leh mi pawimawh hnenah khan thawhlawm khawn a nih kha in la hrereng ang a. He natna hi a lo pung talh talh mai a, natna tihdam harsa tak a ni si a. India ramah hian mihring nuai aia tam an thi ta fo mai an tih chu. Tun hmalam chuan natna vang tak a ni a, tunah mihring kan lo mehiah-piah ta a, Khawsika thi an tam ber a, natna dangin a dawt thin a, tunah meuh chuan he mi natna kan sawi hian a dawt ta a ni. Maktaduai aia tamin an vei an tih chu, India ram chhung ngawtah.

A vang :— Hrik a nei a ni. A hrik hi 1882 an German Daktor a hming Robert Kock an tih chuan a hmu chhuak a. A hrik hian Tisa a fang a, a chênna

duh bik hmun chu Ruh ruhtuah, Be (ṭhal-be chi) pumpui a duh ber chu **Chûap** a ni. A awmna apiang chu dam thei lo tih a ni mai, chuvangin a dun nun thawhlawm an khawn hul ta a nih hi le!

A inkai dan :—

1. Khákah hian a hrik an cheng tam duh a, chuti-chuan khak kan chhak a, chu mi chu vawntah emaw ran dangah emaw a lo rovi, thlum emaw a tawn len-in kan hîp lut a.

2. A vei te nên kan inhmutawn emaw, kan thil kan inṭawmna lamah kan inkai a.

3. Ran te pawhin a lo kai ve thei a, mi tam-tak te chuan Bawng hnute aṭangin kan lo kai a, chuvangin Bawng hnute hi chhuanso ṭhat mawlh mai hi a lo ṭul a ni.

4. Nu leh pa aṭang pawhin a inthlah theih an lo ti bawk a, Kêl hian a lo vei ve ngai lo tiin an sawi a, chuti ni sela Kêl hnute chu a thiang hlim awm hle mai.

Miin lo vei ta ang sela, an taksa-an heti ang hian a thawk ang :—

1. A khuh a khuh ang a, thla khat lai a aia tam emaw.
2. Hritlang reng rengin a inhria ang.
3. A pum pai te a lo nûam lovang a, achangin a kua a ṭha lovang.
4. A lo chak lo hret hret ang a, a chêr talh talh ang a, natna mumal inpuh tûr pawh a hre lutuk si lovang a.

5. A khua a sik sek sek fo ang a, tlái lam hi a nawm loh hun bik a lo ni ang a.
6. Ţhalbê chi a lo lian ang a, dân naranin nghìwng be a ni duh a.
7. A hrawk te thip ver vurin a hria ang a, a khuh khak khak reng ang a, khâk thi kher lo pawhin,
8. A nák leh a awm te nâin a hria ang a.
9. Kut leh kephah a lo sa hiam hiam ang a, tlai lamah a ni deuh bik.
10. Hmeichhia phei chu an thi neih te pawh a ti danglam ang a.
11. Pi leh pu hmen aţanga thil lo awm tawh em ni tih pawh ngaihtuah sela.

Heti ang ná te hi lo awm ta ang sela Damdawi in lamah pan ta sela, an taksa en turin an khâk te **enlennaa** en turin lo la ta la, a natna feltakin hriat a ni ngei ang. Kan Roreltute hian hemi chungchang hi pawimawh ti–a pawisa a donna ngaihtuah an nih avangin Zau deuhtakin ka han tar lang ve duh a ni.

Challiana,
Vanlaiphai.

Hemi ang deuh hi thla hlai khan kan han chhuah tawh a, a pawimawh êm avangin kan han chhuah nawn leh a ni.

EDITORS.

Registered No C. 2425.

CHANCHIN BU

Bu 7na } AUGUST 1938 { A man kum 1 Cheng 1/- Dâka thawnn 1/4/-

Enkawltu (Editors) : Saınghinga & L. Kailuia Sailo B. A.

Chhuahtu (Publisher) - The Assistant Superintendent. Lushai Hills, Aijal

Damlo enkawl dan Pu Challiana S. A. S ziak kan chhuah zêl dawn a, lo chhiar ngun hlk deuh ang che u.

EDITORS

THU AWMTE — Phêk.

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS, AIJAL.

MIZO RAM

Police hmun thum a ruak a, chumi a diltute zawng zawng chu hmar lamah 185, chhim lamah 100 lai an ni. Hmun hnih atan chuan an la ta a, hmun khat chu thu ala chiang lo. An lákte chu Laljohana Sailo, Hnahlan leh Zosiama Serkawn an ni.

—o—

Vaia khua Suarhliapa mi pakhat amahin sawhthing hmun siamin a feh a, Sakeiin a seh ta a, mau tlâwn chen lai a hnuk a, a ei a. A feh haw loh avangin an zawngin an hmu chhuak a ni

—o—

Lungpher khuaa mini savawni an pêl a, a seh a, a hmaiah te a ni ber a, tûnah hian Aijal damdawi in ah a awm mêk.

—o—

Thla hlui chhungin awkhlum pahnih an awm a, mi ang lo deuh ve ve an ni. Thuamluaia Sailo, Sawleng khua leh Selam khuaa mi an ni. Lalhleia Sailo khuaa mi ang lo deuh a inkâp hlum bawk.

—o—

Kumin hian la a kum dâwn lo a ang hle. Hmun tamtakah chuan a hrikin a ei a, a ti kir zovek zêl a ni.

—o—

Kumin hian hmun tamtakah chuan an ţâm hle mai. Hringchar kawng tlangdung te, Lungleh kawng tlangdung te leh Tipaimukh lam pangte an ţám hle [illegible]alah pawh buhfai a to hle mai. Nikum a thli

chhia avang kha a ni ber. Hachhek tlang dung lam pawh an ţam a, an ni ho hi la hmun an [illegible] zawk vang a ni tel ve bawk—Buh atin an nai avangin.

Abani Ranjan SenGupta, Aijal Pisaa mi kha Shillong khuaah a insawn a, kan ui hle mai. Amah hi Mizo rama piang a ni a, a pa pawh Mizo ram [illegible] liana awm reng a ni a. Mizo angin kan ngai a, kan ui hle mai. Amah rawh [illegible] tâni [illegible] avangin kawng khatah chuan [illegible]

CHIBAI

"Chibai" hi Mizo ţawng [illegible] chu [illegible], a [illegible] tak pawh a hriatchian [illegible]. A hman dan hi chân [illegible] a ni [illegible]. [illegible] a hman dan pawh hi [illegible] chang [illegible] a.

Mi tamtak chuan Kristian [illegible] inhmuh chang a hman ah an ngâi a, an hman dân [illegible] Chibai hi kut inhmera, [illegible] a ni a. Kut inhmer [illegible] an inthim loh chuan [illegible] an inng[illegible] a. Kristian tamtak leh [illegible] tamtakin kut inhmera intihm chauh hi chibai nihnaah an ngai a ni.

Mi tlêm zawkin mzah [illegible] kut inhmer loa chibai inhmu la danah an neih ţen a, a tihdan tûr hi an hrelo a. Chanchin bu-ah khan tih dan tûr Bawrhsap zuituin a sawi tawh a. Mi ţhenkhatin ţawngka ngawt maia chibai tih hi inzahna a entir zolo deu a ni lawm ni, Sap leh Vaite tih dan enin ţawngka an duh tawklo a niin a lang si a, an ti a.

Chibai inbûk hi kan tih ve ngai reng a nilo a, kan chîn thar a ni a, a eng-amah hi kan tih dan pang-ngai han vawn tur kan neilo a. Tuna kan chîn thar ṭan-tirh lai hian tih dan mumal deuh nei nghal ila, a ṭha hle ang.

Sap leh Vai dan kan lohriat ve deuh vang emaw ni, ṭawngka ngawt hi chu inzah entir nan a tawk hlel deuh a ni law maw ka ti ve-deuh a. Vai dana chal khawih a, kûn hi chu ka duhlo a, sipai dana tih lah hi a awm bawk si lo a. Chibai tih pahin taksa hi tlêmin kûn deuh ila, kut te che chuangloin, a mawi hlein ka ring. Sap tih dan hi mawi kan tih ve zawng a ni ṭhin a, mahni tih dan kan neih chuan si-loh chuan Sap tih dan hi la mai ila, a ṭha berin ka ring.

"An dan ṭha kan thik zawk ang chu,
Mizo ! lawm teh u.'

L. K. S.

POLICE

Hman aṭangin Mizo rama Police hotu te zawk hi Mizoin **Hawldar** kan ti ṭhin a, tun thlengin kan la chîng a. Hawldar hi sipai zingah leh phai lam Police pawl hrang zingah chauh an awm a. An inchhin-chhiah nan an bân bulah bel an nei nghe nghe a. Police erawh hi chuan bel pawh an neilo a, an hna-thawh leh an bi ah pawh an danglam a ni.

An hnathawh pawh Dahrawk puitu an ni a. Tun ah chuan Hawldar tiloin 'Dahrawk tê' tih zawk

tur a ni. Nihloh anga invuah hi zawng a ṭhalo a, a hmiam zawk lam a tih phei hi chu a ṭhalo zual a ni e.

Editors.

TUNLAI CHANCHIN by P.S.D.

SAP RAM:— Spain Sawrkar leh Mihelho indote kha chu kum hnih zet an ni ta a, mihe chan hi bang chuang ta lo fo mai. Sawrkar lam chu mi tam chu zun zawk te a ni tawh a, hmun deuh khu chuan rei pawh ṭang thei tawh awm lo takin an hung a, mah chu ring an ni ta lova an ṭang thei hle ni a. Tun July thla ral lam aṭang phei kha chuan Sawrkar lam chuan nasatakin hma an sawn zawk leh a mah mah a ni. An chanchin tûr tak pawh hi sawi theih a ni lo. An chungchang rel tura sawrkar dang pung khawm te lah hian engmah an la sawi kaw thei em em chuang rih si lo, kan Kumpinu lam meilawng, pakhat pawh Mihelho chuan an tih pil sak leh tawh a ni, chumi an tih pil lai tak pawh chu kan Kumpinu râldo lawng 'Hero' an tih chuan a hmu reng a, a chhan si lo a ni awm a, engtizia emaw ni ?

Tin German sawrkar leh Czechoslovakia sawrkar chungchang chu a la tel em em rih lo. In sawiselna eng eng emaw an karah ala awm zeuh zeuh a, muan ngam em em ala ni lo. Czechoslovakia ram chhunga hnam dang awm ve te awm dan tûr thu tunlai khuan an ngaihtuah mek a ni a. Tunlai sawi tu turin kan

Kumpinu upa pakhat Lord Runciman pawh a han kal ve ta. An thu tih tlûk danah chuan German sawrkar hi a lungawi ang nge awi lovang tih hi miin an enthlak ber pakhat chu a ni.

Tunlai Italy ramah chuan hnam intih hlangna (racial purity) hi an ngaihtuah hle mai. Italy hnam thisen kailo mite chu an thliar hle dawnin a lang a, chu chu Roman Catholic hotu ber Pope chuan a rawn kalh deuhva Italyin Germany tih dan thik a, hnam thliar thlakna te an lo ngaihtuah ta hi a Kristian tih dan lovin a mihring dan lo em em a ni,' a ti a. Chu chu Mussolini chuan a lo ngaihnawh leh deuh niin a lang—"Italyin tumah kan tlîk love. kan tum chu kan tumin a lum ang," a ti ve thung a. An tum Juda awmte chu a tuartu pakhat chu an ni ve leh ngei ang tih a rinawm hle.

Tin Juda thlahlang, mi dubloh vakvaite lo enkawl dan tûr ngaihtuaha sawrkar hrang hrang 32 in inkawh an rawn tirhte chu an inkhawm hlawm a, an ngaihtuah deuh ber chu— "Heng Juda vakvai, German leh Austria ram aṭanga hnawhchhuahtcho leh ram danga mite tan reng reng pawh han khawiahnge hmun kan hmuh sak theih ang a, khawiahnge kan dah khawm theih ang," ? tih a ni ber a. Thu tlûkna tak chu engmah remruat a la awm lo a ni awm e.

Palestina rama buaina pawh a la reh thei lo fo. Arab luhlulho chuan rawl-râl tem mi an la phil fo mai. Sipaite leh Policehote nen pawh achang chang-

in an inkáp fo mai a ni. Kan Kumpinu sawrkarin a rorel dan leh a tum dan a ti danglam duh silova, Arabho lah an lungâwi si lova, an buai rei chin tûr hi sawi theih a ni mang lo. July thla chhung phei kha chuan buaina a tam zual deuh. Haifa khua leh Jerusalem khuaa mite chuan an tuar zual deuh a ni awm e, mipui zîngah vawmpuah te an paih lût a, mi tam fe fe an thi bawk ṭhin.

CHHAK LAM RAM :— Japan leh China indo te chu an la inbei zel mai, kan sawi tawh ṭhin angin an bâng lawk dawn lo. China khawpui Hankow luh-chhuah tumin Japanho chu Yangtze-kiang lui dungah r?ldo lawng tamtak nên an an intawlh chho mup mup mai a, lui kam tuakah chuan ṭhuang hnuhin khaw-mual sipaiin an hmâ chho zêl bawk a, tunah chuan an thleng thui hle tawh mai. An pan ber Hankow khawpui chu Nanking khawpui aṭangin mel 350 lai a ni a, an thlen lohna chu mel 150 vel lai chauh a ni tawh. Mahse China sipai nâwlpui nên an intâwk ta ni awm a, inkahna roputtak a awm mêk a ni awm e. Japan tan pawh a harsa ṭan tawh hle dawnin a lang. A hmár chhak lam pang Shansi Province laiah chuan Chinaho hi an che thei sâwt hlein an sawi thung bawk. China General pakhat Chenchenga chuan "Mi rûntute hi pakhat mah bang lova kan hnawhchhuah leh vek hma chuan indo hi kan bâng lovang," a ti a ni.

Tin, Manchuria leh Russia ram inrina laiah buaina thar a chhuak mêk a ni. Chutih laia hmun pakhat Chang-ku-feng tlang an tihah chuan Russia sipai rualkhat an rawn in chhêk a, chu chu Japanhovin kan bial chhung a ni tiin an lo haulhva; in kal chhuah leh ran loh zawngin a buai ang, tih luihin a nia in chhuah ang an ti a. Russia lam pawh chuan kan bial lam zawk reng a ni, an ti a; an chhuak duh bik silova, an indah pung deuh deuh zawk a. An sawrkar hmunpui ve vea mite pawh chu an inbe rem thei mang lova. July ni 31 Pathianni tak khan an loinkáp ţan ta mai a, chuta ţang chuan tun thleng hian an la inkap ta zêl rih a. An sawrkar hmunpuia mite chuan indo tak takna chu a ni êm lovang chu an la ti ye ve fan a. Ramri bula mite lah chuan mi rawn kap hmasa rawk atin a ni, an ti ve ve bawk si a. An thu hi pawm bik tur a hriat theih lohva, an buai sei tûr chin pawh sawi lâwk theih a ni rihlo. Indo tak tak chu hreh hle awm chuan an insawi ve ve bawk si, vau pawh chu an in vau tawn ang reng hle bawk si.

Kâwlvai khawpuì Rangoonah chuan Kawl mi leh India Vaiho an in tualvuak chiam mai pek a, an buai hle. Ni thum lai an intualvuak a, mi 60 aia tam mah an thi a, 200 aia tam mah an hliam bawk a. Inte an hal a, an pawi khawih chu chêng makduai hu lai a ni ang an ti. Tunah chuan harsatak-a Sawrkarin chu buaina chu a tireh ta hram a ni.

Kumina Himalaya tláng sâng laitak Everest an tiha lawn tum, kan sawrkar pawlte chu hlawhchhamin an haw leh tawh a, an lawn chhuak zo leh ta rihlo. Kumtin deuhthawin an bei a ni a, mahse tumah an la hlawhtlinglo. Chumi tlang dung bawk, a hmar thlang lamah chuan Naga Parbat an tih sang ve tak mai a awm a, chuta láwn tum pawl German mite chu an la thang mêk bawk a ni. German mite hi mikum ah khan an hlawhchham tawh bawk a ni a, mi ṭhenkhat phei chu an thi hlawm tawh a, an bei nawn leh a ni.

Tunlai chuan India mi pakhat, Pandit Jawaharlal Nehru, Indian National Congress President hlui kha Sap ramah a zin vêl a, Spain te, France te, London te, Normandy te a tlawh a, Czechoslovakia ah pawh a la kal dawn a. A kalna apiangah India chanchin hi a sawi ber a, miten an lochawisangin an longaina hle a, a thusawina túrin remcháng an losiamsak zêl a, a chal lang hle a ni awm e.

Lalber George Vna hminga Vice-roy nupuiin Ngawr danna thawhlawm India ram pumpuia a khawn kha cheng 4,800,000/- aia tam man an ngah tawh a ni. Vai lal ṭhenkhatte chuan anmahniin cheng 100,000/ te, 200,000|- te pawh an pe hlawm a, an ti ṭha hle mai. Zo ram thawhlawm pawh kha a tel ve ta a ni ang.

HRIATTIRNA

Thla hmasaa thei ţiak thu kan han ziak kha **Bedana** kha chu min an lo ngaihsak em a, kan sem zo ta mai a, a awm ta rih love.

A chi in lei duha cheng hnih, chêng thum in sên peih chuan thlasik dawn lamah phaituala mi kan lo ngaihtuahpui thei ang che u a, za tamtak a thing mai ang.

R. Buchhawna,
Sapte, Aijal.

LO

Mizo ram lo neih dan hi ram pui vah a ni ber a. Kumtin hmun thar an vat a. Kum telin ngaw hmun te an tuk thlu zêl a. Khaw tlemte pawhin ting eng emaw zât an vát a. Fing khatah thing puitling 5 zel lo awm ta ang sela kum khatah khaw têtak pawh chuan thing sang engzat emaw an kit a, thing man chu 25,000/- lai tûr a ni a. Chu mai chu ala ni ta lo a, thing hmun an ti chhe hlen der a ni. Thing ţha awmna kha an vât phul thuai a, lo leh tûrin a tlak lo a, a leite a lo changin a chár a, ruahtui a lût thei lo a, a chungah tui a luang a, luiah an luang lût a, tui te a lolen phah a. Thil dang ilo, serthlum te, sêr te, lakhuih–thei te leh thil dang hralh-tla deuh te an chin loh chuan ram a chhe deuh deuh ang a, an tuar phah ang. Nakin hnulama ţhatna ngaihtuah-

in ram ngaw suat hi tih loh deuh deuh a ṭha ang.

B. M. ROY.
Asst. Superintendent
LUSHAI HILLS.

MITE NGAIHDAN

Kumpinu leh Indo lehna.

German mi pakhat Dr. Paul Rupretchta chu thil siam lam a an thusa bera an ngaih a ni a. Chumi chuan heti hian a ti a. "Indona lo-awm leh ang sela, Kumpinu hian a hneh ang. Kumpinu ram hi a chuai dawn e tih tûrin a la tar lutuk lo e. Indo hunah pawh India emaw Eire (Ireland kan tih ṭhin kha) emaw hian Kumpinu an zâwm lo chuanglo ang. Heniten an zawm avangin a ram lîk dang pawhin an ngheh phah ang. Tunlai hian America ram pawh hi Kumpinu rama tel ve ang hialin an nhu chuan an zawm a ni."

Hriat atan a ṭha

Dr. McNultya chuan hetiangin a ti a. "Nu leh pa tawh phawt chuan fate thiam zirtir hi hriatna naran ai chuan a hlu zaw ktih kan hriam ka ring. Thiamna tum hi khua-leh-tui ṭha nih zirtirna a ni in tih chuan ka hnial lo e; amaherawhchu he khawvel leh khawvel lo la awm tûr khua-leh-tui ṭha ni tûra zirtirna a ni."

Mahni thil hralhna Burma.

Burma rama sumdawnna leh thil siam lam ngaihtuahtu ber chuan anmahni thilsiam hrang hrang ngaihtuah

lama kintu ruat a tum a, miten an mahni thil pang-ngai len an thiamna te uh thar leh a tum a ni bei a. Chungho siam tûr a ni ang lema tûr te pawh ngaih-tuah a tum a ni. Burma ram pum meuh pawhin chutiang an ngaihtuah tûr chauh a nih chuan Mizo Hmar bial hi kan hnufûm kan ti thei dawn em ni?

IRHFIAK

Hemi [illegible] mâ [illegible] tak [illegible] teh a:-

1. Thawlovin [illegible] 1 [illegible] 2 [illegible]
2. Lei chhak [illegible]
3. I beng hup thlit [illegible] la, [illegible]
4. I hnar hup [illegible] la, [illegible].
5. Thaw la vak vak teh [illegible].
6. Chhuat laiah khuk [illegible] huai tur ang che.
7. In khawih luik dawn teh.
8. Naupang hnenah chutiang [illegible] la, tihtuin an tih teh aw,
9. Chi al hak rawh.

Hemi dan pikua [illegible] hlawkchhuan [illegible] kulmût i taksaah a awm ring la, Daktawr rawn rawh; Chutichuan Pumpui diklo, thin diklo, ril nat, hrawk nat, rang natna i nei pawh a ni thei e. Black-water fever [Khawsik dum] khawsikpui awmnatna, khaw-sikpui pangngai vei te zinga irhfiak a loawm chuan a natna chu a hlauhawm takmeuh a ni tih ring ang che.

Chalhana, S. A. S.

LALPIAN CHAMPHAPHAK NI

Kumin 1938 tarik 9-6-1938 kan Sawrkar lalber pian champhaphak ni hian, Lungleh sawrkar veng chhungah hian a hnuaia kan ziak ang hian, Lungleha mi leh a kiang vela mi dang te nen, kan lawmna entir nan in-tuanna kan nei a, kan Lungleh Borsap te [illegible] lawmman an pêk avangin hlimtaka chumi ni chu kan hmang a ni. Zing dar 10 atangin dar [illegible] thlen an Bad-minton (vuakten) kan nei a, [illegible] Police team leh Student team an [illegible] a, Student team chu Matric thing Lianhua leh [illegible] an ni a, lawmmanah duh man lawmawm an [illegible]. Dar 2 tang-in Lungleh Dhubi [illegible] dang kan nei leh ta a, thailum dar 5. 30 thlenin. [illegible] kima zak chu a hersa lutuk a, a langsar [illegible] denin ka hun sawi mai ang e. Kan Mizo [illegible] inkhel thiam-ho leh Lungleh Assam Rifle inkhel thiamho Foot-ballin an inkhel a. Kan Mizo ho erawh kan Lungleh Borsapin a hova, kan Mizo thangvalho chuan sipaiho chu an hneh ta. Sipaiin Goal 2 an chhu lut a, kan Mizo thangvalin goal 4 an chhu lut. Mi inkhelte chu heng hi an ni. 1. Pu [illegible] sap S. D. O. Lungleh 2. Pu Eduel Roy Dingdoin Clerk. 3. Const, No 12 Hrengburha Sailo. 4. Saprawnga Chawngthu. 5. Saihlua Vanchhawng. 6. Lianhua Ralte. 7. Biaksanga Chhak-chhuak 8. Lalnghinga Fanai. 9. Lalthansiama Chhak-chhuak 10. Monbahadur chettri. 11. Danbahadur chet tri. Tin, upa leh naupang Football vekin an inkhel leh bawk, naupangin an hneh ta zawk. Tin, lawmman

zawng zawng chu inkhel tawpah kan Lungleh Sap nupui (Pi Jarmanin) a sem. Kan pi Jarina min ho peihzia, lawmman atan a tangka te thawhpui ngai lova aman a tum vek kawngah te hian kan fak em em a ni. Nakkum lamah te phei chuan hei aia nasa zawk hian kan la lawm leh bawkin ka ring a ni.

Lalchana.

Secretary of Lungleh Game.

SAP UPA HRIATRENGNA IN

June thla Chanchinbua mi kha ka han zawm leh hlek ang a. 30. 6. 38. ah khan a in sak ngaihtuahtu pawl chu an inkhawm a, Rs. 830/- zet chu a lothing ta a, In man Rs. 1200/- tûrin kan mi thamten an chhûat a, a daih bak chu han khawn leh dawn ila, a harsa hle dawn si a, Chhun bial lal bengvar, tlawmngai leh khaw nei deuh deuhte chu tha hruia che turin dîl ila, an ti a ; kan President Lunglei Sap chuan sawmna a thawn ta. Kan in sak tûi chu a dung hlam 5 zet, a vang hlam thum, a bang thing saphuhawn, a chhuat thingphel, a chung rangva, a inchung hnuai chauh dap a ni ang.

Thîng leh lung zawng zawng an lakna hmun atangin lei a ni ang a, a lakkhawm chu lalho, Lunglei vela miten an tum dawn a, a lawmawm ngawt mai. Vai hla deuha lalho puihna erawhchu, a insak huna puitu leh a tûl dang apianga rawih tûr an ni ang.

Sap Upa, Mizo ram tana ţhahnemngaitu chu a hnathawh rahteho hian a chunga an bat nasat chu hria a, **amah hriatrengna in** sak nana ram hlaa mi te phei chuan eng-a-maha an hman phâkloh tûr ni-mahsela phaltaka in sum in tha in sên avangin, kan rin aia hma leh awl zawk, ropui leh ţhataka a loding thei tur hi a lawmawm takmeuh a ni.

Thawhtu zawng zawng leh la thawh leh tûrte hnenah lawm thu kan sawi e.

K. Bâwla,
Vice-Secretary
Lunglch Association.

SAWMNA (Chhim bial tan)

Kumin October 4 tarik 1938 Thawhlehniah khian Lunglei hmunah thil **Entîsriakna** awm sela tiin Lungleh Associationin an rawt a. Chuvângin, Lunglei biala lal zawng zawngin in khuate hnattu vek ula, rawn inbuatsaih ula, rawn entîr hlawm ula kan ti a ni.

Thil hrang chitin zinga a ţha ber pathumna thlengin lawmman a awm zêl ang. Heng thilte hi endiktuin an endik hnuah chuan a duh apiangin an thil rawn kente chu an zuar lehnghal thei ang.

ENTIRSIAK TURTE--

RANVULH

a. Sebawngpui hnutê sâwr lai
aw. Sebawngpa
b. Vawk pa
ch. Kêl pa (tilreh leh reh loh)
d. Kêl pui

SILHFEN

a. Puanchei puan ngo (Mizo la) Thangchhuah puan, puandum, (Pâwiho tan anmahni puanchei)
aw. Kawrchei. (Pawiho tan anmahni kawrchei)

e. Ar pui leh a pa.
3 THIAMHNANG
a. Thim-em aw. Dawrawn
b. Pai-em ch. Feh-em
d. Paikawng e. Thâl (hrui thâl leh thâl pangngai)
f. Siaktuâm em g. Hmeichhe hnam
h. Nghawngkawl i. Darbak.
j. Herhsawp k. Sap ṭhutthleng
l. Dawhkân

b. Iptechei (Pawiho tân kâwl-zil
ch. Puanpui
d. Rumal (Towel) Mizo la ngat
e. Phiar chi (Knitting)
f. Lace (Phiar âwng)

B. THIAMHNANG

a. Khumbeu aw. (Fawng chi tin)
b. Thlangrâ ch. Fawngte laivêl
d. Benvawn (bêm) e. Chhihri.

(hruihnâng leh thinga siam) MITRI HNA
m. Thingrem n. Hnânga thil siam f Sâp ṭhutthleng. g. Dawhkân
tawh phawt (thil thar) h. Thingrêm i. Chaw ei thlêng.

4. THIR HNA.

a. Hreipui
aw Chem
b. Hachhuak
ch. Chemte
d. Tuthlawh
e. Suanknal
f. Chaicheh
g. Favah
h. Feikibâr

j. Brush.
k Herâwt
l. Hmui.
m. Thingzai (1) 1″x12″x12′
(2) 8″x 4″x12′
A zai dan ṭhata thu-a eu a ni ang.
o. Lehkhabu kâwm siam.
p. Thil thar. Khâwl chi tin emaw an theih zawng ang ang

i. Thil thar, Thirdôngin an theih ang apiangte pawh.

5. THLAI CHIN

a. Banhla
aw. Lakhnihthei
b. Mai
ch. Maipawl
d. Alû
e. Bâl

f. Kâwlbahra
g. Fû (chitin)
h. Vaimim chât (A kâwmin.)
i. Buhtun the.
j. Thlai chin thar dangte pawh

Sd. G. P. Jarman,
Sub-Divisional Officer, Lungleh
Sd. F. J. Raper, President,
Lungleh Association.
K. Bawla, Secretary,
Lungleh Association.

July 1923

Registered. No C ?425.

CHANCHIN BU

Bu 8na } SEPTEMBER 1938 { A man kum 1 Chang 1/- Dâka thawnn 1/4/

Enkawltu (Editors) : Sainghinga & L. Kailuia Sailo B. A

Chhuahtu (Publisher) :– The Assistant Superintendent. Lushai Hills, Aijal.

THU AWMTE

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS, AIJAL.

DÂWRPUI SA

Dawrpuiah hian sa an zuar reng tih theih a ni tawh a, zawrh theih reng ni sela a zuartu leh a leitu tân a ṭha hle ang. Tûnlai hian sa zawrh hi lei ngam ni dawn ta loin an sawi a, a pawi hle mai.

Lei ngam a nih lohna hi a man a tam vâng a ni lo a, a zuartu ṭhênkhatte an fel loh avang a ni a. Ṭhenkhatin ár pûl tûr ngui tawh sa te âr ṭha angin an zuar a, a leituin âr ṭha leiin an lo lei a, a tûk lekah a thi a, an ár ṭha laite a kai a. Ṭhenkhat phei chuan an lei zanin an ei a ni thei. Ṭhenkhatin sa thi sa te, sa seh sa te, sa thiang zo zân lo te a ṭha angin an zuar a, mi sa ei duh ngailoh chite sa ṭha dang hming chhâlin an zuar a. Hetiang mi hi zuartu zîngah an awm tih hriatc chuan an hmêl hriatte zawrh leh an hriat chian lo chu an lei ngam ta mang lo a ni.

Heihi tih dân ṭhalotak a ni a, sim thuai tûr a ni. A leitu tan a ṭhalo a, a zuartu tan a ṭha hek lo; sa ṭha leh sa thiang zuarte pawhin hrallhna an hmulo thuai ang. Kan Mizo hnam a chawimawi lo êm êm a ni. Kan hnam hmêlhna liantak a ni a, chin tam hma hian tih reh thuai tûr a ni.

HRIATTIRNA

Mahni khua-a nurse nei duh lal apiangin rawn dîl rawh se; an neih theih dan tûr chu hetiang hi a ni:

1. Nurse hlawh chu Mizo ram Red Cross pawlin an

pe ang a, kum thum chhûng atân a ni rih phawt ang.
2. Lal khuain a in an sak sak ang.
3. Thla tin buhfai mawn khat an pe bawk ang.
4 Nurse chu a awmna lal khua leh khawper ah te hman a ni ang.

A rawn dîltu lal apiangin a khaw in zât an sawi tûr a ni a, dîlna chu Honorary Secretary, Lushai Hills District Branch, Red Cross Society, Aijal hnên-a thawn tûr a ni a, October thla tawp hmain dil tûr a ni.

D. Tennant,
Honorary Secretary,
L. H. District Branch,
I. R. C. S.

HRIATTINA

Mizo ṭawngin lehkhabu chi hrang leh ngaihnawm te a awmlo lutuk chungin lehkhabu chhuah tumte chuan Chhim leh Hmara Lehkhabu lam ngaihtuah tu pâwl te rawn zêl sela, annin an theih angin an lo-ṭanpuiin a tih ṭhatzia tûr te pawh an kawh hmuh duh ang a, chutichuan hriall te pawh a lotla zawk ang. Mizo ram ṭhatna duhtak taktute chuan hetiang ngaihtuahna hi an fuih duhzawng a ni a ; amahe-rawhchu lehkhabu chhuah tum tamtakin thu thuhmun an lotum hran ṭheuh chuan remchanlohna a loawm ang a, rilru nawmlohna leh beidawnnate a awm zawk ang. Chuti-a mi tamtakin an ngaihtuah hran ṭheuh chuan inṭanpuite pawh a ti harsa zawk ang. Mizo

rama lehkhabu chhuah lam ngaihtuahtu pawl hnihte rawnlo a, Mizo ram pawn lama chhuttirte chuan a thu leh a ziak dan, a spel diklo hlek avang mai emaw pawhin ṭanpuina leh hlawkna an hmulo mai ṭhei a ni.

A. G. McCall,
Superintendent Lushai Hills.

NAUPANG KAIH

Kaih : hi naupang kum chanve aṭanga kum 5 mi te zingah a awm duh bik. (1) Khawsik avanga kaih a awm. (2) Rûlhût kawchhûnga a tam vanga kaih an awm. (3) Thluak lam fel lohna vanga kaih an awm bawk.

Khawsik vangin lo kaih ta phut sela, dan naranin naupang kut-ke a lo vawt ṭhin a, chutichuan a kut-ke chu a lum ran theihna ngaihtuah la, a lum tel ta zet i tih ah puan lumin tuam tlat la, a thlan tih chhuah theihna ngawt zawn a lo ṭûl ta. A kut-ke i tih lum dawn vêl chuan a lu chu tui vawtin thlawr ang che. Naupang an kaih phawt chuan mawng kahnain lo káp e thei ila, a bulpui pakhat a ni fovang.

Tihdan dang : Tuilum lep lepin bûal vak ang che ; i bual zawhah hruhul thuai la, puanlumin lumtakin tuam ang che. Tui vawta bual a ṭha an ti bawk a, mahsela heihi tih sual palh a awl viau awm rua e. Vawi leh khatah tui vawtin leih thut suh, a phu zawk ang a, ṭhat loh záwkna a lo chhuak dah ang e. Tui vawta a lû i leih dâwn pawhin i kut huhin a chal dek tê tê ang che.

Khawsik nei hauh lova kaih chu tui vawt hman dik lohna niau a awm. A ka lam erawh chu ti lum ve mai la. Thluak lam leh rûlhût hnathawh a ni thei e. Rûlhût hi kaihna siamtu ni ang sela, naupangin kum khatah damdawi vawi khat tal ei ang hman e.

CHANCHIN BU EDITORS HNENA LEHKHA-THAWN

Ka pu,

Khawngaihtakin ka thu ziak hi in Chanchin Bu ah min lochhuahsak thei ula ka lawm em em ang.

Mautâm kum khan ka pu Pang khaw lamah min luhpui a, chuta chin chu tun thlengin kan awm ta reng a, ka pa chuan ka naupan lam min thlih san a, unaute awmna chin reng reng hre lovin Pang khaw saphunin kan awm ta mai mai a, ka unaute awmna hi hria ila ka duh êm êm a, zawn ngaihna lah chu ka hre si lova, chuvangin Chanchin Bu ah hian chhuah ila miten an hre thei beiin ka ring a, ka han chhuah a ni e. Tûnah farnu pahnih nên chauh he Pang ram ah hian kan awm a ni, kan chanchin chu heti hian a ni: Kapa chu Lianphunga Pachuau a ni a, ka pu (ka pa pa) chu Laltunga a ni, ka pa unaute chu heng te hi an ni. :- (1) Doţhuama (2) Kaichhûnga (3) Zakhina (4) Lalkhûma (5) Lalnáwka (6) Tlungvêla 7) Thangpuilali (8) Chawngpuilali (9) Lalliantluangi (10) Sângpuii.

Tin, Zakhina hian fa a nei a a hming chu Saidailova a ni an ti. Heng ka pa unaute leh farnute pawh hi mite min hrilha ka hriat chauh an ni a. Heng ka pa unaute leh farnute hi dam an la awm ngeiin ka ring a. tin, thi te lo awm tawh mahsela chithlah te an neiin ka ring a. He lehkha chhiar apiang chuan min lo kam-tam pui ula, hei leh chen u leh nau chipui hre lova awm hi a manganthlak hlein ka hria a. Khawngaihtakin ka unaute hi dam an awm chuan Mizo rama mite chu u leh nau pawh in inhre vek ang a, lekkhain emaw mi han hrilh ve thei ula ka lawm êm êm ang, Kei chu fa pakhat ka nei chauh a ni. Lehkha min thawn dawn chuan hetianga ziak tûr a ni.

Thanglinga, Saichal khua,
C/o Pastor R. Ruala
Barkal P. O.
Chittagong Hill Tracts.

SHILLONG MIZO SKUL NAUPANG CHANCHIN.

August 24 ni hian St. Anthony's College leh High Schoolin intihsiakna an nei a ; Mizo naupangin an ti tha hle. Lawmman hmuhna leh a hmutute—

College
1. Mautlawn zuan. pakhatna : Lalsanga.
2. Thing bial (Discus) paih, pathumna: Saptea
3. Lung vawm thui pathumna: Lalsanga.

High School	1. Fei khawh—	pakhatna,	Thanzauva.
		pahnihna,	Hlira
		pathumna,	Sangkûnga
	2. Discus paih—	pakhatna,	Thanzauva
		pahnihna,	Hlira
	3. Zuan san—	pahnihna,	Hlira
	4. Hurdle race— (Thing zuan khûm tlan)	pahnihna,	Hlira

Lawmman pakhatna chu tangkapui leh no te a ni a. Lawmman pahnihna erawh chu lehkhabu a ni.

Sangkûngan an Schoolah naupang ṭhaber nih man Sana bun mi a hmu a, kan lawmpui hle.

Lalmawia, Secy, L. S. A.

PAWNPUI TAH NGAIHTUAH PAWL

Mizo ram pawnpui tah ngaihtuahtu pawl Advisory Committee, August ni 22 a an inkhawm ṭuma an thu tih thlûkte chu heng hi an ni :——

Pawnpui lehkha sen bel khawpa ṭha leh vâr, rawng dum pawnpui, a pawr sûkvâi pawnpui leh chhawhchhi-buhpawlh pawnpui, diktaka tah leh a sei lam ft 6, a vang lam ft 3 man atan cheng 5/- ni se tih a ni.

A chhan ber chu, Aijala Pu Pachhûnga Hmar, Mizo dawrkai hanin laduang ser 1 ah -/9/- (hna kua) aia tam lova a hralh theihna tûrin laduang zawrhna fuih nan a ni ber; tin. hetianga pawnpui dik zawng zawng man bi tuk a nih hian, rawngdum pawnpui tah nâna la chuang mamawhte, pawnpui var ṭha ber chi leh chhawhchhi-buhpawlh pawnpui tah harsat leh

buaithlak bikna te hi chawhrualna a ni ang tih hriat chhuah a ni bawk.

Inkhawmte

1. Major A. G. McCall I. C. S. 2. Mrs McCall, Joint Organiser, 3. Miss Hughes, 4. Mr. B. M. Roy, 5. Mr. R. Buchhawna, 6. Pastor Chhuahkhama, 7. Pu Pachhûnga, 8. Pu Lalsailova Sailo, 9. Pu Thanga, 10. Pu Sainghinga, 11. Pu Buala Lal.

Sd/ A. G. McCall
JOINT ORGANISER

TLAWMNGAIHNA

(By Thangtâwna)

(Thlûk Dan "Ashgrove.' Mizo Hla 286)

1 Zo ram duai chawisângtu ânkâ mâwi Tlâwmngaihna,
Nei ve ang maw ânpai hringini khuavêlin;
Pi pu leh sakhming Hrânghlei chenah Tlâwmngaihna,
A dâi dâwn lo ţhang tin thar zêl vâl mawia'n;
A phal ngai lo Sei fa vâlin hmingthan tlâwm tûr,
A vêng zêl e, hnam leh ram a chawi chung tûr;
Chung khuanu'n hual zêl se, sakhming than tlâwmngai tûr,
Duhlian ngûr tin vângkhua Zotlâng Ram mawiin.
2. Ramvachal hrângan puan ang bâng, thlengtlâng harhna,
A hming an hril lian ang rual tin thar zêlin;
Ram tin, mual tina ţuan si,[1] vâl tlâwm rual khûmin,
Zu rûn lûm lo, awmhmunrândâng vâl ļâmna;
A hrâng mang e rual zawng laiah Vâna pa kha,
Zalêng zawng hian chhâl e, a hrai sakhming kha;
Ramva a chal ngei e, fâng fâk lo ţhian siam sa,
Liando dâr iang saw-râl a sakhming thang ta.
3. Ngûr tin vângkhua zo sâng vâl ķâran tlâwm tin ngai,
A hming zêl e, Rualkhûm vâl Taltesen' iang;

A sûr a sa, a thim a vârin a kal ngei
Ko thiam Huiva leh Kawrvai thirhrui a ring,
Tinkim bia-thu hril tûr a ham runual tlâng sei
Tlâwmngaiin rual khûm e, sik hming a thangsei
Lânu lêngin hai loa sakhming mâwi thang han
Ânkâ nêm hlân, an nuam run luin nuthai in
4 Rual hlui sakhming nau-ang chawi hautu Hawmnuhna,
Hril sêng ang maw Saikût' zutin chhim thimnin
Zan tiang chhiai, chhâm-ang zâl awm khua hir rûn lû aiu,
Lânu lêng duai bîklo, saktlhan fak hlamin
Vâng khua han tlang hna ṭuan zi e sul lung ruihin
Lenrual tukraman khua tlai hnuti ung ca' awnlo
Ngûitin vângkhua zâwlin khual chhia ir ing vulo
Lam sûl chau sâwngbâwl e, khua tin vâl ruihin
5. Vang khawpui tual Sappui nun zir zalêng kâi in
Nghilh lo u, ngûrtin hian hmingthan tlawmngai
A thang tlâwmngai, Vo mawi hlim ru sakhmin len nun
Dâwntuai thai hian hril se, thingtin thar zelin
Vâng khawpui hming lenna leh lungminum
Chawn tintuah zai rêl pin kai se, châwn lâin in
Mi kawlh, sa kawlh, thiumna leh Sappui nun pawlhin
Tibo suh e, Hnamtlawm a chawimawi vângin

LA DUANG

La duang zuar duh apiangin Pa Pachhunga dawi ah hian zuar sela, a man chu sêr khatah duh a ni. La zâi sîn a ni lo a, tunlai pawnpui pawra an hmanang, la phawk naran ang hi a ni.

= o =

Mi ṭhenkhatin a buatsaih a har nên, a man lo e, an ti a ni thei e. Kan thil hralh reng reng hi a tha-a kan chhut chuan a man lo vek a ni. Thil hi tun-laiin chêng khat leh duli te, a tam lamah chêng hnih

tein an hralh a; chêng ngaa hralh angah pawh ngai ta ila, a tha kan chhût chuan chêng 8, chêng 10 man tûr a ni a. Puanhlap chêng khata hralh te hi a tha nên a chhût chuan a man lo a ni. Buhfai mang hi a man lo a ni a.

Engvanginnge kan hralh theih si? hun áwl kar laka kan siam a ni a, a tha man an chhiar loh avang a ni. Engemaw karin hna dang thawh ţhulh loin a tih theih a, áwllên lai tein a tih theih a ni. Hun kâr laka pawisa hmuh theihna awm apiang hi ûm tûr a ni.

Heihi hmeichhe tih tûr bika dah tûr a ni hek lo. Putar pawhin an tum phawt chuan an kai thiam a ni a. Tlangval leh mipa naupangten heihi an hun âwl ah thawk sela thil ţhatak a ni ang. Khawtinah mipa-ten thawk ve a, la duang hi rawn hralh tûrin infûih ţheuh tûr a ni.

VAI RAM HNA ZAWN

Mizo ţlangvalten vai rama hnathawh tûr zawn nachâng an hre ta hle a, hmuntin deuhthâwah an awm darh ta a. Mi tamtakin hmu thei zel sela kan lawmpui hle ang.

Amaherawhchu hnathawh tûr zawnga kalte hian Mizo loawm chhunte an tibuaiin an ti mangang thei hle ţih kan hre ta zeuh zeuh a, hnathawh tûr zawng-a kal tûrte hian an kalkawng an thang chhûng leh hna hmuh lo la haw lehna tûr in ruat lâwk vek tûr

in kan hrilh duh e. Vai rama Mizo awmte an phunnâwi a nilo a, a harsatzia leh a buai thlákzia kan hriat ve rêng avângin kan sawi a ni.

Vai ramah hian khawsak a har a; mahni khawsak theihna hlawh chauhte pawh an ni a, (kan ṭawng an huat thu ni suh sela) pawisa duh a nasa zual a ni a. Mi an ṭhat avanga, mi chawimhlawm leh mi ta ringa awm mai tumte chu hna hmu tlâk pawh an ni lo a ni.

Vai rama hnathawh tûr zawng tûi apiang chuan mahni intodelh ziah turin kal rawh se. Mizin venvâk naran pawhin Mizo rama zin ang a ni lo tih hrechieng sela; vai ram an tlawh dawn phawh chuan pawisa te inring ṭheuh rawh se.

MIZO RAM

Lunglch mêl 3 ami Deburam Chhetri an "Vai sipai pakhat Gokul Thapa'n April ni 17, 1938, chhûn dar 11 vêlah khamah mi namthla e" tiin a khing a. Ni 30 August 1938 ah khân Sipai Gokul Thapa chu kum 5 Lung in tâng tûrin Bawrsapin a rem ta.

Satinhranga, Saiṭhuama khua Mûrlêna mi Domana khua Tualpuiah a zin a, ni 3. 8. 1938 Nilaini zân khân lênglen hun vêlah leipuia vaimim tlan savawm chang tûrin puan dum vengin, tumahin an chang ve tih hreloin amah chauhin a kal a, Domana Tualpui lal chu thim hlimah a lokal hmasa daih tawh a. Satinhranga chuan leipui dâi a va thlen dawn

chuan thawm a hria a, Savawm emaw a ti a, kah tumin a veh ta a, a thawm chu Domana chuan Savawm lochhuak emaw a ti ve thung a, a hmuh veleh a kāp ta a, a khûp chungah a kap fuh a. Inhuatna neilova inrâl palh tak zet an nih avangin Bawrsapin a ngaidam a, Domana hian a theih angin Satinhranga chu a damloh chhûng chu a enkawl dâwn bawk.

Pastor Haudala, Serkawn Skul hotuber pension kha Puanpui tahna lama Ziaktuah a ṭang ta.

Kêlkang lung in tangte kha an lochhuak ta a, thu intiamkamtakin an chhuak a ni a, an tiam anga an awm loh chuan Sylhet lung ina tang leh mai tûr an ni. An intiamkamna chu hetiang hian a ni— 'Vantlang leh mipui awmnaah eng sakhua mah an belo ang a, thute an hrilin an ti vêl reng reng tûr a nilo. Mi thute an ngaithla thei chauh ang a, anmahnim engmah an ti vêl lo ang.'

TUNLAI CHANCHIN

SAP RAM : Czechoslovakia rama Czechsho leh German mi chungchang thu kha an la sawi fel thei lova, indo awm mai thei tûrin an ngai a, an inring deuh ṭhup mai a ni, Kumpinu ram aṭanga palai khan hmeh rem hrâm a tum a, an la inbeho ṭhin taknaa, an inrem thei dawn lo a ang hle mai. German lam pang, Sudeten mi lam khan rorelna lamah leh thil dang hnathawhnaah te anmahni lam ni ve

tûrin an ngiat a, an ngiat tam deuh a ni awm e; lehlam zawngin kawng tamtakah an ngiat ang pawh an remti thei a, an ngait zawng zawng êm chu an rem tih pui thei bik lo a, German lamin a ţhen chu kan ngiat lô mai ang e an ti duh si lo.

German ramin Russia te, Rumania te, Yugoslavia leh Hungary te an bia a, indona te lo awm ta mai sela engtin ngeni ang, tiin an ţanna lam tûrte an zawt thlithlai deuh a. Russia hnenah chuan Japan nena in intih deuhnaah pawh ka lo mawlh si lo a, a ti a. Russia chuan Czechsho hi kan thutiam angin kan ţanpui lo thei lo an ti deuh a– Hungary chuan engmah a tiam duh mang lova, indote lo awm mai se khawi lam lam mah kan pui lo ang an ti zawk a Yugoslavia leh Rumania erawh chuan engamah an tiam lova. Kumpinu lam hian tunţum thua indona a lo awm mai chuan Czecho slovakia hnena an thutiam leh an tih tûr chu ti lo thei nim an inting lova.

Chutih a-lai chuan German sipaiho an indo lem chiam mai a, an ti nasa deuh a ni ang chu sawrkar dang te pawhin indo lem dan pangngai a ang lo deuh e an ti a, an hlau thawng hle mai. Sipai chang an indo lem lova, midangte pawh indo rual chu an ko vek mai a. ram danga zin tûr pawh an khap a, an ti nasa hle mai.

China leh Japan—— Japanhoin hma an la sawn ta zêl a ni=Hankow lama Liuan khua an la ta. An lak dawn chuan an inbei nasa hle mai a, khawlaiah an inpawmchilh vak mai a ni. Juichang lam pangah

chuan hma an sawn thei lo. Yellow lui chu a hmar lam kam mel 60 lai Japanin an luah a, a lehlam kamah China an awm a, vawmpuahin Chinaho chu an bei ṭhin. Kingshan khua pawh vawmpuahin Japanhovin an bei a, vawmpuah 200 lai an thlak a, nunauto pawh an thiin an hliam nasa hle, 1000 lai an ni.

Chinahoin Sanghai khua an la bei ta zeuh zeuh fo a ni awm e, a khaw thlanglam pangah an bei a. Hnam dangte chu an ral tlan a, an beih hnuhnun ber August ni 21 chuan Japan tam fê an that a, an inbei te chu 1000 lai an ni an ti. Peking khaw kiang lawka Japan rêl tlan lai halpuahin an lobei a, rel te chu a chhia a, mi erawhchu an thi lo.

=:o:=

Palestina ram lam lah kha an la buai ta fo mai. August ni 26 niin Jaffa khuaah vawmpuah an ti puak a, chumi an chuan Arab mi 24 an thi a, 35 an hliam a. Jaffa khuaah vek hemi ni hian Sawrkar tawlailir an lo bei bawk a, Arab mi, tawlailir khalhtu a thi a, a ṭhian chu a hliam a, chumi tlai vek chuan Juda pakhat an that a, a tuk zingah Juda mi englo hal an tum a, Policein inkhawm tih darh an tum a, an darh duh loh avangin an kap a, ṭhenkhat chu an hliam nual.

MAHNI

Kan dam chhûng hian kan zingah thil pahnih pawimawhtak mai a awm a, chu chu Mahni leh Mi dang a ni. Engemaw changin keimahni aiin mi dang ngaihtuah an ṭûl ṭhin a ; engemaw changin mi dang [illegible] ngaihtuah a ṭûl ṭhin Thil tih ṭûr

tam ber sawi pawhin mahni intheihnghilh a hlauhawm a ni. Hmun tin hotuten thil ṭha an ngaihtuah leh an thu zirtirah chuan anmahni ngei chu martir a ngai a, khaw tlang tan thil ṭha sawi leh hnam tana thil sawt leh ṭha ngaihtuahin mahni intheihnghilh a hlauhawm. Thu ṭhaber pawh misual sawi a nih chuan, a mawi har a; taimak thu pawh thatchhiam mi fuih chuan a sawt theilo ang a. chutiangin hnam **leh ram** tana thil ṭha ngaihtuahtute chuan an thil sawi leh an duh chu ti takzetin an duhzia lantir sela, inzirtirna hi a sawt zual ang. chuvangin mi chunga thil ṭha tamtak kan sawiin keimahni intheihnghilh a hlauhawm.

Hmun tina hruaitu chuan milian, lal, leh mi-mir pawhin thil kan sawi leh zirtir tûr kan neih chu keimahni Mahni kha inhneh hmasain, mi dang hnenah hrilhin sawi ṭhîn ila; zirtîrna chu a chak hma ang. Skul zirtîrtuin a zir tawh hnu naupang hnena a hriat tawh hnu a zirtîra a sawt thei angin, kan zirtir tûr thuah chuan mahni intheihnghilh tûr a ni lo mahni ngei kan ni hmasa tûr a ni.

2. Chutitaka mahni a ṭûl chungin mi dangte hi an ṭûl em em bawk si a ni. "Mi dang chungah thil ṭha ti la i chungah ṭhatna a liam ang a, mi dang hmangaih ngah ber chuan hmangaihtu a ngah ber," tih a ni. Chutiang chuan mi chunga thil ṭha engtia tam nge ka tih theih? tih hi inzawh ṭhîn tûr a ni. Kan ramah hian mi ṭhenkhat chu an finna leh an chinchang hriatna hi chhawr a har em em a ni. Rawn mah ila bei-

a dawnga (mi hauh avangin) mahni ram tan leh mahni ram mite tan thinlung put ching ila. Mizo fa ram danga awmte kan ram ti mawi tûra kan fuih leh ram tan thil an ngaihtuah thiam hle angin, keini helai Zo ram chhunga mite hian kan hriatna neih-chhun leh finna neihchhun hi midangte hleh ve ţhin tûr a ni. Kan ţhenawmte tan thil enge ka tih theih a, khu-leh-tui hlim zawk nan enge ka tih theih ?' Chutiang zêlin mi tinin mahni hmasial loin mi dang ngaihtuah ţhin tûr a ni. Kan ram thiltih dan tamber hi nguntaka thlirin mahni hmasial a ang lutuk fo ţhinin ka hria.

Sapho zîngah chutiang chu a tamloin a rinawm. Mahni tan nilova mi dang tana an chakna leh theihna zawng zawng thih thlênga inpe an awm fo. Mizo ram ah hian a tîra kan thiltih chu mi tan ang hle ţhin mahse a rei deuh hnu-in mahni tan a ang leh ţhin. Chutiang a nih loh ber pawhin a tawpah chuan Induhna a awm leh thuai ţhin.

Mi tana thil kan tih leh kan sawi ţhin chu **In ngai hlû** leh **Induh** mai loin, mi dangte erawhchuan mi ngaih hlut theih chu a ţha a ni.

Chutiangin kan dam chhûnga thil ţha tih kan tum hian thil chhetê-a kan ngaih leh hotaka kan dahte hi, ram ţhatna daltu an ni thei a ni. Keimahnia **chutiang mai mai** kan ti leh **a pawi love ti ţhin** angte hian dip cher ţhatak an nei ţhin. Chuvangin damchhûng nî te hi nguntak leh chiktaka ngaihtuaha **mahni** leh **midang** inhman dan hi [illegible] ngaihtuaha chîn tûr a ni

Registered. No C 2425.

CHANCHIN BU

Bu 10na } OCTOBER 1938 { A man kum 1 Cheng 1/- Daka thawnin 1/4/-

Enkawltu (Editors) : Sainghinga & L. Kailuia Sailo B. A

Chhuahtu (Publisher) :- The Assistant Superintendent. Lushai Hills, Aijal.

"I neih zawng zawng khawhral suh ; i hriat zawng zawng ring suh ; i hriat zawng zawng sawi chhawng leh suh"

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS, AIJAL.

TLINLOHNA.

Mizo hnam tlinlohna hi kan ziak chhuak zeuh zeuh va, mi ṭhenkhat phei chuan mahni inmualpho chauh vah min ngai a ni thei e, chuti ang nih chauh mai pawh chu a awl hle ang. Amaherawh chu mi ṭhenkhat talin rilru siam nan an lo hmang dah law maw tiin, inmualpho nih dáwn lo vin, hrehawm ti chungin kan han ziak ṭhin a ni. In sawisêlna mai mai a ngái lo vin, "heng hi kan tlinlohna a nih chuan tlin zawh ngei i tum teh ang u," tih rilru puin lo chhiar ṭhin ula, a lawm awm em em ang a, reilote hnua "kan

tlinlohna ah khan kan tling 'zo ta e" tiin ziak chhuak leh thei phei ila chu a lawmawm leh zual ang.

Tlinlohna inhriat hi tlinna, ṭhatna leh hmasawnna bul a ni ve ṭo a ni. Tling zova kan inhriat chhûng chuan lungâwi a awm mai a ni deuh ṭhin a, hmasawn tum leh chuan a awm ṭhin lo. Kan tlinlohna kan hriat a, mite pawhin kan tlinlohna min hriat pui tih kan hriat chuan tling zo nih tumin tha a thawk theih zawk a, hma kan sawn ṭhin a ni. Tlingzo si lo va, tling zo emaw in tih hi a hlauhawm a ni. A tlangpui a mizo tlinlohna kan ziak chhuah ṭhin ang hi ziak lo ila chu Chanchin Bu chhiartu ngawt te chuan mizo hi hnam dang ai in kan lo tling zo va, kan lo fel zawk zel a nih hi tih theih tur khawpin mizo sipai leh sikul a zir chanchin hi ṭha tak tak a chuang ṭhin a ni a. Heng an ṭhatna hi kan lawmpui lo a ni lo va, nimahsela an mahni in sawi ang lo tak hian an ngaihdan kan ngaimawh tur leh kan ngaihsan tur an mahni hotu te ngei te pawhin in tlâk lo, an tlin' ve lo min ti si ṭhin a, kan ṭhatna lam ngawt kan in hrilh a kan tar lan bik chuan kan ṭha tak tak emaw kan ti ang a, kan chhiatna a ni zawk ang tih a hlauhawm a ni.

Mizo chauh hi tlinlohna nei kan ni bik lo va. Hnam engpawh hian mah ni tlinlohna lam chu an nei ve ṭheuh va, an ṭha famkim bik lo. Amah erawh chu an tlinlohna aṭangin an inzir a, an tlinlohna kha hre rânin, theihtawp an chhuah a, an lo tling zo ṭhin a, chuti ang a tlinlohna inhria a, tlinlohna aṭang a zir

thei apiang chu hnam hlawhtling, mi hlawhtling an ni ṭhin. Kan tlinlohna kan sawi te hi kan tum chuan kan tlinna ah kan siam thei a ni. Mizo hi hnam mawl tak ni mah ila, kan phatawkah chuan thil zir thei lo leh ngawng lutuk kan ni bik lo va, kan phak chin chu kan thiam thei thuai a, hnam dangte khum em lo mah ila, kan tluk ve thuak zel a ni a. Kan tlinlohna lam hi insiam ṭhat tum ila, kan hmasawn-theihna kawng a ni ngei ang.

Tlinlohna hi min daltu ah kan nei reng tur a ni lo va, kan hmasawnna lakna a siam tum hram tur a ni. Vawi hnih khat tlin loh avangin kan peidawng tur a ni lo va, hnam ṭhanglai kan ni a, tinchhiah pah leh tlin loh changte chu kan nei ngei tur a ni a, theih-tawp chhuah in tlin hram ken tum zel chuan kan la tling ve thei chêk ang.

L. K. S.

MIZO RAM

Kelkang khua halhna hun avanga lennun let hnih cháwi leh puakpiun a tina kohk lo insak an nih tur kha an lo ṭhat tak deuh avangin Bawr apan a ngaidam ta.

Lungin tâng chhuak thu kha mi ṭhenkhat in an hre chiang lo a ni awm e. Lalup chhuah an ni a, mipui zingah a pumpa deuh in eng, sakhua mah an bei ve-tûr a ni lo tih a ni a, an mahni in lam leh fianrial a sakhua an neih khap a ni lo. Tûn hma lama an tih ang deuh va, vântláng zinga tih an âwi lo a ni.

x x x x

September thla chhûngin ruah sûr a tam hle mai a, ni 18 aţanga ni 20 ni thlêng khán khua a cheng a, ruah lah a tam a. Tuite a lian nasa hle a, lei pawh a min hle mai. Aijal tuikhuah pawh a liam a. Ni 18 chhûnga sûr chu a tehna ah inches 1.16 a ni a, 19 a ni chu 5.32, 20 a ni 2.15. a ni.

x x x x

Shillong sikul naupang pahnih hotute thuawi loh avângin sikul aţangin an hnawtchhuak an ti a, pawi kan ti hle. Thuawi theilo, thunun theih loh kan nih hi mi te min relna ber pakhat a ni a, vântlângin engmah in hremna kan nei lo hi a pawi hle mai. In hrem dán, inzirtîr theihna tûr ngaihtuah chhuak thei an awm lâwm ni aw?

x x x x

Mizo ram ţam thu kan sawi tawh a, hmun thenkhat ah chuan an ţam nasa hle an awm e. Thawk khat lai chu, ruahsûr hma denh te khân Aijal ah pawh lei tûr avâng hle. Tûn ah erawhchuan áwllên a lo ni ta a, buhfai zawr chu an awm leh ta hle zâwk.

x x x x

Dawrpui vênga nupa an in khing a. A nupui in a pasal chu min hrai hlum a tum e tiin a khing tlat mai a, daktor te an ko va, hrai hlum a tum hriatna a awm loh avângin a khing hneh ta lo va. A pasal chuan hetia thil ni lo lo min tih tir tum— lung in pawha min khung hreh lo chu nupui ah ka nei ngam aw-zawng lo, ka hmelma lian ber a ni a lawm— kan in nupa lo vang

a, a man ba pawh ka pe thei lovang tiin a ṭang ve thung a. Bawrhsap pawhin mipa tin awmpui leh a hlauh awm tih a hriatpui a. A nupui leh a nupui a chhûng ten a pasal an biak lungawi tham chuan haw leh sela, an biak rem theih loh chuan a nupui hian sum a chhuah a ni tur a ni, a ti a. A nupui chuan a pasal chu naupang chite thlem takin a thlem leh a, zan khat zawng a pasalin a lo hual zo am awm a, bei dawng lovin zan dan ah a luhkhung leh a, a chhuak duh lo va, vantlang hnuai a tichhuak tûr a an pum hnu-ah a pasal chuan a pawm leh ta a, tûn ah chuan an ni nei ṭha leh ta mai ti. "Mi in leh mualin mipa inṭhen tûr a lo chelh na ngei kan ti ang nge, "Awmkhat hlawhtlang lo mah la, bei la bei nawn tawh kan ti ang aw?"

* * * *

MIZO ZAWNG ZAWNG HNENA LEHKHA THAWN.

1. Kum 1905 khân mizo ṭhat dûhtu pakhatin mizo chanchin a ziakna-ah mizo tellohna zual deuh deuh chu heti ang hian a sawi a —

(i) Mahni inunna nei lo, mahni in enkawh thawh vê si lo va mite thil dil leh lâk chung.

(ii) Mahni intihnghehna tur zawn a guhsak lo, khaw-sak dân tih danglam tum lo.

(iii) Kam-tam, a rûk a inkher hmang, inkhin ching.

(iv) Mipa chuan an thean phawt chuan hnathawh leh thasên pumpelh an tum ṭhin.

A ṭiakna chîn kum 30 laiah hian tunlai awm dan han en ula, In fellohna ang hi tun thlengin in la nei emaw in zawt teh u. Henghi infellohnaa sawi tur a la nih chuan in rawn tlang ula, a tih ṭhat dan tur ngaihtuah teh u khai.

Tun hma lama in awm dan ngaihtuah hlek ila, a sawt a ni thei e.

2. Tun hma lam thlirna : Hmasang ata, in pi leh in pu chen a pêm leh insawn ching hnam in ni a. Chutih avang chuan nakin hun lam ngaihtuah lo vin **tunlai** chauh in ngaihtuah a. Nakin hun te chu dan theih a ni lo va, an lo thleng ngei ngei ṭhin tih i theihnghilh suh ang u. Sorkar awpin muang takin in awm a, mihring te in pung zela, in tlangte erawh chu a pung thei chuang lo va. Thil awmdan hlui te chu awmdan tharin a rawn thlak ta a, thil thar rawn inher chhuak te remin in nun dan te chu in din' thar tur a ni tih hi in hriat ran a hun a ni lawm ni ?

In ramte, in inte, in hriselnate, in sumlehpaite, vantlang phuisuinate ngaih tuah a, in mipa thatchhiat te in khin te, kamtam te tihreh tumin eng emaw chu in thawh tawh le ?

3. Ta bik neihloh hian thil engkim a tinghet lo. Mizo hian hmanlai ata tawh "ka ta" tih tur meuh hian engmah neih an lo nei ngai lo va. Awmdan te a danglam a, pêm te a khat hlê tawh hnu pawh a "ka ta" tih tur engmah in la neih loh fo chuan tun hnu kum 20 ah te chuan engtin nge in awm ang le ?

In taksa mamawh zawng, Sap bawkbawn te, hmar-

cha te, fû te, anţam zikhlum te, purun te, sethlum te, huan thlai dang te in chin a, hmute pe tur bawng te, kawmawl lum neih theih nan beram te in vulh a, enkawl harsa lo leh sen so tam lo in nghet te, khaw khat vawk khung hona hûangte, bawng in te, natna tlêm theih nan a tukhur lai leh vawn thianghlim te, tual lai leh in vêl tih fai awlsam nan a mahni in ţheuhva bawlhhlawh paih lawkna bawm te nei dun diam, nangmahni din chhuah vek khua te hi, in ril-ruin in suangtuah in, in duhthu an-ah in neih thei lawm ni ?

Heti ang hi zawng, in zinga mi pakhat hlawhtlinna chu in vaia hlawhtlinna a ni a, a chan chu in vaia chan a ni a, mi pakhat thil neih chu vantlang ţhat nan a pawimawh tih in hriat hun chauhva awm thei tur a ni.

4. **Pumpelh kan duh ţheuh zia:** In zingah hian ram dang a mi, kum tam tak chhûnga finna te an pi an pu aţanga pianpui a nei an awm a. Chung mite thurawn pawm loh chu finna a ni thei lovang. Nimahsela, mizo ten an zawm duh loh avang chauhvin heng mite thurawn hi ngaihsan a ni lova. Mite ngaihthiam zawng thurawnna hi thil hlauhawm pawh a ni zawk thei a, mizo ram tana ţha lo tûr pawh a ni zawk thei a ni, chutiang thurawn chu malsawmna anih a hnêkin hlauhawm a ni thei ani. Thurawn ţha te chu zawm harsatak a ni fo ţhin a, nimahsela feh kawng nuam tak zawh a, i tum lohna lam i thlen ai chuan a tir a-

tanga chhuk leh chho pumpelh tum lovin kawng chho tak lo zawh ta nghal mai la chu a tawpah chuan i ding chang zawk daih ang.

Thurawn tha mi ngaihsak peih loh zawng ang te chu kalh awmlo takte pawhin mi fakna ûmin, a harsatna te chu pumpelh tum in chhuanlam mawi tak an siam thîn.

Chutiang rilru chu ban ula, chutiang **mifing** chu kan zingah i duh suh ang u. Kan ti duh lo hrim hrim ti nghal a hlawhchham chu hlawhchhamna ni ve ngei mahsela, rinawmlohna, (verthern) a ni lo tal a, chhuanlam ni lo tak tak, nakin lama tih lan leh ngei tûr siam zawng rinawm lohna a ni ngei a ni.

5. **Mizo ropuina— Ropuina a ngaih loh** Mizo hian a thenawm phaia mite aia taksa chak zawk, an tluka thil hriat theihna leh ram maktak an nei a. Heng hi theihpatawpa chhawr i tum ang u. Heng thil kan chhawr theih lohna chhan ber chu **ta bîk** a neih kan nei lo va, mi dangte angin kan in te kan **in ro**, kan pi kan pu chena kan in a nih ve loh avang a ni tih i hria ang u. Ram nghet pawh nei lo, huan nghet pawh nei lo, in nghet pawh nei lo mi chuan kum khat chhûng khamkhawp bak chu deh chhuah chakna leh duhna a nei theilo a ni.

Mamawh pawh nei lo, dam chhunga chan nghet pawh nei lo mi chu, mi vak mai mai, din hmun leh pawimawhna nei lo a'ni lo thei lo. Kan thinlung a pêm duhna rilru hian kan ram tan a nakin hnu lam

dawnna a dal a ni. Nakin hnu lam tur ngaihtuah lo mi phawt chuan a theihna leh a thahrui theitawp in a hmang ngai lo.

6. **Mizo inpum khatna hi a bo ang tih a hlauhawm zia:** Chhiartute u, sorkar in lal ho ram te rî a kham sak a, dan zawm tur te a tuk tak a chin ah hian thingtlang khua te hi him takin, an dep tu khua te rûn leh do hlau lo vin an lo awm thei ta a ni tih in rilru ah a lût tawh ngai em? Heti anga an awm hma chuan khaw khat mi chu mi pakhat ang a an ṭan' rual ṭhin zia in ngaihtuah tawh ngai em? Mi dangte an vanneihna dawng zawk, khawtlang ṭhatna tur a vantlang in a thawh tlan tur thu pawh a hruaitu leh entawn tlak ni awm zawk, hlawh nei te hi a sual a te an ni hlei hlei mai. Hman lawk ah khan Burma sipai atang reserve a awm tawh mizo pakhat chuan hnatlang a awl bik theih na Bawrhsap hnen ah a dil a. Vantlang ṭhat na tur, a mah ngei pawh in a chhawr tur, lo awm ta lo sela a mah ngei pawhin a a chân tur thil ṭha thawh ah chuan thawk ve lo va in thiarfihlim a duh mai ani tih a ti lang a.

Mi vak mai mai, an chhungte, an khuate leh an ram tan a eng mah ngaihtuahna nei lo mi ni si lo chuan chuti ang rilru chu an pu lo vang. Chuti ang rilru put a hnêkin a vanneih na dawn avang a lawm in, mi zawng zawng tan a ṭha tur a ni tih tilang hmasatu a ni zawk ngei tur ani. Chutichuan mizo hnam—

hnam huaisen, hnam ţha, hnam ţhanglai in nghahna lung chu a phûm ang.

7. Khua leh tui ţha nih a mizo ram siam ţhat lehna : Khaw dân sâwm in nei a, zir fo ula, ngaihtuah ula, in hriatthiam loh leh zâwt zêl rawh u. Chumi dan chu in hman a, in khua a khawtlang thawvenna ngaihtuah pawl chu in tih puitlin theih chuan nangmahni ngei in in zo ram chu hnam dang te zah tlakin in siam dáwn zu nia. In zinga hnam dang awm ve te chuan in tih tur an kawhhmuh thei chauh che u a, nangmahni chauh vin in zo ram chu a nih tur ang in in siam thei a ni. Pumpelhna a awm lo. Rin awm taka, taima tak a thawk zêl in, mizo ni ve lo, in hruaitu han te thurawn che u ringin, in insiam ţha thei a ni.

Tunah chuan Mizo ram pawn lam a mite aia hnuai zawk a inngaih na rilru in nei a, mite tih dan thîk a, an tih dan lak a in tih sán in tum a, ngaih tuah lo vin an tih dan apiang in thîk a, in la zêl mai a. Vai kawr pan mai mai zawngin hlawhtlin in beisei thei lo vang. Heta kawng zawng kawh hmuh tak ang lam hian in tha thawh ula, mahni ta tih ngam tûr neih tum ula, in in leh in khuate vawn ţhat tum ula, chuti ang rilru nei a in tha hrui in hman chuan hnam ropui nih theihna chi in tuh a ni ang a, phû uk lo va in awh viau, mite ngaih sanna pawh 'mi tih dan la chhawng mai lovin, in hlawh dawn zu nia. Vailen chinah khan in zo ramah hian thil nasatakin a lo dâng-

lam ta a. Chhung kaw nghet leh khaw nghet, mizawm tlang khua hlîr in zo ram a awm tûr a in dir-chhuah na kawng ah chuan tih theihna in nei a ni tih lau tir rawh u.

Tih theihna te chu a chuang a hamin in nei a, tumah in tluk lo lo ve. Awmdan thar rawn in her chhuak te hmeh leh rema nun dan tur rilru thar nei ula, chuti anga rilru neih thar chu zah ah nei suh ula, uan nan hmang zawk rawh u.

In zînga hnuaihnungber te nen in nun dan thar chu ching ho zêl rawh u. Chuti anga thil tih tlan leh tih ho zelna rilru neih loh chuan in zinga lehkha thiam deuh te hian vantlang rawng in bawl tha thei lo vang. In tum loh leh in hriat loh vin vantlang, te chu in lo kal pên san ti a, vantlang laka in mthmaifihlim avangin mizo tak tak pawh in tling ti lo ve.

Thlirtua.

TUNLAI CHANCHIN.

Tunlai Europe ram chanchin chu mim deuh thawin thu thar leh thu hmang a awm mai a, ziak chhuah pawh a harsa hle mai. Vawiin anga thu ang lo vin a tukah thu a awm leh a. Tuna kan ziak pawh hi kan ziak zawh hnu a Sap chanchin bu ah chuan a danglam leh tawh a ni thei e.

Czechoslovakia ram thu, thla hlui a kan sawi kha an buaina chhan ber chu a ni fo va. Kumpinu upa

pakhat ho va inremna thu an ngaihtuah lai lá lâ-in thu a buai deuh deuh mai a. Czeck ho vin an theih ang tawkin an rama German mi awm te chu tih lungawi an tum a, an ngiat ang tam tak an rem tih sak a, nimahsela German chi an lungáwi hlei thei lo va. German chi chu German ram a hotu ten an vui pui bawl; si a, an ni ho lahin an râwn bawk a. Czechoslozakia rama German awm zawng zawng in an mahni duh thlang sela, German ram a awm nge an duh Czechoslovakia ramah an ti a, Czeck hotu ten an rem ti thei lo va.

Czech Sorkarin an rama German pâwl pakhat insiam chu pawl a insiam an awi lo va, bang turin thu an pe a. German chi zawng zawngin an silai leh a thawmhnawte dar kar 24 chhungin Sorkar hnena pek vek tur a ni a, a pe lo chu nasataka hrem an ni ang an ti a.

German chi tam tak, indo rual chu German ram lamah an kal a. Herr Heinlein a ho vin sipai pawl angah an insiama, sing li lai an ni a, Czechoslovakia rama an chi pui te tanpui peih rengin an insawi a. An ram ri bulah chuan thu eng eng emaw a awm reng a, an buai talh talh mai a. An thu chu an mahni ram chhung thu mai ni lo vin a lang ta a, ram dang ten an hlau thawng a, Europe ram a indo pui a chhuah an hlau va, an in ral ring hlawm hle mai a. Germany leh Czechoslovakia lo indo se Sorkar dang te a kaih hnawih dawn a ni a.

An in kaih hnawih theih dan tur zia han sawi lawk

ila. Czechoslovakia hian France leh Russia Sorkar te hi thu a lo thlun pui a Czechoslovakia chu Sorkar dangin lo rûn sela, an thu thlung ang chuan an ṭanpui tur a ni a. Russia leh France hian German in an rûn chuan kan ṭanpui ang an ti reng a. France leh Kumpinu hi inṭhian tak an ni a, Kumpinu hian a ṭanpui a rinawm bawk a. Germany hian Italy leh Japan hi a ṭhian thar a, hengte ṭanpui chu a beisei ve bawk a. Chung ho leh Sorkar dang te an tel chiam dawn a ni a.

Indo lo va inrem theihna a awm in an ring a. Thu te a lo buai deuh deuh va, indona lo chhuak mai dawn a a lan avangin Kumpinu upa ber chuan Hitlera German hotu ber phawt mai ila a ṭha ang e a ti a. German ramah thlawh theihna-in a va zin ta a, an va sawi dun ta nek a. A lo haw leh hnu in France upate nên an inbia a. Indo lo va inremna dan an ngaihtuah a. An ngaihtuah a an thu rawt chu Czechoslovakia leh German Sorkar hnenah an thawn a, an remti emaw ti in. An thurawt chu belhchian deuh hi a ni a:—

Czechoslovakia rama German hnam bithia, mihring 100 a German chu 75 leh a chuang awmna hmun chu German ramah tel sela, chu mi ai a tlêmna chu Czech ramah awm sela. Czechoslovakia hian Russia leh France nên a an thuthlung kha ṭhiat sela. Chumi aiah a ram deptute leh France leh Italy leh Kumpinu Sorkarin Czechoslavakia ram hi amaha tâl hrang fo a awm tûrin

thu tiam záwk sela. German mi la awm te kha Czeck Sorkarah chanvo nei ve deuh sela an ti a. Czechoslovakia Sorkar chuan an remti mai a. Remti lo thei pawh an ni lo va. Ṭanpuitu a an ngaih ber ten an tih miau si chuan remti lo thei pawh an ni lo va. Chumi ang thurawt keng chuan Kumpinu upa chu Hitlera hnenah a va zin leh a. Hitlera chuan thil thar a lo ngiat leh ta a. Kumpinu upa chu German Sorkar thu duh dan kengin a lo haw leha, chumi thu chu Czechoslavakia Sorkar hnênah a pe a. An remtih leh tih loh October ni khat ni hma a sawi ngei tûrin Germanin an tuk a. Chumi Hitlera duh ṭhenkhatte chu hetiang hi a ni :—

(1) German tamna Geman rama lût tûr te chu October ni khat hma ngeiin luh tir tûr ani.

(2) Chung ram te chu a awm angangin, engmah tihchhiat loh vin pêk tur ani.

(3) German chi German rama lût tûrte chu phal vek tûr ani.

(4) German chi, tunlai Sorkar buai avânga lungin tângte chhuah vek tur ani.

(5) German tlêmna hmun ah chuan an mahni duh ṭhlan tir tûr a ni, German rama tel nge an duh, Czeck ramah.

(6) Ramri chu zawi deuh pawhin la ṭhen ni-se.

Chu thu chu Czeck ho vin an duh lo va, rang takin an duh lohzia an hrilh a. Indo hlauh thâwn awm takin a awm leh zuàl ta a, hmun tinah an in ralring a.

Kumpinu leh France upa te an inbe leh a. An inbiak lai chuan America ram lalin Hitlera te, Czeck te, Kumpinu leh France hnenah lehkha a thawn a. Indo lo vin inrem tûr a ni. Europe ram lo indo sela, America pawh inthlai fihlim hleih theih a ni dawn lo a, a ti a ni an ti a.

Hetiangin indo lo awm mai dâwnin a lang a. Nimahsela tumah hian indo tak meuh hi zawng an duh lo va. Kumpinu upa chuan German ram te, Italy te leh hmun dang aţangin lehkha a hmu teuh fo va, nu te phei chuan indo an duh loh thu hlin an hrilh ani awm e. Inremna a lo awm a berei awm ani, min an duhloh êm avângin.

Indo lo awm hnai deuh va an hriat avângin India ram lal tam tak chuan Laisap hnenah thirhrui an thawna. Indona a lo awm a Kumpinu a tel ve chuan kan theih angin kan ţanpui ang an ti hlawm a.

Aigupta ram lal pawhin Kumpinu ram a tel ve chuan kan ţanpui ang an ti bawk a.

x x x x

Spain ram indona sawi tur a awm lo. Ruah a sur avângin engmah an ti hlei thei lo va, a tu lam mah in hma an sawn chuang lo.

x x x x

Japan leh China : Hankow aţanga mel 60, Yangtze lui kam a khaw pawimawh tak pakhat Tienchiancheng

ah chuan nasa takin an indo ani. Hei hi China sipai hmunpui luh theihna a ngaih a ni a. Japan in lalpui leh vawmipuahin an bei vak mai a. China tanna te pawh an tichhe hle in an sawi a. Chuti anga an beih avangin chumi khua leh Hankow chu a in lak that theih mang loh an ti. China ho chuan hlauh thawn awm in an la sawi lo va. A rawn beitur te, a hnung lama tang te chu beih an tum a ni. Japan ho chuan China lam sipai thlawhtheihna 8, thlawhtheihna dang 3 ti chhia in an in sawi a. Hankow hi lak loh an in ring lo va. An sipai te an zilhna ah chuan Hankow lak hnu hian sipai zingah inthlahdehna a awm thei a ni a, kan hnam kan chhiat chuan loh nân fimkhur a hun a ni. Tuna in tuar ai mah a hrehawm tuar pawh a tul ani thei a ni a, an in ti a.

League of Nations, sorkar hrang hrang inkhawm ahan Japan leh China thu an ngaihtuah a, a thiam lo zawk a an ngaih chu silai leh thil dang a intam an tih ang khan Japan hi tam tur ani an ti a, mahni sorkar kar in an duh leh an tam ang a, an duh leh an [illegible] lo dawn ani.

Europe rama indo hlauh thawn awm tak kha in[illegible]hna an siam leh ta a, indo a awm rih dawn lo tih [illegible] hre leh ta a, an inrem dan chu engmah kan la [illegible] lo va, thla leh ah chuan an inrem dan kan chhuah [illegible] thei tawh ang.

x x x

Registered. No C 2425.

CHANCHIN BU

Bu 11na | NOVEMBER 1938 | A man kum 1 Cheng 1/- Dika thawnn 1/4/-

Ṭhkawltu (Editors) : Sainghinga & L. Kailuia Sailo B. A

Chhuahtu (Publisher) :- The Assistant Superintendent. Lushai Hills, Aijal

Mahni infakah leh sakhi ngal ah engmah a bet lo
Mizo Thufing

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS, AIJAL.

LALCHUNGNUNCA HAUHNAR

Kan ṭhian duh tak Lalchungnunga kan hloh tâk mai zia hi mi tamtak chuan in hriat tawh ka ring a; mahse tamtak chuan hriat chian leh zual in duh in ka ring a. Tin, amah hi Mizoram m a kan chhuan leh kan beisei tak ani bawk a, hetia hun lo taka mi lo bosan ta hi pawi kan ti êm êm ṭheuh awme. Amah hi Calcutta ah Scottish Church College a B. A. pawl ani a; Sapṭawng a thiam hle avangin Honours an tih a la nghe nghe a. Kum 1939 April thla a B. A. ekzam tur a ni tawh nghe nghe. A chanchin dang sawi

hmain amah kan hloh tak zia lo sawi hmasa ila.

Kan College chu Puja (vai pathian biak) chawlh kan nei a, mizo ram ah Synod a awm dawn avanga hawng kan ni bera. Tlangdung a haw lovin luidung ah lawngin kan chhova. Lawng ah chuan October ni khat zing aṭangin kan chhuaka, chu chu inrinni a ni a. Lawng chu a tawt deuh avangin lawnghnung-lam ah lawngkarmi te awmna ah chaw kan in ei chhawk ṭhina. October ni 2 ni chuan zing chaw kan in ei chhawka. Kei leh Lalhmingthanga chuan kan va ei hmasa a, tin chung lai chuan lawng a kal zela. Kan cikham chuan Lalchungnunga leh Lal-hmuaka leh Lalnghinga chu chaw va ei ve turin kan hrilh a. Tin, anni chuan kan tihdan pangngai in lawng pawn lama n au kham chu an zawh a. Lalnghinga chuan a zawh zo deuh thaw tawh tih hian Lalchung-nunga chuan a zawh ve leha, tin, Hmuaka erawh chuan ni a sat deuh avangin inchhungah a lukhum a la a, kan kiangah a la awm a. Tichuan Lalchung-nungan a zawh phei lai chuan a dawm a pelh nge ni a rah a pelh, chuang takin kan hre lova, a tla ta a. Lalnghinga chu alo hawi kira, "Lala a tla e," a ti a. Tichuan keini lawng chhung ami chu kan tlan chhuak-a, mau chu a man turin kan han lek ringawt a, lawng chu an han hawlh ding thuai bawka. A tlak veleh vawi khat chu a rawn in hai chhuak zawk awma, mah-se lawng chhung aṭanga tlan chhuak chuan kan hmu

hman lo deuhva. Tin, a tlakna kha suar khauh lai tak a nih avangin a lên thla chak hle ani ang chu a lo lang leh zawk kan han hmuh lehna chu thlang fe, hlam nga aia hla ah hian kan hmu a, chuta chin chu a pil ta vang vang mai a ni. Kan lawngpu leh mau la miṭhen khat awm chuan theih tawpin an zawng a. A tlak hun chawfak lai aṭangin thla thlengin an zawn pawh in tui lian khauh tak avangin engmah an ti thei bik ta lova. A tlak na hi Tut leh Tlawng inlun a-tanga thlanglam mel 2 vel ani awme.

Tichuan kan ṭhianpa chu a lo lan chhuah hma loh chu a ruang pawh kan hmu thei dawnlo ani tih kan hriat chuan kan ṭhian pah chuan mangang tak chuan vaukamah kan inrawn a a. Chutia kan inrawn chuan kan ṭhianpa tui atla aruang tal hmuh chu kan tih tur ni in kan hria a. mahse tui ahan nasa sia, a ruang lang chhuak nghak ta ila, atlêm lam ah m hmih emaw ni thum emaw nghah aṭul dawn a, chumi chhung chuan eitur kan tlachham mai dawn si a. Tin, nghak ta rêng mah ila a ruang chu tuilianin zan ah kan hriat-lovin kan channa thlang lam ah alo len bo mai chu kan hlau bawksia ; tin chu lovah chuan akiang vel ah khua a hnai tih hriatna pawh engmah kan nei bawk heklova. Tin, nghak ta ngawt ila, kan hmuh zawh si loh chuan a chhungte hnenah thu a thleng tlai lutuk anga, chutia kan hmuh si loh chuan in lam a miten 'chan chin rawn thlen hma ula chuan a ruang tal hmuh dan kan ngaih

tuah tur,' an tih chu kan hlau bawk si a. Chutiang a rilru buai taka kan ngaihtuah hnu chuan kan vanduaina tawh thu chu in lam ah a rang thei ang berin thlen ţha in kan hre ta bera. Tichuan lawnga thil rit zawng zawng chu vaukam ah kan dah veka, chhun zan zawmin kan kal ta a. Sairang chu harsa takin October ni 5 ni zan ah kan lut a. Chuta ţang chuan thirhrui kan thawna. Tin, thirhrui ah chuan a tla tih thu chauh sawi theih a ni si a, a chiang zawka hrilh turin zanlai ah Aijal panin kan chhuak leh ta a. Tin, kan thlen chuan chanchin zawng zawng kan hrilh hnu ah a pa ho a ruang zawng turin an chhuak leh ta a. A ruang chu tlang dung lam ah a lo kala, chawlhni October ni kua ni zanlai ah a lothleng a, thawhţan ni ah kan vûi ta a.

A chanchin ţhenkhat :— Tlangval chak tak leh tlawmngai tak a ni a, ţhian pawl pawh a thiam hle 'a, lehkha lam ah pawh a thei hle a, Middle pawl ah Scholarship a hmu a. Shillong ah Matric a tlin hnuin Calcutta St. Xavier's College ah I. A. a thng leh a. Tin, chumi hnu chuan Scotish Church College ah B. A. pawl a zira. Calcuttaa a zir hnu hian College intihsiakna ah pawh a thei pawl tak a ni. Tangkapui 3 leh no mawi pawh a la nghe nghe. Tin, kan College leh Hostel ah te pawh mi lar tak a ni. Kristian sakhaw lam ah pawh ţangkai tak nih

tum mi a ni. Hman deuh khan Rangoon khua ah khian India ram leh Ceylon leh Burma a Kristian Students intawhkhawmna ah pawh palai ah a kal nghe nghe a. A mah hi Mizo ram ṭhat nana mi hman tum tak mi a nih avang hian a hre chiang te chuan kan ui leh zual a ni. A ekzamna ah [illegible] a lo tlin zel avangin B. A. pawh [illegible] thin [illegible] ile. Hun lo taka kan mi chhuan tak [illegible] leh ṭhin hi a pawi em em mai. [illegible] Aṭal hmun amiten an sun [illegible] a [illegible]. Ruahsur hnuai ah harsa takin a thlan [illegible] takin an buat saihsak tih pawh kan hria. Tin, [illegible] dang ami reng reng pawh in [illegible] mah [illegible]. [illegible] anga tlangval chhuan awm tak kan hloh [illegible] hi kan Mizo ram tan a vanduai tak [illegible].

[illegible]

L. Rin[illegible] Sail[illegible].

K[illegible].

VUNG THU

Vûng hi chi tam te a awm a, [illegible] tak 6 a awm a. Damdawi ka tir hian "Vûng damdawi" an rawn ti fo ṭhin, nimahsela taksa khawi lai ah nge a vûng a chhuah hmasaka khawi lam nge a hmawh an hre chuang tawh lo va. damdawi an lak chu dik lo tak anih fo ka ring a; chuvangin a lalkawng deuh ka han sawi teh ang. Vûng hi khawsik, Ruhseh, Sawh-

vûn paih avang tein awm mahsela a vang thu sawi a harsa lutuk lo ve. Vûng chi ruk te chu heng avang hi a ni :—

1. Kal nâ, 2. Lung na 3. Santên 4. Rulhut kawm 5. Rang na 6. Thin vûng.

Hemi 6 zingah hian Kal na hi ka pawimawh tir ber ange. Hemi hi a lo ṭan dan ber chu mit vel a lo vûng hmasa a, chutah hmai a lo kai a, chuta ṭangin taksa ah tahtawl tê-in a fang ta zel a, chutichuan taksa zawng zawng a lo vûng ṭhin ani. Heti ang vei mi te chuan sa an ei chuan a zual tulh tulh maia, chi al tak ngial pawh a haw zela, chuti a lo nih chuan a vûng a reh vek hma chuan sebawng hnute leh chaw chauh ei turin fuih teh u, a sawt duh ngei ang. Mi tamtak heti anga vûngin sa ka ei in a zual ti a sawi te pawh in hre tawh hial ang.

Lung na : Hemi avanga vung lo chhuahna hmasa ber chu kerêk leh ngal ah a ni an ti a, chutah lu lam panin vûng chuan a fang chho zel an lo ti a.

Santen : vanga vûng hi sawi sei a ngai lo ve, santen vei chu a veituin a natna a sawi thei anga, a harsa lo ve.

Rulhut kawm : avanga vûng chu dan naranin pum nat an nei duh bik a, an vûn hmasakna ber chu kerêk a ni ve bawk, Lung na angin. An hmel pawh buar hmel an pu a ni. An lei chu a var deuh bik.

sikserh leh Thlanghri (Kalaazar) annih hian keikah vûng chhuak ve bawk mahsela, khawsik avangin a lo thliar theih deuh mai a. Sikserh hian khawsik hun bik a nei duh a, Thlanghri hi chuan hun lem a nei lo. La hi a lian ve ve na chungin a hnat hian dan a pawimawh lutuk love.

Rang na : Hemi natna hi khua a lo sika, lai vel hi a na viau mai a, a vûng deuh in a lang mai a. Rilphîr na nên a nat zia chu a inchhûn deuh va nimahsela Rîlphir na chu dinglam lêmah a ni a, a thlar a harsa lutuk lo ve. Heti ang natna hi dal puar an tih te lo chhuahna fo pakhat a ni an ti a.

Thin na : Thin zawn dinglam zak thlang deuh hi a vûng chhuak duh a, an khua pawh a lo sik sek sek fo va, mit chu ai-eng angin a lo eng chhuaka, thisen te pawhin an lo luak zeuh zeuh duh a ni anti bawk a. Hemi vûng hian thlanglam a hmawt a, kut leh lu lam chu a chêr êm êm ani. Rang nat vanga vûng pawh hi kut leh hmai lam a dek lo ve tih tur a ni.
Damdawi lak dan : Mahni chhung zingah heti ang vûng nei te in lo awm palh a, damdawi dik lak tum si chuan hei hi lo chhinchhiah mawlh teh se.

Saidawium te deuhvah, (a var i neih phei chuan a var ni se) damlo zing zun chu thun la, a zun chu so khawp hialin hem la, a hmel awmzia chu chhinchhiah

la damdawi Pu, hnenah sawi ang che, a tih ngaihna a hriat fel phah thei ang.

Challiana S. A. S.

NOVEMBER NI 11

Kum 20 lai a ni ta a, kum 5 lai nasataka an indo hnu ah kum 1918 November ni 11 niin Indo pui an bang a, inremna an siam ta a. Mihring leh mihring inthah an bang a, muang takin an awm thei ta a. Chuta chin chu kum tin November ni 11—indo pui inrem champhaphak ah hian indona a boral te hriatrengna lungphun bulah kan inkhawma, minit hnih chhûng kan ngawi renga, thil ri te reng reng awm lo thei se an ti a.

Mahni chhungte leh ṭhiante chân tan chuan hemi 'ni hi ni pawimawh a ni zual a, an urhsun em em bawka. Vantlang, mahni chhungte leh ṭhiante chan ve lo tân pawh ni pawimawh a ni a. Indona a awm tak loh avangin an chhûngte leh an ṭhiante an chan lo va, an mahni pawhin an him phah a. Muangtaka an awm theih nan mi tam takin an nun an pe a ni a, urhsûn taka an serh ve tûr a ni rêng a.

Kumin hian mi tamtak, Saprama mi leh hmun danga mite pawhin, hemi November ni 11 hi an urhsun zual ngei ang. Thla hlui lawk khan indona nasa tak chhuak dawn ṭep in a awma, a awm leh tak loh avangin.

Indopui ah khan kan mizo fate pawhin an theih tawk chuan an thawk vê a, ṭhenkhatte chu ral lakah thi kher mah suhse, indo avangin ram dang ah te an boral a. An hriatrengna lung pawh hmun khat ah Aijal khua ah an phun a. An mahni leh mi dang tam tak boral ta te avangin inremna a lo awm thei a ni a. Hemi ni ah hian kan theih angin inremna leh muanna min petute chu kan hre rengin an hriatrengna ni hi kan urhsûn ve tur a ni.

Lammuala kan kal a, Sipai lam kan en mai hi kan duh tawk tur a ni lova, keimahni mi te hriatrengna bulah ṭawngṭai turin, kan val ṭha nun chan te hre reng turin kan kal khawm tur a ni. Kum in hian i uar ang u khai.

Lammuala kal te pawh in hei hi hre reng ila, mahni kianga mite pawh hrilh ṭheuh i tum ang u. Laipui vawihnih kah kar hi ngawih reng hun a ni a, chumi chhûng chu ngawi rengin i awm hram hram ang u.

L. K. S.

MIZO RAM

Hmar lam.

Lalchungnunga, Pu Thanga fapa B. A. ekzam lawn tawhin vanduaina rapthlak tak a tawk a, pawi kan ti em em mai. A boral dan chu a ṭhian pakhatin a ziak a. October ni 3 chawfak huna tla

a ni a, a ṭhian ten a tukah an rawn hawn san a, October ni 5 ah Sairang an lo thlenga, a tuk ni 6 ni in a pa leh mi tlawmngai ṭhenkhat a ruang zawng turin an chhuak a. Sairang aṭangin ni 7 ni zingah an chhuak a, zanah a tlakna hmun an thlenga. Ni 8 ni in lui dung ah lawngin an kal thla zela, chawfak hun velin a ruang chu an hmu a. Dairep lamin an zawn a, ni 9 zing lamah Reng-te an thleng a, Aijal-chu zan lai dar 12 vel ah a ruang chuan a rawn thleng a ni. Mizo zingah hian lehkha thiam deuh kan tlem em em a, ani hi a zir thei deuh leh kan chhuan deuh a ni a. Mizo ram ṭhatna tur hi a theih tawkin a ngaihtuah tih kan hre bawk a, Mizo ram pumin kan ui em em mai. A nu leh a pa leh a chhungte ho pawh an tuar zia tur kan hriatpuia, kan tuarpui hlawm hle. Lalchungnunga sun nan leh a chhungte tuai pui nan Y. L. A. in inkhawmna an siam a, a ina lenglo khawpin kan inkhawm a. Mizo ram in mi heti ang hi kan tlak chham a kan awh vei nen, a vanduai thlak kan ti ngawt mai.

x x x

October ni 22 ni aṭangin ainmah a sur a, ni 24 thlengin. Ni 25 ah pawh tlem chuan a la sur a, buhte pawhin an ṭhat phah hle a beisei awm.

Aijal khaw chhungah chuan vaihlo-zial hi titi ber pakhat ani. Kulikawn Y. L. A. in an ṭana,

dawrpuiah te an zuara, an hralh thei hle a, mite pawhin tlawmngaih chhuahin mahni hnam ta ti in an lei sak a. Thakthing veng in an ti leh ve a, veng dang pawhin tih an la tum. Heng hi kan zo hnam hmasawnna tak ni in kan ring a, a ngaihtuah chhuaktute hi fak awm kan ti ngawt mai. Kawng dang pawh an la ngaihtuah chhuah zel kan beisei a ni.

x x x

Pawnpui dahna leh lei khawmna in tur chu Bawrsap in kiang tuikhuah chungah an siam mek a, tunah chuan an rel uai tawh a, rei lo te ah an zo mai ang.

x x x

October ni 12 ni khan Dwarban kawng mel 74 lai ah vai dak la pakhat sakei in a seh a. Hlam 5 lai a sei diar a khum a, ipte a ak puar ṭeuh bawk a. Chung chuan a chhan deuh emaw ni a seh na lo va, a thluk ah a ruh tawk lovin a seh tlang a, a dam leh ang an ti a. A diar leh a ip in a chhan deuh ni a an rinna chu a diar leh a ip hi a pu a, a kal ta a ni an ti.

x x x

CHHIM LAM (Thala ziak)

Tarik 4. 10. 38. khan Lungleiah hian Exhibition kan lo nei ve ta. Lawmman tûr chu Lunglei Dawrkai leh Sawrkar hnathawkten theihtawpin an

thawhlawm a, Sêrkawn lamin an thawhlawm bawk a. Sawrkar aṭangin Pu Jarman sap chuan Rs 50 lai a dil a, a hmu bawk a. Tichuan Rs 102-13 0 chu lawmman hmutu mi 107 hnənah chuan kan lo sem darh thei ta. He mi ni hian kawng engkimah bungraw dahna tur thil zawng zawng leh mamawh apiang ti atan kan hman ber chu Boy Scout an ni a. Ni lêngin a ṭûl apiangah kan chhawr a, santri ding thlengin an ṭanpui a, an ti-ṭha ngawt mai a, an chungah kan lawm ṭheuh in ka ring.

Tin, an thil entir zinga thil thar pakhat chun tlak zual bik chu Thingsai khuain buh denna khawl an rawn siam a, chu chu hmeichhe pathumin an thlei hneh chauh a ni an ti a, chutiang a nih chuan Zo rama kan hmeichhiate hnathawh zinga hah-thlak ber pakhat a ni si a, a chîn tlak êm êm mai. Hei hi khaw tinin thiam ṭheuh tum ila. Findland sap tlangval pahnih Zo ramah hman deuh khan an lokal a, hetiang hian an ti:— "Japanho hi Sap ramah te an awm a, hmun hran hranah an awm nial a, America lamah te pawh lehkha zirin an awm nual a. Thil thar, an rama la chîn ngai loh leh an rama an la hmuh ngai loh deuh apiang chu an hmuh phawt chuan an dinchilh chat a, a siam dan thiam an tum tlat a, an thiam ngei a, chu chu an rama siam ve turin an hrilh zêl a ni," a

ti a. Chutianga thil ṭhar an thiam ve zêl avangin Japanho chu mi sumdawn thiam leh changtlung-tak an ni a. Chuvangin hetiang kan ram tan thil ṭangkai awm deuh apiang hi i bawh ve ang u, kan hnam a ṭhan sawt theih nan.

Zotlang lal Thanghuta chuan a khuaah chuan vantlang sawtna hrim hrim Ngaihtuahtu Pawl a siam a. Chu pawl chuan lal upate leh chhiar a ruat sak vek mai. Thubuai lam chauh ngaihtuahtu pawl an awm a, ram sah lam ngaihtuahtu pawl an awm a, chutiang zelin khaw chhung lam leh tlu khur lam leh thing leh mau lam ngaihtuahtu pawl an awm ṭheuh mai a. Mahni chanvo thil lo awm ṭheuh chu lal leh upa inkhawm hmaah an thlen ṭhin a, an lo ngaihtuah ho a ni. Mi tinin tum lova angin lal leh upa pawh an duh hun huna khawm lovin, a ngaihtuahtute hnenah an thlen rih a, thu hmanhmawh bik lo chu inkhawmna hmaah chuan an ngaihtuah zêl a ni.

Tin, thlangval thawnnghehte chhawisang nan kum tin sawi khawmna a awm ang a, chuta ṭha ber an tihte chuan zalên angin kum khat atan lo an zawng ang. Kum tinin thlan thar zel a ni ang. Pathlawi zingah pakhat a ni ang, ṭleirawl zingah pakhat bawk a ni ang. thlangval puanthuah khua zingah pakhat a ni ang a. Tichuan, thlawmngaihna vang a lo zalên anga zawng thei kum tin mi pathum an awm dawn a nih chu. Hei hi fuihna ṭha nia an rin

avangin ruat a ni,

TUNLAI CHANCHIN.

Europe ramah indo a awm mai dawn emaw tih khawpin thu a awm a, nimahsela an indo ta rih lova Kumpinu upa leh Hitlera in be leh khan inremna an siam hlei thei lo va. Hitlera khan a lo ngiat tam leh zual kan ti a. Kumpinu upa khan eng emaw ti a remna siam hram a tum a, Mussolini te lehkha a thawn a. Chutih laiin America lal in Hitlera te lehkha a rawn thawn ve bawk a. September thla tawp lam ah khan Munich khua ah Italy te, Germany te, France leh Kumpinu upa an inkhawm a, German leh Czeck thu kha an ngaihtuah a, an in sawi rem thei ta. Hitlera ngiat ang thaw thang kha a ni mai e. October ni 1 ni aṭangin German bit zual na ram kha chu German in an la ta a, Czeck sipai hovin an chhuah san ta. German tamna deuh hmunah chuan a mipui duh an la thlan tir dawn a ni awm e.

Indo a awm loh avangin Europe ram mi zawng zawng chu an lawm thawk khat ngei mai. Amah erawh chu England rama hotu ṭhenkhat chuan inremna kan nei ngei tak a, mahse muanna zawng a awm love. Inremna man hi a sang em mai. Indo hi a la awm tho ang a, England ram in ṭhian kan neih loh hnu in kan la indo dawn anih hi ti in an ngai a. Indo a lo awm tak in ti in sorkar te an in ral rin a ṭhulh chuang lo. x x x

German in ram danga a ram neih ve ţhin, Indo pui a a chân te kha a la rawn ngiat tak tak dawn a ang ta hle mai. An hotu ţhenkhat chuan kan ta chu kan nei leh ang. Kan neih mai loh leh hriam kan lên ang an ti mai a ni. Africa ram a a neih ţhin te kha a tum ber chu a ni awm a, an ni ho pawhin an lo hlau thawng hle mai.

Munich khua a an inkhawm khân Hitlera leh Kumpinu upa in thu tiam an ziak dûn a. Kum hnam hnih hi eng tik ah mah kan indo lovang. Thu eng emaw lo awm sela, in bia in sawi rem hram kan tum ang an ti a. A ram lâk neih leh thu ah hian Kumpinu hian nawr lohvin ngaihtuah sela a ti a ni awm hle. France ram nên pawh heti anga thu thlung neih hi Germanin a ngaihtuah a, mahse an la thlung rih lo.

China khaw lian, pawimawh tak pahnih—Canton leh Hankow chu Japan in an la ta. Rel kawng pui ber leh lawng lam kalna ber an ni a. Sumdawnna lam leh thil phurh lam thu ah chuan an che thei lo tih tur a ni ta ngawt mai. An mahni ram chhung a lui luang ngawt leh kawng naran, ţha lo tak chauh an nei a ni ta a, in biak vel a harsa sawt hle dawn a ni. Sipai lam in tih khawm thu ah phei chuan a harsa leh zual ang. An ram lui hi khawthlang lam aţanga chhak lam a luang an ni a, an indo hian

chhim leh hmar lam pang ah an in bei si a, an lui in a intih khawm hleih theih dawn loh a ni.

Canton hi an ram pawn lam an zawmna ber a ni a, tun ah chuan pawnlam an zawm hlei thei lo ani a. An zawm deuhna chu kawng pathum an la nei a :—

(1) Rel kawng fâl tak chhim lam a Yunnun khua French Indo-china a Haiphong zawmtu an la nei a.

(2) Yunnun leh Burma kâr a kawng an siam thar.

(3) China ram lai khawthlang lam leh Russia in pawhna motor kawngsei tak, an siam lai mek te chauh hi an nei ta a ni.

Canton an la hi an láwm a, Tokyo ahte an lâwm hial a. Indo hi an ning ve tawh bawk a, inremna awm se an ti hle tawh âwm e.

Lalber nau (an unau zinga naupang ber) Duke of Kent chu Australia ram Lârsap ah a tang dawn an ti. Nakkum lamah a kal dawn a ni. Australia mite chu an lawm hle an ti a. An ram nghehna anih a beisei awm hle.

Larsap lalber Saprama kal kha a lo let leh ta a, Assam Larsap mizo rama lo zin, Bengal a awm kha Assam ah a lo let leh ta.

x x x x

Registered. No C 2425.

CHANCHIN BU

Bu 12na } DECEMBER 1938 { A man kum 1 Cheng 1/ · Daka thawnin 1/4/-

Enkawltu (Editors) : Sainghinga & L. Kailuia Sailo B. A

Chhuahtu (Publisher) :– The Assistant Superintendent
Lushai Hills, Aijal.

"Tunhma lam ngâiin thlir suh ; a lo let leh tawh lovang. Tunlai hi fing takin hmang rawh ; i ta a ni. Nakin hnu lam tur chu hlâu lovin, huai takin tawn rawh."

Longfellow.

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS, AIJAL.

MIZO RAM

Indo pui inrem champhaphak in chuan ruah a sûr a, sipai an lam thei lova, lungphun bulah pawh a inkhawm theih loh va. Kan lo hre reng ta lem lo emaw ni, tun hma lam in heti ang ni a engmah tih theih loh va ruah a sûr pawh kan hre lo va.

A ni hma aṭangin a tûk lam thlengin khua a cheng a ni a, thli a lo tel deuh bawk a, buh te a lên thlu a a len ṭil hle mai. Hmun tina mi in an sawi a, kan hriat chinah chuan Lailak khua in an tuar deuh ber

a ang; an lalin in 20 chu thlawhhma nei lo hû an ni c a ti a.

x x x x

December thla in Manding sap thar, Major Fella aiawhtu a lo chhuak anga. chumi hnu lawk ah I. G. P. Assam rama sipai leh Police hotu ber a lo zin ang. Krismas laiin Aijal ah a awm dawn a ni.

x x x x

Rev. D. Edwards B. A. Missionary sap rama chawl a haw kha kum thar hi a lo haw leh hun a ni a, a hrisel a ṭhat zan loh avangin a lo haw rih dawn lo va, Durtlanga awm tur a ruat Rev. Samuel Davies B. A. a aia lo awm kha Aljal ah a la awm rih dawn ani.

Rev. D. Edwards B. A. damlo chu pawi kan ti hle maia, dam leh thuai se kan ti ngawt mai.

x x x x

TUNLAI CHANCHIN

German ram hotuten an rama Juda mi an ngai thei lo hle mai a, hman deuh aṭang khan an ti duhdah tawh rênga. France ram a Juda tleirawl pakhat chuan German ram a a chipui te leh ama chhungte ngei tihduhdah tuar chu a lo vei nasa hle mai a, France ram a German Sawrkar palai ziaktu pakhat a kap hlum a, German hovin Juda mi tihduhdah leh ṭual nan an hmanga, an biakin te an hal sak a, an

dawrte an rawk sak chiam mai a. German rama Juda zawng zawng chu tangka maktaduai za lai an chawi tir a. Kawng tin reng rin an ti luhdel a, an rim ah awm ve lo thuai se an ti hial a ni.

Chuti taka an tihduhdah avangin Juda ni chu German ram a awm hleih theih a ni dawn lova, ram dang a pêm a ţûl a ni a. Chuvang chuan an tam zawk German ho tualchhung thu mai a ni hlei thei lova An pêmna lam tûr te ngaihtuah a lo ţûl avangin Sorkar dangte pawhin an ngawih san mai hlei thei lova. Chu lo rengah pawh tleirawl pakhat thil tih avang a a hnam pum tiduhdah ta chu awm lo an ti deuh hlawm a. America ram chuan German rama an palai a ţawngka ngei biak an duh avangin an chah hawng a; German in America rama an palai an chah haw ve thung a.

Juda mi te hi Palestina ram ah an lût vek hlei thei si lova, an tan a hma thlak hle mai. Palestina ram ah hian Arab ho nen an awm ţha hlei thei lova, an inti buai fo mai a, tunlai hi chuan Kumpinu Sorkar sipai in an awp ve, buaina nasa a awm lo zawk a. Hman deuh khan Juda leh Arab hi ram in ţhen in, an mahni leh an mahni a ro in rêl brangin awm sela a ţha law maw ti in an ngaihtuah a; a ram ţhen dan turte an han ngaihtuahin ţhen hleih theih ni pawhin an hre lova. An ro in rêl dan tûr ngaihtuah tûrin Lon-

don khua ah inkhawmna a'vm rih sela, chumi inkhawm na ah chuan Palestina ram chhung a Juda leh Arab aiawhtute an tel ve anga, an ram ṭhenawm Sawrkar dang aiawhtute pawh sâwm ve ila an ti a, an la in-khawm dâwn a ni.

Kumpinu upa min ber leh upa dang pakhat France ramah an zin a, Ṭan ho dan an ngaihtuah a ni ber a, an in thurual hle an ti.

X X X

Munich khua a Czeck ho thu an ngaihtuah tum khan Kumpinu upa leh German hotu in thu an in tiam a. Keini hnam hi indo leh tawh hauh suh ang u ; eng emaw in hriat thiamloh deuhna a awm leh indo lovin i sawi rem hram ang u an ti a. Chutiang deuh chuan France leh German pawh thu intiam an tum a, an in be zo diam tawh a, an thu tiam chu Sorkar aiawhtuin a ziak chauh tur a ni tawh.

—X—

(Kumpinu) Lal bang ta a chanchin kha hriat in-duh hle a, tunah hian a chanchin tlêm kan hriat ang kan han chhuah e. A ban veleh Sap ram aṭangin a kal bo ta kha a ni a, France ram ah leh a kiang vêl hmundang ah an nupa in an awm a. A chhungte pawh a hmu ngai lova. Hman deuh khan a nau, ṭun a lalber chhang nên an inhmu zauh chauh a ni. France ram ah in pakhat an luah hawh a. Kumpinu upa zin in a tlawh a, an titi te chu Lalber pawh a hrilh dawn an ti a. Chanchin bu ṭheukhat phei chuan

Krismas hian an nupa in Sap ramah an lokal ang a, haw leh lovin an awm hlen tawh dawn a ni awm e an ti hial a, nimahsela heng hi sawi chianna engmah a la awm lo a ni.

—X—

Lalber te nupa chu nakkum May thla lamah hian Canada ramah an zin dawn a, America ram lal te nupain min rawn tlawh ve nghal ang che an ti a, an sawm a, an tlawh dawn a ni. Sap ram lal hian America ram an tlawh khat hle mai a, an tlawh chhun chuan lo lawm nasat an tum hle ang.

—X—

Spain ho kha an la indo ta reng a. A tu lam mahin hma an sawn hleih theih loh avangin in chanchin a lang lo a ni a. Ebro lui vel ah thla thum leh a chan ve zet an indo va, kan hneh zawk an ti tawn ve ve a. A hel lam chuan kan lam aini a let hnih ngawtin an thi tam a ni a, kan hneh hle a lawm an ti a. Leh lamin hma an sawn hlei thei bik lova kan hneh a ni a lawm an ti a. Hemi hunah an indo hian vawmpuah lam in an bei nasa hle mai awm e. Mahse a hel lo lam pang an lo in ral rin nasat avangin engmah an ang hlei thei lo, Mihring leh mihring in beih nan chuan mihring ngei a ni tawn a lo sawt ber a ni an tih phah hial a. In leh thil dang tihchhiat nan vawmpuah te a tha hle a, mahse mi hring lo in ralring ve chu engmah a tih hleih theih lo an ti a ni.

Barcelona lam pawh vawmpuahin an bei nasa hle mai. Vawmpuah an thlak hian dan naranin nunâute leh Sipai lo te chauhvin an tuar a ni a, nunau chuan an tuar hle mai.

X X

China hovin Canton khua an chân kha lak leh an tum a, an bei nasa hle a. Canton khua a China sipai awm ṭhin, tlanchhe ta te khan a lak leh tumna a tel ve an dil a, an hotu ten an phal a, an ṭangkai ngei mai an ti. Hma an sawn ve deuh va. Rei lo te ah Japan in an nawr leh a, an tlanchhe nasa leh hle mai a, Kumpinu sorkar hmun lam ah te an tlan hlawm a. An sipai hotu han deuh ten an tlân san avâng a tlân chhia ah an in sawi a. Hankow lam ah pawh an la in bei a, Japan chan ṭha lo deuh zîwk rih mah in an sawi a.

x x x x

Japan hotu te chuan sorkar pahnih do tûr ah in puahchah tur ani an ti deuhva. Do tel an in rin a chu Russia hi ani. China hi silai leh silai mu lam te a ṭanpui ah an puh a, an er hle. Kumpinu leh America pawh hi in ṭan e a ti deuh ani.

x x x x

India rama vaiho hian China leh Spain hel lo lam te hi an ṭan hle mai. China ram ah chuan hliam lam enkawl tûrin daktor pakhat ho an kal tir a. Spain

rama mi an ṭan lam te pawh ei tûr lam in ṭanpui tûr ani an ti a.

x x x x

India ram hum dán leh ral laka veu dán tûr ngaihtuah turin Sap ram aṭangin sipai hotu hian, Sorkar ruat an lo zin a. Mite an be vel ang a, an ngaihtuah dan chu roreltu pawl ngaihtuah leh chhawn tûr in an la theh lut ang.

x x x x

LA CHANCHIN

Khawvel pumpui a la tam leh tlân leh an in lo dan te hian Mizo rama la man hi a tawn khawih pha ve a.

Nikum lam la kha deh ral loh vin a chuang ṭeuh mai a, America leh Aigupta ram chuan la an chin tlêm phah a, India ram erawh chuan nikum aiin an ching tam a. Japan leh China indo avangin China ho chuan an ching tlêm a. An neihsa pawh an deh hleih theih loh avangin an la nei chuang ta a.

Chutichuan nikum lama hralh leh dehral tûr a ruat chanve aia tam deuh hlek chauh an hralh in an dek ral hlawm a, a chanve aia tlem deuh chu hralh loh leh dehral lohvin a chuang ta a ni. Kum in April thla aṭanga chhiara thla ruk chhung a India ram la an hralh zawng chu nikum April thla aṭanga thla ruk chhung a an hralh ai in a zat ve lai in a tlem a ni. Japan lah chuan an indo avangin India ram la

chu nikum a an lei zat ve aia tam deuh chauh an lei a ni.

La ṭanga thil siam—puante, kawrte, ang hi Sap ram aṭanga India ram a an thawn chhuah in a kal maŋ a tam hle mai a, Sapram a mi India ram la leitute khan hlawk tham an hmuh loh avangin la pawh an lei tlêm ta a.

Ram dang ah chuan la kan tih ang ni lo—la chi hrangin puan an siam a, chuti ang chu India ram ah an lo la lut tam ta deuh deuh va, India ram chhung a la an lo hmang tlem ta deuh deuh a ni. German ramah chuan ziza hrui hi la aia hman theihna zia an ngaihtuah mêk bawk a.

Tumah in nakin hnu thu tur hi dik taka hriat theih a ni lova. Nimahsela heng la chanchin te kan ngaihtuah chuan Mizo ram pawn lam ah Mizo ram la hi man ṭha deuh va hralhna a awm dawn lo a ang hle mai.

Mawn khat chiah cheng 5 a hralh theih anih chuan a ṭhen a zar chu pawnpui a deh a, hralh ah, khek ula, in hralhna ang a let thum in hmu ang a, chu a chhap ah kawng lak ah eitur ilova senso a awm lovanga, thang bo pawh a ngai hek lovang; a lei duh bar lo te lak ah sumdawn loh theih tak a ni leh nghal si a.

Tangka dehchhuah duh chuan la mawn khat hi cheng 2/8/- emaw, a tam ber ah cheng 3/- in emaw

lei sela, chu chu a deh a, pawnpui a a puah chuan cheng 12/- emaw 15/- emaw hi a lei ang. Mahni inchhûng lum a, hun awl a an lak a puah a, deh chhuah ah zawng a hlawk tak hle a ni.

A. G. McCall
Bawrhsap

MIZO SIPAI

Aijal sipai Manding sapin lum khat chhung, chu mizo sipai kan lâk belh rih dawn lo a ti a, thingtlang mite lo in hrilh vek sela a duh a ni.

[illegible]

POLICE

Mizo Police pa'mnih chuan sipai (Constable) a'ang a Dahrawkt (Assistant Sub Inspector) lai thlan tur ekzamna ah ţha takin an chang a ni. Ekzamna a tel chu tam tak an ni a, tam fe in an tling lo va, a tling chu 43 an ni a. Chumi zingah chuan pa 5na leh pa 6na an tling zo ani. Dahrawkt an kai hma in an ekzam tlin avang hian thla tin cheng 3/- an hlawh chhuang ah an hmu a ni.

Heti anga ţha taka an tlin avangin an ti ţha a lâwm êm a, an mahni hming chauh an ti mawi a ni lova, an hotute leh mizo Police sipai te an chawimawi a ni.

A tling te chu :—

No 7 Chhawnzinga Khiangte (offg A. S. I.)
„ 6 Bawngleia Ngente (Constable)

A. G McCall
Bawrhsap.

RUKRUK

Mizo t. k tak te chuan mi englo ruk hi an haw ṭm ṭm a. Heti anga mi englo ruk sak an hman loh hi hnam dang pawhin an fakna ber pakhat a ni a. He mizo hming thatna ber hi a bo a hlauh thawn awm douh dawn a lo nge maw ?

Tûn hnai lawk ah hian Aijal vel ah rukruk tum an awm zeuh zeuh va, thingtlang khaw hnih lai ah pawh ruk tum tak, thil ti chhe khawpa bei an awm tih kan lo hria a. Heng rukruk tum hi man loh vin an awm thei reng mai a Heti ang mi te ṭhiana lo neih a, lo hum a, an thil tih sual te hmu duh lo an awm ṭhin avangin man loh vin an awm thei a ni.

1. Thil tisualtute man theih loh va an awm chuan hnam pum in an tuar phah lo thei lo va. Chuti ang mi an in man theih loh chuan a man thei tûr manmi sipai te rawih a ṭûl ang.

2. Tangka in neih chuan mahni in a vawng mai lo vin, Dak in ah dah ula, mi ruk bo a hlauhawm lo vang. In dah chuan a pung tlêm a lo awm leh nghal si ang.

3. Tangka dah avanga a pung chu tlêm te zawng a ni a. Sorkar mah in a pung tlêm te an pêk theih chuan a pung tam tiam tute che u chu ring suh u. A pûng pêk tam hi awlsam ni sela, sorkar pawhin an pe thei ve ngei anga, mi fel in chhalte ai chuan an pe thei zawk ngei nghe nghe ang.

A. G. McCall
Bawrhsap.

MIZO

1. Mizo hi hnam hniam tak in ni da, kan hnam hruaitute an ţha bawk a, hmasawn kawngah hian kan chak tawk hle mai. Tin, kal lai kan ni h avan ...n in vênna tûr leh funkhurna tûr ţhenkhatte chu kan hruai reng theih nan ka han ziak chhuak ve a ni.

Hman ni lawkah khan lal leťak pakhat leh mi dangte nên kan inkawm a, kan titi a, lal chuan, "Zo ramah hian hruaitu lian ber chu Kristiante an ni ...at, chhe lam ţha lama thingtlang mipui hruaitu ber an ni. Lal leh upate ai hian mipui an thununtheih, an hruai thei zawk êm êm a ni. Lu meh te, inchei dan te, khawhar in nula leh tlangvalin an hman dan te ruai ni leh thingpui ilo tih nia naupang tel ve Lawngah te hian an hruai vek a ni e. Tin, Mizo tlangval tlawmngaih thu mi zawn leh zualko leh chhe luma chêtna rêng rêngte pawh hi Kristianin an uar tak loh avangin, lal leh upa lam maite chuan hruai zawh an ni ta lo bawk," a ti a.

Chutichuan lo ngaihtuah ve teh u- A dik hle tak e, Mizo rilru chuan a ti hlawm ang. Chuti a nih chuan Zo ram siamtu leh hruaitu ber chu Kohhran Pawl hi a bulpui ber pakhat a ni a. Chuvangin kohhrana mi nutling patling leh nula tlangvalte, naupangte chuan Zo ram hi kan chawm a, kan din mêk a ni si a. Eng angin nge kan awm ang a, eng tin nge kan din chhuah fel theih ang ?

2. Kan Mizo tlangval khawpuia mi leh thing tlanga mite an inchei nasa lutuk angin nulate pawh an inbel nasa lutuk ta. Kan hnam retheih zia hi keinin kan hai lo ang bawkin Saphote leh kan ṭhenawm vaihote pawh hian an hai hlei nêm ! Kan bul kan bal an hre chiang ve êm êm mai. Tichuan eng ang pawhin incheiin, intuam mawi miah ila, Mizo kan ni tih an hriat phawt chuan an rilruah min ngaih dan tawk an neih mai a ni. Thingtlang tlangvalte hian tûn laiin inchei hi an uar ngei mai, pheikhawk leh mawza nen, Sap lukhum nen an induang a, an lêng zên zân mai, an nalh ngei mai. Nimahsela, kan nu leh pate leh kan naute puan chu hau enin hmuh ngam loh khawpa bal leh ṭette pawh a awm a, leiman tûr tak ngial pawh kan nei si lo, mutna puan ṭha pawh kan nei si lo. Choak, arawn vuna intuam ang lek kan ni e. Kan phu lova kan inchei avangin kan tlakran phah êm êm a, nulate lah pawh an puanchei na lasen hi a hlai lutuk a, an sahriak

man hi a tam luluk bawk a, mahni in leh lo mawi tawk anga tih tum lovin, kan zînga mi sang deuh leh nei-nungte tih ang chu kan han thik ve ve ngawt zel mai a, kan sum leh pai ngaihtuah hlek lovin, kan hnam zinga mi ṭhate chin chu kan han tum ve tawk zel mai. **Mahni** inngaihtuah ang u. Kan tam leh kan hnam, kan in leh lo hi keimahni tuammawi leh chawisan tur a ni a, hnam dangin kan tih ai chu an ti dawn lo.

Thobi, Saikawr.

KHAWTLÂNG THAWVENNA NGAIHTUAH PAWL.

Mizo te hi kan ta ti a danglam sawt hle a, Kristian Tlangau bu ah leh Chanchin bu ah te leh lenkhawmna ah te hian hmasawnna lam thu hi sawi leh rêl na a tam ta a, kan nu, kan pa, kan hmangai tak tak tu te tan chuan a lawmawm awm teh e! Mahse, hnam thanna hi chu a zawi a, thlai leh thing ṭhang ang a ni lova, chiang taka in en chuan mi tam tak leh khaw tam tak chu mi hnam te nena tehkhin tal ah chuan kan la tlak lo hle hrih a ni.

Vanhnuaia Sailo khua, Thingdawl ah chuan Welfare Committee an nei a, an ṭanna chu a rei fe tawh awme. Mahse engmah tham lo la a ni a, hman ṭuma Sap lal (Governor) te nupa lo kal khan Welfare Committee ṭanpui nan chuan cheng 50 an

pe a, an mahni lo thawhlawm sa tlem leh chumi Rs 5/- ata chu tlem hmangin no leh thil dang ilo an lei a, thla 4 chhunga bungbel leh şilhfen tih fai lama taima ber te hnena lawmmana pek turin. Ni danga in tifai ngai lote pawhin, in elna alo an tak avang chuan tihfai leh tih tlet theih phawt chu an ti tlə ver vur mai a, thil tê tham angin lang mahse hmasawnna ţha tak kawng khat ni in a lang. An khua chuan chu Committee chu chawlhtir mai lohna te an ngaihtuah hle a, thawhlawm te khawna, salam aţanga aţhen azar tal lak a, a ţha tur lam apiang ngaihtuah an tum a. Bel leh silhfen a in tih siakna zawh atan chuan—"Mizo fate kan chenna in hi a chhe ema, a in pum a hi chu han tih danglam lawk rual a ni lova, mahse a chhunglam tal hi ngaihtuah ngun deuh ila ţhutna ţha zawk, phanherh ţhutthleng ţha leh ngah lamah te in el ila," an ti a.

Heti ang hi ti ngai lo khua te chuan ti ţheuh thei se "Hmasawnna" lianpui a ni ang.

H. P. S.

HMEICHHE HMASAWNNA.

Keini mizo rama hmeichhia hian la deh hi kan thiam ţheuh ti ila a sual lovang a. Keini ţhian dun pawh hi la deh ah hian hmeichhe vantlang ţheuh kan ni a; amaherawh chu mi puitu kan nei [illegible] ve a. Kan hna lo thawh tak chu uanna tham

ti a han ziak chu kan ni hial lova, kan Mizo hmeichhia hian thawh chhuah theih hi kan nei tlem êm mai a, kan deh chhuah chhun ve ang hi in tan kan duhsak ve che u avangin sawi ve tham loh ta nimahsela, kan han chhuah ve a ni e.

Mi ṭhenkhat chuan a chhiar vel pawh an ning a ni thei e; mahsela keini hmeichhia ho hi chuan ning lo hram hram turin kan duh a ni, kan hmasawn ve na ṭhatak hi ni in kan hriat avangin. Kum khat dawn lai chu a ni ta a, pawnpui tê hi kan lo tah ve ta a. Tangka chu cheng 80 ve ve lai kan lo hmu ta a. Kan nula a kim beih tlat tlat chuan thla khat chhungin 3 zo thei in kan in hre chiang ta a ni. Keimah ni aia tuan ṭha zawk tam tak in awm kan ring a, tu bei ve lo te in awm chuan in beih ve ah kan ṭit sak em em che u a ni. Keini hmeichhe ho tan mahni in hum a hei ai a pawisa deh chhuah na hi avang hle in kan hria a ni.

A tira kan tih dan hi in sawi ta ila. A hmasa ber chuan kan Lalnu in an tah hmasa ber a, chumi hnuah chuan tlangchhuak nu hovin an han bei leh a, chung ho zingah chuan kan lo bei ve ta a. A tirah chuan tlangchhuak nu ho phei hi chu tih luih an ni a, pahnih khat chu in bei phawt anga, a ṭhat loh leh kan bang leh tur a ni, kan lalte chuan an ti a.

A tir takah chuan harsa chu kan ti deuh ţheuh va, lo phunnawi deuh hle tê pawh kan awm a; mahsela pahnih emaw pathum emaw kan tah hnu chuan a zia a lo awm ta hle a, pa 4 pa 5 lai lo tah hnu phei chuan mahni rau rau vah chuan ţuan pawh a lo rang ta hle mai a, aman te kan lo têl chuan kan tha a lo ngawt chhawm zel a, tunah hi chuan tun hmaa phunnawi tute hlei hlei khan tah tam an lo chak ta a ni, mahni tana ţha ngei pawh hi hriat thiam a lo harsa a ni. Tunah chuan tun hma a phunnawi tute pawh khan kan lalte hnenah lawmthu an sawi leh zawk a ni.

Tunah hian kan khua in a Pawnpui te man kan tel taka chu, Rs 771-15 0 chu alo tling ta a ni. Kumin ţam kha angah pawh khan keini hmei thai rethei pawh hian pur phurh loh phah hial nan kan lo hmang thei a ni a, kan lawm tak zet a ni.

Tin, he thil hi mi tam bei hriat dan chuan Bawrsap hian atih chhuah ni in a lang hle mai a. Keini kan hmuh a kan hriat ve dan chuan kan pi, Bawrhsap nupui hi ni deuh zawk hian kan hria a, chuvang tak chuan hmeichhia hian ţha hnem ngai tak leh ngun takin, mahni themthiam tawk theuh a beih a ţûl in kan hria a ni. Keini aia thing-tlang hla leh zuala awm te phei chuan Bawrsap nupui te meuh chuan engmah ti lova a awm mai mai emaw in ti ve, bawkin kan ring a, mahse chuti aw zawng alo ni love, kut kuang kuah ngawt in kan pi hi a awm hauh lova, ama kut ngêi in a bei ve lo a ni e. Hruaitu ţha'kan nei hi keini mizo hmei-chhe tan a van neih thlak a ni.

Hrangchhungi leh Biaki
Kelsih.

